

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

JUGOSLOVENSKI

LJUBLJANA

MAJ 1939

S A D R Ź A J :

JEDANAESTO MESEČNO PISMO GUVERNERA.

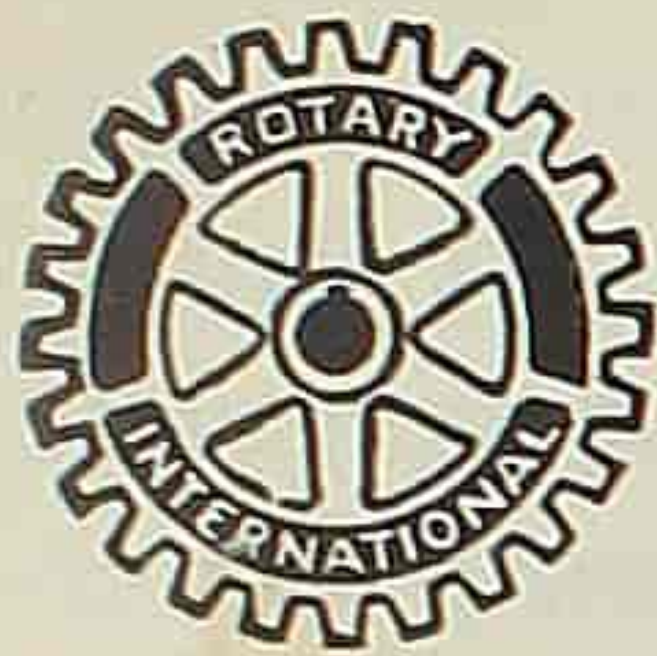
VII. GODIŠNJA KONFERENCIJA 77 DISTRIKTA R. I. ODRŽANA
6 I 7 MAJA 1959 U VELIKOJ SALI (KAZINI) PARK HOTELA
NA BLEDU.

ROTARSTVO U GRČKOJ.

PRETSEDNICI I TAJNICI KLUBOVA NAŠEG DISTRIKTA.

IZ NAŠEG DISTRIKTA:

Promene u članstvu. — Rad naših klubova. — Gde se sastaju i
gde otsedaju rotari. — Prisustvovanje na klupskim sastancima.

GODINA VI
15. V. 1939

JUGOSLOVENSKI ROTAR

BR. 11

UREDNIK: DR. IVAN SLOKAR, GUVERNER 77. DISTRIKTA,
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 10, TELEFON BR. 20-57

IZLAZI SVAKOG 15.-OG U MESECU
CENA GOD. DIN 144 • BROJ DIN 12

JEDANAESTO MESEČNO PISMO GUVERNERA

Pretsednicima i tajnicima svih klubova

Ljubljana, 18 maja 1939.

Mila mi braćo!

I. Održana je VII. distriktna konferencija na Bledu, na zajedničkoj granici između romanskih, germanskih i slovenskih naroda. Auspicije pod kojim je Ljubljanski klub spremao taj godišnji zbor nisu bile baš najbolje. Svaki smo dan jedva čekali na najnovije vesti po radiu i u novinama, tako je bila opasno zategnuta međunarodna situacija. Europa puna mobilisane vojske, vazduh nabit elektrikom a svaki trenutak mogla bi jedna jedina iskra da dovede do eksplozije, kojom bi nastradao ceo svet. Jedino kaleidoskopski potezi na diplomatskoj pozornici ulivali su u srca svih naroda, da će ipak uspeti da se očuva mir.

U takvoj se je atmosferi spremala naša distriktna konferencija. To je duševno neraspoloženje mnogo doprineslo, da je brojno učestvovanje bilo ove godine slabije nego do sada i ako nije ostala bez uticaja i okolnost, da se održala konferencija na krajnjoj zapadnoj periferiji naše prostrane otadžbine.

II. Bled, letna rezidencija našeg Kralja, od prirode je bogato obdaran divnom lepotom. Ta okolnost kao i raskoš prostora, u kojim su održane plenarne sednice vrlo su povoljno uplivala na opšte raspoloženje svih učesnika. Čak i istaknuti strani delegati nisu štedili sa izrazima priznanja i oduševljenja.

A i bez obzira na spoljašni oblik priredbi bio je i sam rad konferencije na visini, pun ozbiljne volje i požrtvovanja.

III. Naročitu nam je čast iskazao pretsednik H a g e r , što je poslao na našu konferenciju kao pretstavnika Rotary International brata P a u l a T h o r w a l l a iz Helsinski, glavnog grada Finske, vrlo istaknutog rotarskog radnika i bivšeg potpretsednika R. I. Brat nas je Thorwall najprijatnije iznenadio svojim odličnim programatičnim govorom održanim na našem jeziku. Ogromni aplauz, koji je sledio njegovim rečima najbolji je bio dokaz blagodarnosti svih učesnika na toj vanrednoj pažnji. Na taj su način sva braća kao i svi gosti bez izuzetka mogli pratiti duboki sadržaj njegovog predavanja, što nebi bio slučaj ako bi se služio ma kakvim stranim jezikom.

IV. Mnogo je uvećao naš zbor i centralni savetodavni odbor francuskih (47, 48 i 49) distrikata (Comité consultatif central des districts français du R. I.), koji je kao svog posebnog delegata poslao pretsednika R. C. Montpellier, univerzitetnog profesora M a r c e l a B l a n c h a r d - a , koji je svojim duboko zasnovanim govorom osvojio naša rotarska srca jer je umeo da savršenim rečima iznese i istakne svu veličinu naših ideala.

V. Od naših uvaženih pastguvernera ličnim su prisustvom počastili konferenciju brat Edo Marković i brat Dr. Viljem Krejči. Svi su ostali, sprečeni da učestvuju, uputili lepe pismene ili telegrafske pozdrave sa najboljim željama za uspešan rad.

VI. Za guvernerskog kandidata 77 distrikta za 1939/40 izabran je aklamacijom brat inž. R a d o v a n A l a u p o v i ć , član R. K. Zagreb.

Dugotrajne ovacije koje su sledile njegovom izboru pružaju najbolji dokaz, kako visoko ga poštuju svi jugoslovenski rotari, i koliko očekuju od njegovih osobitih sposobnosti.

Čestitajući mu iz dna srca želim mu sretan put u Ameriku a po povratku mnogo uspeha za napredak rotarskog pokreta u našem distriktu.

VII. Č l a n o v i E v r o p s k o g S a v e t o d a v n o g o d b o r a . Za člana tog odbora za 1939/40 izabran je brat inž. R a d o v a n A l a u p o v i ć (R. K. Zagreb) a za zamenika brat Dr. Ivan Slokar (R. K. Ljubljana).

VIII. D i s t r i k t n o v e ć e . Za pretsednika je izabran brat inž. Radovan Alaupović (R. K. Zagreb) a za članove brat Dr. Ivan Slokar (R. K. Ljubljana), Stevan K. Pavlović (R. K. Beograd), Dr. Vladimir Belajčić (R. K. Novi Sad), Dr. Miljenko Marković (R. K. Zagreb) i Dr. Vladimir Leustek (R. K. Zagreb).

IX. Za predsjednika Nadzornog odbora izabran je brat Dr. Jozo Poduje (R. K. Zagreb) a za članove brat Veljko Vasić (R. K. Zagreb) i Florijan Zupanc (R. K. Maribor).

X. Trofeju za najbolju frekvenciju u rotarskoj godini 1938/39 dobio je R. K. Karlovac a za najbolje učešće na distriktnoj konferenciji R. K. Beograd.

XI. Naredna će se distriktna konferencija održati u Zagrebu.

X. Sve klubove, koji mi do sada još nisu poslali spisak članova novoizabrane uprave molim, da to odmah urade. Ti su mi podaci neophodno potrebni i treba da ih objavim jer su i svim klupskim sekretarima potrebni dok ne izidje novi distriktni almanah.

XI. Ljubljanskom se klubu naročito zahvaljujem na velikom trudu oko organizacije distriktne konferencije.

Sa toplim rotarskim pozdravima

kao odani Vam

Dr. Ivan Slokar.

do str. 515

VII. GODIŠNJA KONFERENCIJA 77 DISTRIKTA R. I. ODRŽANA 6 I 7 MAJA 1939 U VELIKOJ SALI (KAZINI) PARK HOTELA NA BLEDU

PRVI DAN

Tačno u 8:30 časova otvorio je guverner Dr. Ivan Slokar zajedničku sednicu izvršnog odbora i delegata sviju klubova (izuzev klub Velika Kikinda, koji nije bio zastupljen) u velikoj sali Kazine Park hotela na Bledu. Zapisnik je vodio br. Drago Potočnik, tajnik distriktne konferencije.

Sa strane klubova učestovali su opunomoćeni delegati za izbor guvernerskog kandidata s pravom glasanja i o ostalim tačkama, koje su bile na dnevnom redu.

Guverner Dr. Ivan Slokar otvara sednicu sa toplim pozdravima svim učesnicama, želeći im mnogo uspeha u radu i moli predsjednika odbora za overovanja punomoći, br. prof. Joška Prezlja, da podnese izveštaj o pregledu punomoći i da saopšti imena delegata pojedinih klubova.

Br. prof. Joško Prezelj podnosi izveštaj, da je prisutnih 59 delegata, koji zastupaju 55 kluba.

Nato prelazi guverner na dnevni red:

1. Izbor kandidata za distriktnog guvernera za 1939/40 godinu. Aklamacijom se bira za guvernerskog kandidata za 1939/40 godinu br. inž. Radovan Alaupović (R. C. Zagreb), a svi prisutni prate taj izbor sa velikim oduševljenjem.

2. O d r e d j i v a n j e m e s t a n a r e d n e d i s t r i k t n e k o n f e r e n c i j e. U v a Ź u j u ć i t e Ź k o ć e o k o o d r Ź a v a n j a d i s t r i k t n e k o n f e r e n c i j e u m a n j i m g r a d o v i m a i u c i l j u o l a k Ź a n j a r a d a b r a t a g u v e r n e r a r e Ź e n o j e, d a s e p r e d l o Ź i Z a g r e b k a o m e s t o n a r e d n e d i s t r i k t n e k o n f e r e n c i j e.

3. P r e d l o g z a i z b o r ć l a n a E. A. C. i n j e g o v o g z a m j e n i k a. P r e m a d o s a d a Ź n j e m o b i ć a j u b i r a s e z a ć l a n a b r a t i n Ź. R a d o v a n A l a u p o v i ć, a z a n j e g o v o g z a m j e n i k a b r. D r. I v a n S l o k a r.

4. I z b o r 2 ć l a n a d i s t r i k t n o g v e ć a. R e Ź a v a s e, d a u d i s t r i k t n o v e ć e p o r e d p r e t s e d n i k a i n Ź. A l a u p o v i ć a i 3 v i r i l n a ć l a n a (3 p o s l e d n j a p a s t g u v e r n e r a) D r. I v a n a S l o k a r a, S t e v a n a K. P a v l o v i ć a i D r. V l a d i m i r a B e l a j ć i ć a u d j u i d v a n o v o i z a b r a n a ć l a n a D r. M i l j e n k o M a r k o v i ć (R. K. Z a g r e b) i D r. V l a d i m i r L e u s t e k (R. K. Z a g r e b).

5. Z a p r e t s e d n i k a N a d z o r n o g o d b o r a s a n a d l e Ź n o Ź ć u p r e g l e d a n j a d i s t r i k t n i h a u t o n o m n i h p r i h o d a i r a s h o d a i z a b r a n j e b r. D r. J o s o P o d u j e (R. K. Z a g r e b), a z a ć l a n o v e b r. V e l j k o V a s i ć (R. K. Z a g r e b) i b r a t F l o r i j a n Z u p a n c (R. K. M a r i b o r).

6. U o d b o r z a d o d e l j i v a n j e n a g r a d n i h t r o f e j a z a n a j b o l j u f r e k v e n c i j u u 1938/9 g o d. i z a n a j b o l j e u ć e Ź ć e n a o v o g o d i Ź n j o j d i s t r i k t n o j k o n f e r e n c i j i i z a b r a n a s u b r a ć a: D r a g o l j u b R a d a n o v - R a d i ć e v (R. K. P e t r o v g r a d) i B a k i j a H. S e l i m o v i ć (R. K. B r ć k o).

7. G u v e r n e r i z l a Ź e, d a j e p r o Ź l o g o d i Ź n j a k o n f e r e n c i j a r e Ź i l a, d a s e o d u p l a ć e n i h D i n 12— m e s e ć n i h d o p r i n o s a s v a k o g b r a t a p r v e n s t v e n o i s p l a ć u j u t r o Ź k o v i „J u g o s l o v e n s k o g R o t a r a“ a o s t a t a k, d a s e d e l i t a k o d a i d u $\frac{3}{8}$ n a d i s t r i k t n u k a s u i $\frac{5}{8}$ u f o n d z a e n g l e s k o i z d a n j e J u g o s l o v e n s k o g R o t a r a. G u v e r n e r p r e d l a Ź e z a k l j u ć a k d a i d u s v i p r i h o d i u d i s t r i k t n u k a s u i z k o j e s e p r v e n s t v e n o p o d m i r u j u t r o Ź k o v i g l a s i l a. O s t a t a k ć e s e t r o Ź i t i p r e m a p o t r e b i z a d i s t r i k t n e i z d a t k e i z a e n g l e s k o i z d a n j e, u k o l i k o ć e s e p o s l e d n j e m o ć i o s t v a r i t i. I o v a j p r e d l o g j e j e d n o g l a s n o u s v o j e n.

8. U p o g l e d u k a m p a r o t a r s k e o m l a d i n e u Z l a r i n u, l e p o z a m i Ź l j e n e a k c i j e R. K. Ź i b e n i k, k o j a n a Ź a l o s t n i j e m o g l a b i t i o s t v a r e n a, u s v a j a s e p r e d l o g R. K. Ź i b e n i k, d a s e d o p r i n o s i p o j e d i n i h k l u b o v a v r a t e.

Time j e b i o d n e v n i r e d i s c r p l j e n, t e s e d n i c a z a k l j u ć e n a.

PRVA PLENARNA SEDNICA

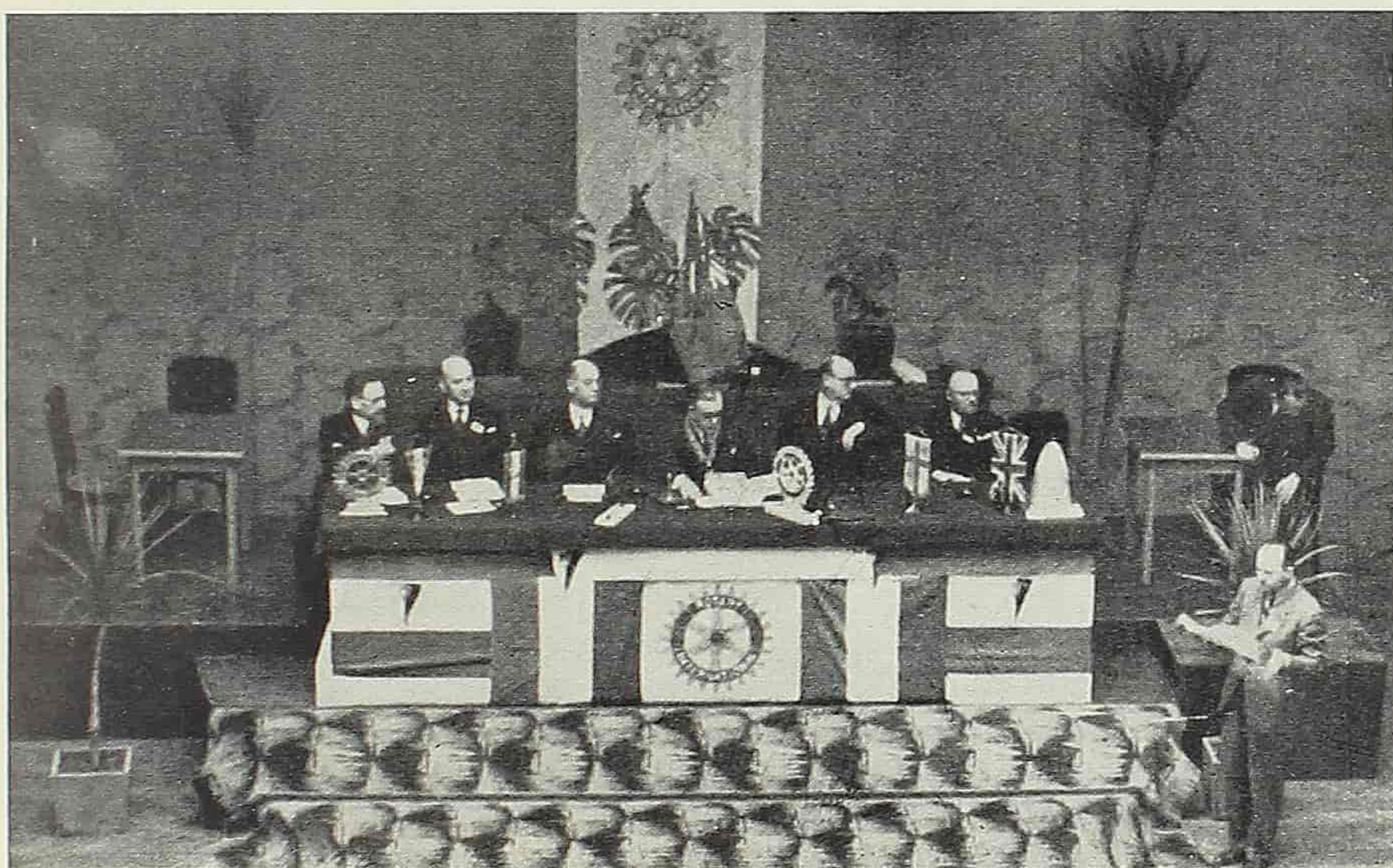
I z m e d j u 10 i 11 s a t i u d i v n o j v e l i k o j s a l i K a z i n e (P a r k H o t e l a) s a i z r a v n i m p o g l e d o m n a B l e d s k o j e z e r o i s t a r o d a v n i B l e d s k i g r a d s a k u p l j a l i s u s e r o t a r i i z s v i h k r a j e v a n a Ź e v e l i k e K r a l j e v i n e.

U 11 ć a s o v a o t v a r a g u v e r n e r b r. d r. I v a n S l o k a r k o n f e r e n c i j u. D e s n o o d g u v e r n e r a s e d e i z a s l a n i k R. I. b r a t P a u l T h o r w a l l, p r e t s e d n i k d o m a ć i n s k o g k l u b a b r. D r. A d o l f G o l i a i p a s t g u v e r n e r b r. E d o M a r k o v i ć. L e v o o d g u v e r n e r a z a u z i m a j u m e s t a i z a s l a n i k f r a n c u s k i h d i s t r i k a t a b r. M a r c e l B l a n c h a r d, p a s t g u v e r n e r b r. D r. V i l j e m K r e j ć i i s e k r e t a r k o n f e r e n c i j e b r. D r a g o P o t o ć n i k.

Guverner upućuje svim prisutnim svoje bratske pozdrave te nastavlja:

Srećan sam što imam priliku, da otvorim VII. godišnju konferenciju našeg distrikta i da pozdravim sve učesnike, koje je vodila ista misao prijateljstva, služenja i međunarodnog sporazumevanja, kad su se odazvali mome pozivu. Brojni odziv izražava našu široku jugoslovensku dušu, koja ne poznaje mržnje protiv nijednog naroda i naše plemenito nastojanje, da ponudimo svoje prijateljstvo i svoju saradnju svakome, ko to u duhu dobre volje želi i nama nudi isto.

Svi međunarodni događaji, koji su u prošloj kao i u ovoj godini uzrujavali svet, stavljali su na rotare kao pionire i apostole prijateljstva i mira najveće zahteve. Baš u takvim vremenima treba da udvostručimo svoj rad u korist narodu i čovečanstvu.

Pretnednički sto na konferenciji.

Rotari našeg distrikta nisu ni malo malaksali, nego su baš u ovim vremenima čak i napredovali. Nigde nisam naišao na malodušnost nego naprotiv na istu odlučnost i dobru volju, koja odlikuje naš narod i njegove istaknute pretstavnike. Najbolji dokaz o tome nam nudi i današnja distriktna konferencija.

Pošto je štampani dnevni red, koji je svakome učesniku dostavljen, jednoglasno prihvaćen guverner nastavlja:

Pre nego predjem na dnevni red smatram kao i Vi svi, za prvu dužnost, da se sećam našeg ljubljenog vladara, Njegovog Veličanstva Kralja Petra II. Živeo Kralj, živeo uzvišeni Kraljevski dom. (Burno odobravanje sa dugotrajnim aklamacijama).

Predlažem, da kao tumač naših visokih patriotskih osećaja uputim Njegovom Veličanstvu Kralju sledeću depešu:

Rotari Jugoslovenskog distrikta, sakupljeni na VII. distriktnoj konferenciji na Bledu mole da Vaše Veličanstvo blagoizvoli primiti izraze naše neograničene vernosti i odanosti.

Pretsednik konferencije

Dr. Ivan Slokar,
guverner jugoslovenskog Rotary-distrikta.

(Oduševljene ovacije.)

Draga braćo,

Na prošlogodišnjoj distriktnoj konferenciji u Beogradu sa velikom smo radošću primili vest, da je Njegovo Kraljevsko Visočanstvo Knez Namesnik Pavle izvoleo preuzeti doživotnu funkciju počasnog guvernera našeg distrikta. Ponosni na to odlikovanje, visoko priznanje i na tu dragocenu zaštitu predlažem, da uputimo Njegovom Kraljevskom Visočanstvu sledeću depešu:

Rotari našeg distrikta sakupljeni na godišnjoj distriktnoj konferenciji na Bledu mole Vaše Kraljevsko Visočanstvo da kao naš počasni guverner izvolite primiti izraze duboke blagodarnosti i odanosti.

Dr. Ivan Slokar
distriktni guverner.

(Dugotrajne aklamacije).

Zatim guverner daje reč predsedniku domaćinskog kluba.

GOVOR PRETSEDNIKA DOMAĆINSKOG KLUBA BR. DR. ADOLFA GOLIE

S posebnim zadovoljstvom je Rotary Club Ljubljana sprejel na lanski distriktni konferenci vest, da bo letošnja distriktna konferenca v Ljubljani. Ker pa zaradi tehničnih zaprek ni bilo mogoče prirediti konference v Ljubljani, smo v sporazumu s spoštovanim in dragim bratom guvernerjem sklenili prenesti konferenco na Bled, kjer so tudi dani pogoji za uspeh.

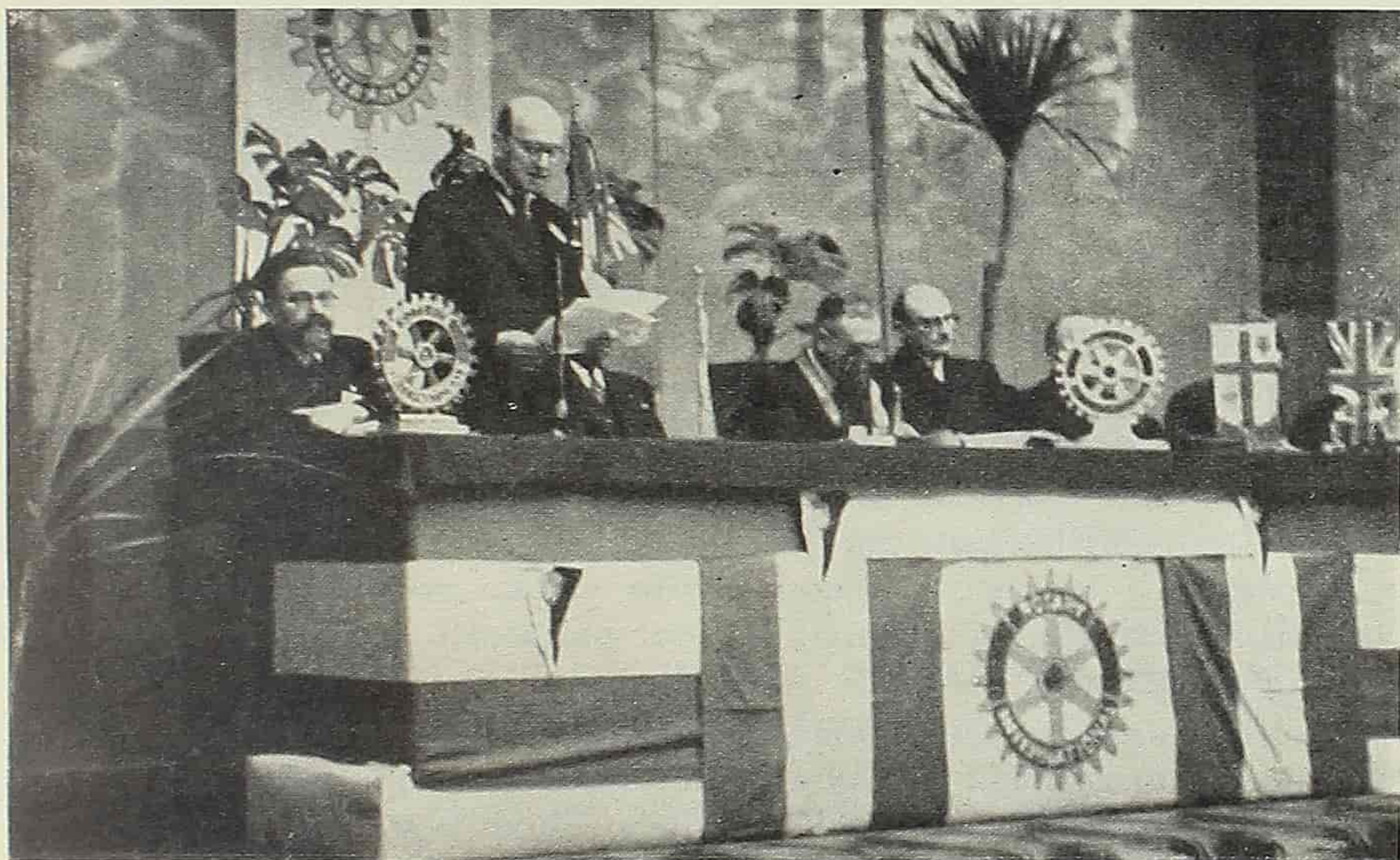
Zaradi tega mi je danes posebna čast, da Vam lahko v imenu domaćinskega kluba Ljubljana najprisrčneje pozdravim. Rotary Club Ljubljana skuša po svojih najboljših močeh doprinesti k Vašemu zadovoljstvu in uspehu konference.

Gotovo se še marsikdo od Vas spominja lepih dni distriktne konference, katero je imela v svoji sredi Ljubljana leta 1935. Marsikdo pa se spominja tudi rotarskih prireditvev, ki so bile na Bledu in so pokazale, da je tudi tu prijeten okoliš za take prireditve.

Visoke naše gore in kristalna čistost naših gorskih jezer Vas pozdravljajo tu na Bledu, ki je tudi prestolnica naše države. Saj prihaja vsako leto k nam naš mladi kralj, h kateremu gredo vse naše simpatije in udanost. To nam je tudi dokaz, da je Slovenija važen in nepogrešljiv del naše države, česar se vsi dobro zavedamo in kar vsakdo tudi dobro ve. Tudi naš dosmrtni častni guverner Nj. Vis. knez-namestnik Pavle si je izbral svoje letovišče pri nas.

V podnožju naših gora so živeli naši dedje, preživljali težke in dobre čase, pa vendar ostali na tej zemlji in gledali z zaupanjem na te gorske vrhove, ki niso lepi samo za naše oči, ampak tudi koristni za naš narod. Saj nam ti naši kraji preživljajo vedno več naših ljudi, našega naroda, saj nam privablja vsako leto na tisoče jugoslovanskih in inozemskih obiskovalcev. Za nas postaja vedno važnejša industrijska panoga: tujska industrija. Mnogo je danih za to ugodnih naravnih pogojev, mnogo pa je ustvarila tudi pridna roka našega človeka, ki se je moral pretolči skozi mnogo težav in neprilik. Toda ustvarjeno je že marsikaj, kar krepi naš narodni ponos i daje moško samozavest, da bo šlo v tej smeri naše prizadevanje tudi še dalje.

Tudi rotarstvo doprinaša h krepitvi konstruktivnega duha v naši državi. Številni rotarji delajo v svojih poklicih in so vsa njih dejanja

Pretsednik domačinskog kluba br. dr. Adolf Golia pozdravlja učesnike.

prežeta z rotarskim duhom, ki uklanja spore, nesporazume in ustvarja boljše predpogoje za sožitje ljudi, sožitje narodov in vsega človeštva. Toda tega rotarskega duha je še premalo po vsem svetu in — bodimo odkriti — tudi pri nas. Kakor nas veselijo dosedanji uspehi, tako pa tudi ne smejo biti uspavanka za nas, da bi mislili, da smo dosegli že dovolj. Zato mora iti naše stremljenje za tem, da postanemo še boljši rotarji, da se več doprinesemo k realizaciji vzvišenih rotarskih ciljev.

Spoštovani zastopnik Rotary International!

Naša centralna uprava je smatrala, da je prav, če pridete iz daljne severne države med nas in jo zastopate na naši distriktni konferenci. Za nas je izredna čast, da Vas lahko pozdravimo kot zastopnika naše središnjice, Rotary International, ki Vam je poverila gotovo kot najboljšemu to nalogo. Vaše dosedanje rotarsko delo je dokaz o vaših visokih rotarskih lastnostih, pa je dobilo tudi visoko ceno v mednarodnem rotarskem svetu.

Spoštovani zastopnik francoskih distriktov!

Kolikor se spominjam, doslej nismo imeli časti, da bi lahko na naših distriktnih konferencah pozdravili tudi zastopnike nam tako dragih in ljubih francoskih rotarjev. Zato se tem bolj veselimo tega prvega službenega obiska, ki nam kaže veliko zanimanje francoskih rotarjev za naše delo in naša rotarska prizadevanja. Naj bo tak obisk ponovno potrdilo pristrčnih vezi našega naroda s Francijo, vezi, ki so se v preteklosti izkazale za tako trdne, da jih ni mogoče porušiti.

In dragi brat guverner!

Tudi tebe prav iskreno pozdravljam. Vedno si v klubu, vedno imamo s teboj stike, vedno si nam najljubši prijatelj! Težko in odgovorno delo imaš v velikem distriktu in hvaležni smo ti, da ob tem delu ne pozabljaš tudi na nas v ljubljanskem klubu in kluba samega. Ne samo kot član našega kluba, tudi kot predstavnik naše osrednje organizacije za naš jugoslovanski distrikt nosiš visoko zastavo rotarskih idealov in stremiš za čimbolj uspešnejše realizacijo rotarskih ciljev. Pri tem delu, katerega vidimo sedaj v najboljši luči na sedanji distriktni konferenci, Ti želimo kar največ uspehov, ne samo v interesu rotarstva, ampak tudi v interesu naše narodne in sploh človeške skupnosti. Naj Ti Bog pomaga pri tem idealnem delu in naj Te živi še dolga leta med nami, katerim želim se gotovo vi vsi iz srca pridružujete.

In vi vsi dragi bratje in sestre!

Bodite nam iskreno in prijateljsko pozdravljeni. Mnogi od Vas ste se v današnjih časih potrudili na dolgo pot k nam, ne žaleč truda in stroškov. S tem ste pokazali svojo visoko rotarsko zavest in nas potrdili v veri, da smo rotarji iskreni prijatelji, ki so si pripravljene vedno pomagati.

Želim Vam vsem uspešno delo, ki naj daje mnogo dobrih rezultatov ne samo za naše podrobno rotarsko delo, ampak tudi za nas vse, da bi lahko verovali v boljšo bodočnost človeštva.

Bog Vas živi!

U ime svih klubova uzvratilo je pozdrave brat Dr. Sima Ilić, predsednik R. K. Beograd i to kratkim govorom ali vrlo izabranim rečima.

Zatim pretstavlja guverner delegata centralnog savetodavnog odbora francuskih distrikata (47, 48 i 49) brata Marcela Blancharda, profesora na universitetu i predsednika R. K. Montpellier. Brat je Blanchard burno pozdravljen održao na francuskom jeziku duži govor o rotarskim dužnostima i o njihovim zadacima baš u pogledu međunarodnog upoznavanja i zbližavanja. Njegov savršen i duboko zasnovan govor bio je više puta prekinut jakim i oduševljenim aplauzom. I ako njegov govor nije bio napisan nego je kao odličan pedagog i govornik predavao na pamet ipak su njegove reči ostavile kod svih prisutnih najdublje utiske. Guverner se mu je zahvalio sledećim kratkim rečima:

Mon cher ami Rotarien, les applaudissemets prolongés, qui ont salué votre discours sont la meilleure preuve que vous avez touché

Izaslanik francuskih distrikata br. R. Blanchard za vreme svog govora.

nos coeurs. Je vous remercie au nom de tous les rotariens ici réunis et j'adresse par votre médiation à nos amis français les meilleurs vœux et les salutations les plus cordiales.

Zatim guverner prelazi opet na dnevni red i pročita sledeći:

IZVEŠTAJ O RADU 77 DISTRIKTA ROTARY INTERNATIONAL U ROTARSKOJ GODINI 1938/39

U ovoj rotarskoj godini proslavljamo desetgodišnjicu našeg pokreta u Jugoslaviji. Taj se značajni jubilej proslavio u najstarijem Beogradskom klubu te će se skoro proslaviti i u drugom najstarijem Zagrebačkom klubu. U našoj državi sa malim brojem većih gradova i sa poglavito seljačkim stanovništvom nije bilo lako podići tu impozantnu rotarsku zgradu, kojoj se danas divimo. Zasluga za to pripada mojim uvaženim prethodnicima na guvernerskom položaju kao i drugim prvoboriteljima za naše ideale. Moj neposredni prethodnik vrlo uvaženi pastguverner Stevan K. Pavlović na prošlogodišnjoj distriktnoj konferenciji potpuno je ispravno istaknuo da će sve nezahvalnija biti uloga novih guvernera, što dalje bude išlo. Naši su prethodnici imali mogućnost da skinu skorup i kajmak osnivanjem klubova u svim većim gradovima a svojim su sledbenicima ostavili nezahvalan i mnogo teži zadatak proširenja naše organizacije na uvek manja naselja. K tome je došlo baš u mojoj rotarskoj godini doba velikog iskušenja kada je naš brod ploveći pod zastavom prijateljstva, svetskog mira i dobre volje ušao u strahovitu oluju, koja je pretela da uništi plodove naših dugogodišnjih napora i da upropasti naše ideale kao i blagostanje, kulturu i civilizaciju čovečanstva. Niti u tim teškim vremenima, kad su se na horizontu sakupljali crni

oblaci, nikada nas nije svladala malodušnost nemoćnih, nego smo još jače dizali našu zastavu tvrdo ubedjeni da treba i mora da pobedi moć idealnog duhovnog oružja nad slepom mržnjom.

Te su prilike stavljale i na mene kao distriktnog guvernera vrlo teške zahteve. Trebalo je očuvati naš brod te ga voditi kroz besne talase, da se vrati u mirnu i sigurnu luku. Potrebno je bilo mnogo nove inspiracije i podstrekivanja putem mesečnih pisama i ličnih poseta klubova.

Mislim da mi je uspelo da očuvam dragoceno nasledstvo, koje ste mi pre godinu dana poverili i da ga predam mome uvaženom nasledniku još jačeg po broju klubova i članova kao i silnijeg po unutrašnjoj strukturi.

Pri svemu tome doživio sam i mnogo radosti prilikom mojih zvaničnih poseta klubova, šta sam se lično upoznao sa tako velikim brojem mile mi braće te uživao na bratskome dočeku i gostoprimstvu. Usled moje velike zaposlenosti u profesiji uspelo mi je do sada da posetim samo 50 klubova a ostala ću četiri kluba posetiti do kraja ove rotarske godine.

Nove sam klubove osnovao u Brčkome i u Kranju. Glavna zasluga za osnivanje kluba u Brčkome pripada bratu Tomi Maksimoviću (R. K. Vukovar) a kumovao mu je Vukovarski klub. Inauguraciju tog kluba održao sam u Brčkom 27 augusta 1958 godine, a svečanu predaju Chartera obavio sam 14 junija o. g. na vrlo lepom uspelom medjukrajevnom sastanku u Vukovaru. Rotary klubu Kranj kumovao je Ljubljanski klub. Njegovu sam inauguraciju održao 28 januara a predao sam mu Charter 22 aprila o. g.

Prvog je jula prošle godine imao naš distrikt 52 kluba sa 820 članova a 50 marta o. g. 54 kluba sa 850 članova. Medjutim se je broj članova još povećao.

Prosečna je frekvencija svih klubova distrikta iznosila od marta 1958 do februara 1959 — 75.46%. Najbolju frekvenciju iskazuje R. K. Karlovac sa 92.97% a odmah za njim dolazi R. K. Petrovgrad sa 92.55%.

U pogledu administracije bilo je i nedostataka i drugih smetnja prouzrokovanih bolešću, premeštajem ili prezaposlenošću glavnih klubskih funkcionara. Ti su nedostaci imali za posledicu mnogo više napora guvernerske kancelarije, koja je imala da savlada ogroman posao.

Od 1 jula 1958 godine do 50 marta o. g. bilo je ukupno oko 600 poseta domaćih klubova sa strane braće našeg distrikta. Medjunarodna zategnutost se izražava u brojevima poseta stranih rotara kod nas i naših rotara u stranim klubovima. Stranih rotara na našim sastancima bilo je ukupno oko 50, a broj poseta naših članova klubovima u inostranstvu oko 60.

Intenzivan je bio unutrašnji rad u klubovima u kojim je održanih osim referata 488 predavanja, medju kojima ima mnogo odličnih.

I karitativan je rad ostao na zavidnoj visini, jer je u tu svrhu sabrano oko Din 500.000.—.

U pogledu našeg glasila nadam se, da mi je uspelo održati ga na prijedjašnoj visini.

Distriktne finansije pokazuju uzimajući u obzir samo prihode i rashode sledeću sliku:

Od svog prethodnika primio sam Din 110.538'25 a 30 je marta iznosio gotov novac zajedno sa ulogom kod banke Din 154.560'—, dakle za Din 44.221'75 više.

To je stanje pregledano i odobreno od Nadzornog odbora.

Završavam ovaj kratak pregled o radu našeg distrikta. Smatram, da su naši rotari uprkos nekim nedostacima ispunjavali svoje rotarske dužnosti i da već ta činjenica opravdava najbolje nade za budućnost. Nikada nećemo mi rotari izgubiti veru u naše ideale, koji zahtevaju od nas u profesiji, u zajednici i u međunarodnim odnošajima sporazuman rad i dobru volju u cilju služenja svome bližnjemu, narodu i čovečanstvu.

Ovaj je izveštaj sa pljeskanjem i jednoglasnim odobravanjem primljen na znanje.

Zatim moli guverner brata Ivana Žaja da održi svoje predavanje:

ETIKA I PRIVREDA

Ivan Žaja, R. C. Šibenik.

Etika je nauka o harmoničnom, melodičnom i ritmičkom načinu života, a privreda je nauka o iskorišćenju energija vanjskog svijeta. Privreda mora da bude etična, jer je inače ili lakomisleno rasipanje dobara ili je hotimično oštećivanje drugih t. j. krađa i lopovluk. Etika i privreda su kako vidimo u tijesnoj medjusobnoj vezi tako, da se društveni život bez etike nemože ni zamisliti. Osnovno pravilo života za svakog čovjeka prema tomu ima da glasi: „Budi etično privredan“.

Time nam se postavlja problem, kako da postanemo etičko-privredni i kako da uplivišemo na društvo, da u njemu niču i budu odgojeni ljudi etični i privredni?

Zlo, koje čovjek u životu susreće, potječe s jedne strane od same prirode, a s druge strane od ljudi, s kojima se u zajednici mora živjeti. No moram odmah primjetiti, da zlo koje potječe od prirode jest samo opomena da ga se čuvamo, jer priroda ne izmišlja nova zla, nego su ona stalna i čovjek ih može upoznati i čuvati ih se, ali zlo, koje čovjek čovjeku smišlja teško je predvidjeti. Zato poslovice kaže: „Tko se jedan put opari i na hladno puše“. — Čovjek mora da živi u stanovitim po prirodi odredjenim granicama, koje ako prekorači gore ili dolje zalazi u zlo. Previše veliko dobro postaje često puta zlo, jer se iza ugodnog osjećaja troši energija čovječjeg organizma, koji čovjek mora ekonomično trošiti, da organe kojima troši energiju, ne raskida i da tu energiju do skrajnosti ne iscrpi.

U čemu leži korijen zla? — Korijen zla leži ne u požudi za dobrim i ugodnim nego u krivo shvaćenom egoizmu, u zabludi i u nepoznavanju puteva, kako se do pravog dobra dolazi. Nepoznavanje najobičnijih zakona harmonije stvara disharmoniju života u obliku bolesti, nezadovoljstvo i razne nesreće. Čovjek ne poduzima ništa, o čemu unaprijed zna, da će mu zlo donijeti, a pobuda na rad potiče iz želje za dobrim i ugodnim kao plodom tog rada; egoizam je povod i

uzrok svakom ljudskom djelovanju, ali to može da bude samo jedna duševna komponenta, a druga ima da bude etika, kojom se oplemenjuje svaki smjer ljudskog djelovanja. Pretjerani egoizam tjera na gramzivost, koja liči krvožednoj zvijeri u čovječjem liku, a to je znak divljaštva.

Čovjek ima razne organe, koji ga vežu sa vanjskim svijetom i kroz njih prima u sebe razne energije tog vanjskog svijeta, kao hranu, zrak, svjetlost, toplinu, zvuk i t. d. i tako on te energije u sebi pretvara u kretanje toplinu, osjećanje i mišljenje u svoje želje i djelovanje.

Put za razlikovanje dobra od zla jest osjećaj i to ugodan ili neugodan. Naravno normalno stanje i pretvaranje energije unutar organizma skopčano je sa osjećajima ugodnim ili neugodnim, a sve ono

Distriktna konferencija na Bledu za vreme referata br. Ivana Žaje.

po organizam štetno, osjeća se kao neugodno tako, da je svaki bol samo apel na razbor, da ukloni smetnje i okolnosti vanjskog svijeta, koje te neugodnosti prouzrokuju. Radi neznanja i pomanjkanja razbora padamo u zlo. Nepredvidjeni nesretni slučaj dešava se radi našeg neznanja i nesposobnosti da gledamo u budućnost. Čovjek mora dakle u prvom redu usavršavati samoga sebe, proširivati znanje, uklanjati zablude i usavršiti svoj razbor.

U požudi za ugodnim, čovjek često puta zaboravlja na etičku stranu svojih težnja i u stanovitim časovima, gdje misli da će svojom spekulacijom izbjeći zlim ili neugodnim posljedicama, koje proističu iz kaznenih zakona, čini zlo na štetu drugih i on je svijestan da čini zlo, ali požuda za ugodnim je snaga slijepog egoizma i jača je od one etičke komponente tako, da takav čovjek pada u grijeh čineći zlo. Težište koje prevaguje u zlo leži — kako vidimo — na strani egoizma,

a etička strana je prazna, a lijek proti tomu zlu jest etički odgoj t. j. stalno i smišljeno jačanje one etičke komponente, koja ima da drži ravnotežu i da je čak i prevagava naprama komponenti egoizma.

Kad bismo htjeli spriječiti svako zlo, koji ljudi kane učiniti, morali bi imati moći za pogledati u dušu svakog čovjeka, da u onom času kada dotični hoće da izvrši zlo, budemo u stanju skrenuti njegovu volju na dobro. To je u pravilu nemoguće, ali ako dotični zna da ga čeka kazna onda ta pomisao morala bi na njega automatski djelovati t. j. strah od kazne treba da automatski skrene volju čovjeka sa zla puta.

Često puta nijesu u stanju ni pomisao na Boga ni na kaznu da čovjeka skrenu sa puta na zlo, a niti grižnja savjesti ne djeluje na čovjeka ako nema etičkog duha, koji nam se ukazuje kao najbolje sredstvo, koje mora da djeluje na čovječju volju. Mnogi ljudi postali su zločinci i došli u tamnicu krivnjom društva, koje se nije dovoljno brinulo za razvijanje etičkog duha medju ljudima.

Kuga i kolera su haračile medju ljudima, ali je higijena stvorila takove uvjete života, da je širenje te zaraze onemogućeno. Tako i etika ima da bude duševna higijena, kojom će se onemogućiti širenje zlih duhova medju ljudima. Tu nama se nameće pitanje, zašto i kada će duh egoizma biti jači od duha etike? Jasno je, da u tome odlučuje stanje privrede. Nedovoljna privreda izaziva stanje nužde u kojem po prirodi mora da prevlada duh egoizma, kao nesvijesni poticaj za samoodržanje, ali skrajni egoizam postaje fatalan, jer kad bi netko i mogao i cijeli vanjski svijet proždrijeti, nebi onda imao više šta da proždre i konačno bi i sam morao skapavati od gladi. Zato u prirodi postoje raznovrsne pojave, koje medjusobno stoje u stalnim odnosima, jedan nastaje iz drugoga, jedan živi od drugoga i svi skupa potpomažu jedan drugoga, da život uzmogne vječno trajati.

Biljka dobiva svoju hranu iz zemlje, zraka i iz sunčane svjetlosti, te joj je zato potreban stanoviti komad zemaljskog tla i prostora, da se može razviti i uspijevati, a biljka je vezana na materijalni posjed tla, prostora i svjetlosti. Živa bića nijesu vezana korijenom na tlo i oni se mogu po cijeloj zemaljskoj površini kretati, razumije se u koliko su ovisni od klime i produktivnosti tla, ali svako organsko biće vezano je na opstojnost stanovite površine zemaljskog tla, iz kojeg posredno ili neposredno crpe svoju hranu. Priroda vodi u tom pogledu svoju vlastitu privredu time što životinja proždire drugu životinju, ali ljudi, koji sa svojim umom i srcem neće da se razlikuju od životinja, žderu meso drugih ljudi samo na drugi način. Takovi nazovimo ih divljaci nemaju pojma o etičkoj privredi, jer u njima djeluje zvjerski egoizam. Današnja kultura ističe se nad cijelim historijom kulture baš u tome, što su sva moderna tehnička sredstva usredotočena u cilju dizanja privrede i nema sumnje, da će uslijed toga sama od sebe oslabiti ona komponenta nezasitnog egoizma, ali bez etičke kulture i bez moralne discipline niknuti će u ljudskom društvu profinjeni egoizam u obliku korupcije, stranačke spekulacije, vjerske, nacionalne pa državne.

Nastati će problem, kako treba vladati svijetom, da ne preuzme maha bezobzirni egoizam ma bilo u kojem obliku. Zato treba da svi-

jetom vladaju pametni, razboriti i etičkim duhom nadahnuti ljudi, a ne spekulanti i budale, pa se moramo pitati, kako i kada se to sa sigurnošću može postići.

Moderna tehnika već danas stvara upravo čudesa, ali je samo tehnika, koja diže i stvara materijalne vrijednote, a gdje je ona narodna inteligencija, koja je prva pozvana da konstruktivno djeluje u etičkom duhu?

Narodnost, država, konzervativnost, demokracija, socijalizam, komunizam, sovjeti, fašizam i t. d. sve to su pojmovi, koji su doduše etički, ali iz njih još ne proističe pravi sistem ili metoda u kojoj bi bio sadržan etički i privredni duh, koga bi se svaki čovjek mogao i morao držati i po njemu upriličiti svoj život i svako svoje djelovanje tako, da svaki pojedinac, a s time i cijelo ljudsko društvo dodje na pravi put, koji vodi u svijetsku radionicu u kojoj će svaki čovjek srcem i dušom biti odan radu na stvaranju ljepšeg i sretnijeg života.

Da medju ljudima zavlada prava društvena harmonija, postoji samo jedan put, koji leži v našem duhu i osjećanju, a to je shvaćanje, da svi ljudi sačinjavaju jedan zajednički — životnim uvjetima i osjećajima povezani živi organizam.

Ljudsko je društvo organizam svoje vrsti, to je živa organizacija, u kojoj pojedini djelovi ili organi treba da djeluju analogno medju sobom kao što i pojedini organi harmonično djeluju u jednom živom organizmu. Ta organska povezanost i jačina osjetljivosti na zajedničke interese ili ljubav prema bližnjemu ovisi od stepena kulture, na kojem se neki narod ili ljudi uopće nalaze.

Jedan je učenjak rekao, da su oni divljaci već na stanovitom stupnju kulture, koji stranog čovjeka, kad ga vide, odmah ne ubiju, nego ga uzmu za roba, ali na žalost ima još i danas kulturnih naroda, koji misle, da će moći ratnim sredstvima i otrovnim plinovima zvladati svijetom, a ne vide da time uništavaju sami sebe, jer uništavaju društveni organizam, od koga svi ljudi mogu imati koristi samo onda, ako taj organizam živi u svima svojim djelovima.

Divljacima možemo nazivati sve one narode i pojedince, koji još nijesu došli do svijesti, da ljubav treba da zavlada svijetom i da svi ljudi zajedno sačinjavaju jedno duhovno biće. No tješimo se, da će ovo shvaćanje ako ne danas a ono sutra prevladati kod većine ljudi i naroda i da stvaranje etično-privredne organizacije društva neće biti utopija nego jasno odredjeni cilj, koji se mora i može postići ako se stalno za tim ide i bude išlo.

Mi možemo ako hoćemo upriličiti, da narodi medju sobom neprestano ratuju, možemo medju ljudima stvoriti najveći nered i razbojstvo, palež i otimačinu, ako za to stvorimo javno mnijenje. Da se stvori zlo, dovoljno je da se u raznim novinama počne u narodu izazivati mržnja i osveta, razne strasti i požude, dakle društvo se može odgojiti dobro ili zlo.

Duh društva se razvija i raste prema strukturi društva i kakovo sjeme posijemo, takov će biti i plod, kakove ljude budemo odgajali, takova će biti i djela tih ljudi. Današnje etičko i privredno stanje društva je proizišlo iz onog duha, koga smo od svojih starijih usisali ili naučili iz knjiga iz škole, kućnog i društvenog odgoja. Prema tome proizlaze i naša djela, koja se ogledaju u našem načinu života i miš-

ljenja, u stvaranju raznih političkih stranaka, vjerskih pokreta i narodnih zahtijeva, a vrhunac europske kulture pokazao se je u zadnjem svjetskom ratu, u komu su se pokazala velika zla. Zato današnja kultura treba da se reformira u etičkom duhu. Etički misliti i raditi znači, imati uvijek pred očima, da je svaki čovjek sastavni dio ljudstva kao žive organizacije i da nesmije ništa učiniti, što bi bilo na štetu drugog pojedinca ili cijeline. To ne znači ograničenje slobode za sticanje sredstava za samoodržanje, nego je to osiguranje i regulisanje te slobode. Iz toga stanovišta proizlazi pojam dužnosti. Dužnost ili pojam za iskorišćenje vlastitih umnih i drugih energija u korist zajednice, mora biti uzvišen princip za svakoga. Iz dužnosti proističe i pojam prava. Pravo je naime dužnost zajednice, da svakoj ličnosti dade onu vrijednost, koju je dotična ličnost svojim radom zaslužila. U živom organizmu postoje samo dužnosti, t. j. proizvodjanje raznovrsnih energija, koje su međusobom tako povezane, da jedna iz druge nastaje i jedna drugoj služi, a to je i smisao etike.

I u pitanju kapitalizma vidimo, da će pojedinac najbolje uspjeti onda, ako što više bude koristan ljudima, ako kontingent za prodaju svoje robe što više proširi, a to će moći učiniti tek tada, kada mu bude širom otvoren cijeli svijet, da može raditi za sve ljude.

Vršeci svoje dužnosti po načelu, da su svi ljudi djeca jedne te iste prirode i da međusobom sačinjavaju jednu cijelinu, u kojoj smo osjećajima i ljubavlju vezani jedan za drugoga, treba kao organi svečovječanskog živog organizma da nastojimo, da jedan drugom te dužnosti olakšamo i dovedemo u sklad tako, da vršenje tih dužnosti svakomu od nas ne bude teret nego mila i ugodna zabava, da se međusobno natječemo, tko će bolje i savršenije postići blagotvoran cilj, tko će biti više koristan cijelini, tko će više sreće i zadovoljstva znati medju ljude unijeti i više dobra stvoriti.

Zemaljska kugla nije od uvijek ovako bila isprepletana željezničkim mrežama, telegrafskim žicama i cestama, nije bilo ni takovih zgrada ni parkova ni muzika i t. d., nego su to stvorili ljudski um i ljudska ruka u toku vjekova, a osobito u XIX i XX stoljeću.

Sve te vjekovne tekovine ljudskog uma i radinosti možemo ako hoćemo brzo uništiti, ali za ponovo podizanje svega toga trebalo bi opet nekoliko vijekova, jer i za mali napredak u kulturi nužne su generacije. Govori se, da danas u društvu vlada sistem kapitalizma, koji je navodno uzrok mnogom zlu, ali nijedan etički odgojen čovjek neće ići za tim, da taj sistem silom poruši, jer bi time porušio i sva dobra, koje je taj sistem ipak stvorio i jer bolji sistem još do danas nije nitko stvorio.

Time nije rečeno, da se sistem kapitalizma nema usavršavati i on se usavršava donekle i sam od sebe, a usavršen će biti potpuno tek onda, kada kapital bude služio narodu, a ne narodi kapitalu.

Kako klimatske prilike djeluju na razvoj mlade biljke, onako i ljudsko društvo djeluje na odgoj i duševni razvoj mladog ljudskog bića, a u tomu igraju presudnu ulogu dom i škola, koje daju ljudskom društvu dobre ili zle nove članove napram tomu kako su ih odgajali. Ako domovi i škole odgajaju djecu u etično privrednom duhu, ona će biti vrijedni članovi ljudskog društva, a ako ih odgajaju u duhu kru-

tog materijalizma bez ljubavi prema drugomu, ona će biti štetni članovi opće ljudske zajednice i biti će etički bolesni.

U kapitalizmu odlučuje „ponuda i potražnja“, jer kroz to nastaju trgovačke vrijednosti, a najglavnije sredstvo za održavanje sistema kapitalizma jest novac.

Posjed novca postao je ciljem egoističkih pobuda i želja čovjeka jer se za novac mogu dobiti sve druge materijalne vrijednosti, akoprem je novac samo orudje privrede i kao takav ima zadaću, da olakšava promet dobara medju ljudima i narodima, pa se ta zadaća može nazvati etičkom. Sa razvojem društvene kulture reda i organizacije, raste i medjusobno povjerenje medju ljudima. U pomanjkanju reda i sigurnosti svak postiže za materijalno što sigurnijim vrijednostima, kao što je na primjer zlato, nego li za drugim dobrima, koja su teže prenosiva, uprkos tomu što su po sam život mnogo nužnija nego li zlato. Tako je zlato postalo novac.

Sa napretkom privredne kulture i sa razvojem etičke kulture poraslo je povjerenje medju ljudima i ljudi su uveli u promet papirnatu novčanice, koje služe samo kao legitimacija, sa kojom posjednik iste može u emisionoj banci podignuti odgovarajuću količinu zlata, koje tamo kao pokriće za izdate papirnatu novčanice u blagajnama leži.

Nu ta kultura medjusobnog povjerenja još ni danas nije na tako visokom stepenu, da bi svi ljudi došli do uvidjavnosti, da je zlato za promet dobara uistinu suvišno i da za pokriće papirnatih novčanica uopće nije potrebno zlato, nego da je cijena zlata samo jedinica vrijednosti dotičnog novca, za koji ima još boljih garancija od samoga zlata.

Ako bi nekim načinom došle velike količine zlata na tržište, bila bi ponuda zlata prevelika i cijena bi mu pala, ali cijene druge robe u relaciji jedne prema drugoj nebi ni pale a niti bi porasle. Prirodna dobra kao hrana, odjeća, zgrade i zemljišta, kao i duševne sposobnosti i td. daleko su vrijednije od zlata i ljudi ih trebaju u medjusobnoj izmjeni, a količina novčanica potrebna je u tolikoj mjeri, da se obavi i olakša izmjena dobara i novčanica nebi smjelo biti u prometu ni više ni manje od potrebne količine, jer se inače izaziva lihvarstvo. Time dolazimo do prave spoznaje, kako su etika i privreda u uskoj medjusobnoj vezi. Lihvarstvo nije privreda u etičkom duhu, a da ne dodje do lihvarstva treba u društvenoj organizaciji da vlada razum i razbor kao društveni organi, koji moraju s toga da paze, da u prometu novca bude samo onoliko koliko ga promet treba i da ne nastupi bezvrijednost novca, jer bi time nastupila kriza privrede i napredovalo bi lihvarstvo.

U državama, u kojima vladaju privredna kriza i lihvarstvo, ne postoji zdrav finansijski organizam i on je nesposoban za vršenje svoje funkcije.

Svaki ljudski organizam prima u se odgovarajuću hranu i ako svi organi ljudskog tijela nijesu zdravi, nastaje medju njima poremećenje, a što je u organizmu duh i zdravlje, to je u ljudskom društvu etika i privreda.

Posmatrajući društvo kao živi organizam treba da ustanovimo njegove bar najglavnije organe i da budemo u stanju prosuditi, dali

su oni već dovoljno razvijeni, da li dobro djeluju i ukoliko od razvitka i usavršenja tih organa ovisi blagostanje društva.

Svrha organa je preuzimanje energija vanjskog svijeta i pretvaranje istih u život organizma. Društveni organizam živi od energija svemira, sunca i zemlje, koje sve struje kroz svakog pojedinog čovjeka, koji ima zadaću, da energiju svoga života pretvara u zdrav i duhovit društveni organizam.

Čovjek je uistinu samo jedna ćelija u socijalnom organizmu, a više ljudi složenih po svom pozivu sačinjavaju socijalne organe.

Iz samog strujanja energija vanjskog svijeta kroz društveni organizam i vrsti energija koje su za naš život i naše udobnosti od potrebe, možemo prosuditi, koji organi već postoje i kako su savršeni i u kakvom međusobnom skladu funkcionišu.

Možemo reći, da su uglavnomu za društveni organizam potrebni slijedeći organi:

1) Poljoprivreda i stočarstvo. To su akumulatori sunčane energije i odgovaraju plućima.

2) Obrt i industrija. To su transformatori sunčanih energija u materialne predmete i oni odgovaraju unutrašnjem organizmu, kroz koji se hrana pretvara u krv.

3) Trgovina, saobraćaj i financije. To su organi za distribuciju energije kao dobara, da budu na upotrebu svim djelovima organizma i oni odgovaraju organima srca, žila, krvi, ruku i nogu.

4) Odgoj, uprava, sudstvo i prosvijeta u duhu zabave i umjetnosti. To su organi za izazivanje psihičkih energija i oni odgovaraju organima razuma, razbora i osjećaja.

Ako hoćemo socijalnu organizaciju prisposobiti sa organizmom uopće, onda moramo proučavati sastav organizma i harmoniju funkcioniranja tih organa.

U čemu leži razlika između mehanizma i organizma? — Mehanizam je kratak lanac pretvaranja raznih energija jedne u drugu, a organizam je kružni lanac energije, koji sam sebi prikuplja vanjske energije za održanje kruga svog života.

Mi vidimo da je danas socialni organizam podijeljen u razne narode i države, te ako bi svaki od ovih htio da zasebno i neovisno živi, onda bi morali imati i sve nužne preduvjete za takav život, ali uvjeti života nijesu za sve narode i države jednaki, pa prema tomu nije moguće da svaka država sa svojim vlastitim sredstvima t. j. organima sebe uzdržava i radi toga je upućena na pomoć drugih država, uslijed čega nastaje potreba međunarodne privredne organizacije tako, da se prije svega pojedini organi odnosnih država među sobom slože u jedan zajednički svjetski organizam.

No ti privredni organi neće moći postići svoju pravu metu, ako se istodobno međusobno ne slože svi narodi i u etičkom duhu putem srdačnih osjećaja ne dodju do spoznaje, da svi ljudi sačinjavaju jedan svečovječanski organizam. Ovakovim načelima ne idemo u susret komunizmu, nego zdravom organizmu, pa stoga stanovišta treba da posmatramo i riješavamo sve privredne i etičke probleme.

U organizmu ne postoje organi, koji jedan drugom konkurišu ili da se međusobno bore ili uništavaju nego baš naprotiv, svi rade skladno u korist cijeline.

Što vidimo kod današnjih naroda? — Vidimo da se preko zuba naoružavaju, kako bi jedan drugomu što više oteo i jedan drugoga podjarmio. U organizmu nastaje svaki organ iz posebne materije i mora da ima stanovitu formu i sposobnost za vršenje svoje funkcije. Dobra društvena organizacija mora biti po istim principima sastavljena. Kad bi svi ljudi po svom tjelesnom sustavu bili slični, onda bi po pravilu trebali da budu podjednako sposobni za vršenje svih privrednih i drugih funkcija, ali u stvari vidimo, da je teško naći dva potpuno slična čovjeka po tjelesnim i umnim snagama, dočim okolnosti i uvjeti života pod kojima se čovjek razvija još više uplivišu na razvijanje tjelesnih i duševnih sposobnosti. Prema tomu se ljudi i grupiraju u raznim društvenim organizacijama, koje djeluju svaka prema svojoj strukturi.

Uspoređujući čovječanstvo sa organizmom i imajući u vidu samo ona njegova četiri glavna organa, možemo lako dati odgovor na mnoga opća kulturna pitanja i stvoriti sebi program rada, t. j. etički put kojim se određuje cilj sveukupnom ljudskom rodu.

Time nam se otvara put, da postanemo novi ljudi, da stvaramo nove generacije sretnije i zadovoljnije od današnjih, a to se može postići jedino putem revizije čitave današnje kulture, putem reforme i usavršenja skoro svih postojećih društvenih ustanova u duhu etike i privrede i u duhu opće ljubavi. To znači, da moramo razvijati i usavršavati sve organe društvenog i državnog organizma tako, da kao narod budemo vrijedan član svečovječanstva, ali za to leži težište u onom organu pod brojem 4 t. j. u odgoju, upravi i sudstvu kao u organu razuma, razbora i osjećaja. Narodne poslovice su izvor narodne mudrosti, a jedna od tih naših poslovice kaže: „teško nogama pod ljudom glavom“, a tako je teško i narodu pod lošom i nestručnom upravom.

I zato, postavljanje visokih etičkih načela u poslu i zvanju, priznanje vrijednosti svakog korisnog zanimanja i nastojanja svih rotara da svoju djelatnost upotrebljavaju kao priliku da služe ljudskom društvu, sadržano i u našim rotarskim ciljevima, treba, da bude postulat svakog rotara za otvaranje puta k etičkom shvaćanju privrednog života.

Predavanje je brata Žaje primljeno je vrlo ugodno čemu je bio najbolji dokaz aplauz koji mu je sledio.

Zatim moli guverner brata Dr. M i r k a B a l a b u š i ć a, da pročita predavanje brata Vojina Brkića, (R. K. Novi Sad), koji je sprečen da bi sam učestvovao na konferenciji.

DALI JE NAŠE OSIGURANJE RADNIKA ZA STAROST, IZNEMOGLOST I SMRT ZADOVOLJAVAJUĆE?

Vojin Brkić, R. K. Novi Sad.

1918-te prilikom našeg oslobodjenja i ujedinjenja imali smo u svima tadanjima pokrajinama naše Kraljevine zakonima propisano i ako različito, ali slično uređeno odnosno pripremljeno osiguranje radnika i nameštenika.

Zakonodavna tela i narodne uprave pojedinih pokrajina, medju prvim svojim poslovima izvršile su koncem 1918 i 1919 nužne reforme dotadanih zakonskih propisa o osiguranju radnika.

U svima pokrajinama bivše Avstro-Ugarske monarhije imali smo već pre svetskog rata obavezno osiguranje radnika za slučaj bolesti. U Hrvatskoj i Slavoniji, u Sloveniji, u Dalmaciji i u Vojvodini imali smo i osiguranje radnika za slučaj poslovnih nesreća, a u Sloveniji i Dalmaciji i penziono osiguranje privatnih službenika u glavnom činovnika.

U Srbiji smo imali zakon o radnjama od 1910. Na osnovu ovog zakona, trebalo je da se sprovede osiguranje radnika za slučaj bolesti, povrede, iznemoglosti, starosti i smrti.

Pošto je Srbija od 1912 do konca 1918 skoro stalno u ratu bila ovaj zakon se nije mogao oživotvoriti.

Radništvo organizovano u reformatoričkom pokretu potpomugnuto od strane narodnih poslanika i ostalih političara i javnih radnika pripadnika (socijalne demokratije i ostalih naprednih gradjanskih stranaka) uspelo je: da se 28 juna 1921 državnim ustanovam odredi: da se na celom području Kraljevstva S. H. S. naročitim zakonom uredi obezbedjenje radnika za slučaj nesreće, bolesti, besposlice, iznemoglosti, starosti i smrti.

Na osnovu ovih propisa Ustava Zakonodavni odbor Narodne skupštine 5 decembra 1921 prihvatio je danas važeći Zakon o osiguranju radnika. Ovaj zakon je po Blaženopočivšem Kralju Aleksandru I sankcionisan 14 maja 1922, a na snagu je stupio 1 jula 1922.

12 juna 1922 uzakonjena je Uredba o obaveznom penzionom osiguranju privatnih nameštenika na području Slovenije i Dalmacije, koje je tamo uvedeno bilo još 1909 na osnovu zakona od 1906 nadopunjenog kasnije 1914.

Sve socijalno staranje, koje se sada sprovodi i koje će se u buduće i kasnije vršiti u našoj zemlji, temelji se na ovoj značajnoj i istorijskoj odredbi našeg prvog ustava donesenog po narodnoj skupštini, čiji su članovi tajnim glasanjem, na slobodnim izborima birani bili novembra 1920.

Ustavom od 1921 i zakonom od 1922 određeno osiguranje radnika za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti nije sprovedeno do 1 jula 1925 — kako je zakonom određeno bilo — nego tek posle duge borbe od 15 godina, na osnovu Uredbe o sprovođenju osiguranja radnika za slučaj iznemoglosti starosti i smrti od 17 marta 1937 počev sa danom 1 novembra 1937.

Pred samo objavljivanje ove uredbe tadašnji Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja g. Dragiša Cvetković u svome obrazloženju ove uredbe, koje je dao štampi, rekao je izmedju ostalog:

„Uvodjenjem u život odredaba Zakona o osiguranju radnika, koje se odnose na ovu granu osiguranja, država je želela da najsiromašnijem delu našega naroda obezbedi minimum egzistencije u času invaliditeta i starosti, i to ne u vidu potpore ili milostinje, nego kao pravo koje je stečeno po odredbama zakona a na osnovu principa uzajamnosti i sistema vlastite štednje.“

„Sprovođenje ovoga osiguranja diktovano je i principom socijalne pravde. Održanje socijalnog mira zahteva, da se radniku, koji

je ... ceo svoj život proveo na teškom i napornom radu u poslu, osiguraju u starosti i iznemoglosti bar one potrebe koje su neophodne za održanje života. Penziono osiguranje naših radnika nameće nam se, dakle, i kao pitanje naše čovečnosti i kao pitanje društvene pravičnosti i društvenog morala. Kao pitanje pravičnosti i čovečnosti penziono osiguranje radnika nameće nam se, jer društvo i država ne sme ostaviti radnike, koji su gotovo ceo svoj život proveli u radu, da pod stare dane ostanu bez ikakvih sretstava za život.“

Ove reči pretstavnik državne vlasti dragoceno su priznanje socijalno najslabijima i svima iskrenim borcima za socijalnu pravdu i pravičnost.

Radnici i nameštenici, koji su u miru korisni privrednici i dobri potrošači, koji se u ratu kao vojnici ratnici u prvim borbenim linijama i na najistaknutijim položajima bore za odbranu zemlje žrtvujući svoje živote s pravom su se borili i bore, da se država i u miru stara o njima i njihovim porodicama kad se razbole, unesreće, iznemognu, ostare, umru i, kad bez svoje krivice bez posla i zarade ostanu.

Zato se danas već niko i ne čudi, kad slušajući na radiu propagandne govore odgovornih faktora u pojedinim zemljama sluša, kako se demokratske i autoritativne zemlje takmiče u naglašavanju obećanja, kako će, ako na vlasti budu, sprovesti, a dok na vlast ne dodju boriti se za punu socijalnu pravdu i za pravično socijalno osiguranje za sve slučajeve, predviđene i određene našim prvim ustavom iz 1921-ve.

Prinosna stopa za ovo osiguranje utvrđjena je za prvih 12 godina sa 5% obezbedjene zarade i iznosi:

u nadničn. razredu	sa obezbedjenom		mesečno (za 25 radnih dana) ukupno u Din
	nadnicom od Din	mesečnom zaradom od Din	
I	6.—	150.—	4.50*
III	9.60	240.—	7.20
IV	11.60	290.—	8.70
V	14.—	350.—	10.50
VI	16.80	420.—	12.60
VII	20.—	500.—	15.—
VIII	24.—	600.—	18.—
IX	28.80	720.—	21.60
X	34.—	850.—	25.50
XI	40.—	1000.—	30.—
XII	48.—	1200.—	36.—

* Važi samo za lica mlađja od 18 godina.

Od ovog prinosa plaća polovinu (1.5%) radnik, a polovinu (1.5%) poslodavac.

Kao što se iz ovog iskaza vidi prinosna stopa za ovo osiguranje preniska je.

Prosečni mesečni prinos za osiguranje službenika i radnika za iznemoglost, starost i smrt kod nas iznosi:

- a) za službenike (priv. činovnike i ostale nameštenike) Din 210.—
- b) za rudare „ 55.—
- i c) za ostale radnike (osiguranje pomenutom uredbom) . „ 16.50

„Grana osiguranja za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti davaće iznemoglim i ostarelim radnicima nove rente i pomoći:

1) invalidsku rentu posle 200 nedelja (4 godine) ulaganja, i to iznemoglim licima, koja zbog bolesti, starosti ili drugih mana nisu u stanju da radom prema svojim snagama i sposobnostima, a s obzirom na naobrazbu i dosadašnje svoje zvanje, zarade ni trećinu onoga što najamnim radom zaradjuju telesno i duševno zdrava lica iste vrste a slične naobrazbe u istom kraju;

2) starosnu rentu posle 500 nedelja (10 godina) ulaganja licima koja su navršila 70 godina života;

3) u slučaju smrti lica za koje je uplaćeno 100 nedelja (2 godine) prinosa daće se, pored pogrebnine, deci ispod 16 godina života dečija renta u visini $\frac{1}{4}$ prava na rentu za svako dete, a udovici potpora kroz tri godine u godišnjem iznosu $\frac{1}{4}$ muževljeve rente ili prava na rentu;

4) trogodišnja potpora može se davati i roditeljima, i dedi i babi, unučadima i braći i sestrama ispod 16 godine;

5) ulozi se vraćaju samo u slučaju udaje ženskog osiguranika, i u slučaju ako osigurano lice navrši 70 godinu, pre nego što je steklo pravo na rentu.“

*

Naši najbolji stručnjaci i matematičari proučavajući ovu prinosnu tarifu i sve obaveze propisane pomenutim zakonom i uredbom, ustanovili su, da se u smislu §§ 67, 81 i 82 ZOR

invalidska odnosno starosna renta može ustanoviti i davati

osiguranom licu, za koje se ustanovi, da je za svo vreme stalno u istom nadničnom razredu bilo i to:

u nadničn. razredu	u dinarima	
	pre navršenih 10 godina (sa manje od 500 ned. prinosa)	posle navršenih 10 godina (sa više od 500 ned. prinosa)
I	36.—	54.—
III	57.60	86.40
IV	69.60	104.40
V	84.—	126.—
VI	100.80	151.20
VII	120.—	180.—
VIII	144.—	216.—
IX	172.80	259.20
X	204.—	306.—
XI	240.—	360.—
XII	288.—	432.—

Ako je osigurano lice menjalo nadnični razred, prosečni prinos se ustanovljava zbrajanjem svih uplaćenih prinosa i deobom sa brojem godina (sa 10 ili manje).

Kao što se iz ovih podataka vidi, osigurano lice koje je zarađivalo:

a) dnevno stalno po 16'80 Din, dakle više od ustanovljene minimalne zarade, imaće pravo na rentu od 100'— a tu najboljem slučaju 151'— Din na mesec;

b) dnevno prosečno po 28'80 Din, imaće pravo na rentu od 172 a u najboljem slučaju 260'— Din na mesec;

c) dnevno prosečno najveću obezbedjenu nadnicu od 48'— Din odnosno mesečno 1200'— Din i više imaće pravo na rentu od 288'— Din na mesec a u najboljem slučaju 452'— Din.

Medju ove poslednje ubrajamo i one specijaliste radnike, koji zaradjuju po 100 i više dinara na dan.

Na osnovu ovih podataka svako može lako ustanoviti, koliko iznosi $\frac{1}{4}$ ovih renta, koliko pripada:

1) udovici ili roditeljima, dedi i babi ili unučadima, odn. braći i sestrama na ime potpore kroz 5 godine, i

2) deci ispod 16 godina života, posle smrti osiguranog lica, koje ih je za života od svoje zarade izdržavalo.

Moramo objektivni biti i verovati, da je bilo i te kakve opozicije i u vladi, i u parlamentarnim kao i u privrednim krugovima prilikom pripremanja i donošenja ove uredbe, kojom su položeni temelji osiguranju radnika za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti.

Ali, isto tako se mora verovati:

I) poslodavcima i poslovođjama kad kažu, da radnika, koji je radio od 14 do 55 godine svoga života smatraju iscrpljenim i da ga u dobu od 56 do 70 godine ne mogu primiti u posao;

II) ustanovi za sprovođenje ovog osiguranja, da se sa ovim prinosisima pored obaveza propisanih zakonom i uredbom ne mogu ustanoviti i davati veće rente i potpore; i

III) radnicima da neznatan broj radnika doživi 70 godinu kada stiće pravo na starosnu rentu, da se od 56 do 70 godine života samo u najredjim slučajevima mogu zaposliti; i da ove rente i potpore nisu dovoljne za život onih kojima su namenjene, te da stoga s pravom traže

a) da se broj godina za sticanje prava na starosnu rentu snizi od 70 na 55, i

b) da se prinosi za ovo osiguranje povise tako, da budu dovoljni za veće rente i potpore.

Radi davanja potpora za iznemoglost i starost onim licima, koja zbog odlaganja sprovođenja osiguranja u iznemoglosti, starosti i smrti nisu mogla dosada steći pravo na rentu za iznemoglost i starost, stvoren je pravilnik i od 1 jula 1958 funkcioniše Potporni Fond za iznemoglost i starost za koji će se od prinosa za ovo osiguranje odvajati:

a) prvih 5 poslovnih godina ovog osiguranja	6%
b) drugih 5 „ „ „ „	4%
c) trećih 5 „ „ „ „	2%

Iz ovoga fonda već se daju i u buduće će se davati potpore licima starijim od 21 godine, koja su:

1) iznemogla u smislu 5 st. § 66 ZOR a bila su posle 1 jula 1925 osigurana za slučaj bolesti najmanje 250 nedelja, ili su navršila 70 godina, a bila su posle 1 jula 1925 osigurana kod Suzora najmanje 500 nedelja;

2) siromašnog stanja i na potporu upućena i td., ako se prijave u roku koji je određen Pravilnikom potpornog fonda.

Ove potpore određuju se na osnovu iznosa obezbedjenih zarada poslednjeg trogodišta, i to ako je trogodišnja obezbedjena zarada:

više od	36.000	Din	sa	200.—	Din	na	mesec
„	27.000	„	„	160.—	„	„	„
„	18.000	„	„	120.—	„	„	„
„	12.000	„	„	80.—	„	„	„
manje	12.000	„	„	60.—	„	„	„

Licima koja su bila u vremenu posle 1 jula 1925 osigurana više od 500 nedelja povećavaju se gornji mesečni iznosi za 50% t. j.

na 300 Din, ako mu je trogodišnja obezbedjena zarada veća od 36.000 Din;

na 240 Din, ako mu je trogodišnja obezbedjena zarada veća od 27.000 Din;

na 180 Din, ako mu je trogodišnja obezbedjena zarada veća od 18.000 Din;

na 120 Din, ako mu je trogodišnja obezbedjena zarada veća od 12.000 Din;

na 90 Din, ako mu je trogodišnja obezbedjena zarada manja od 12.000 Din.

Pošto su ove pomoći još manje od rente i potpora o kojima je malo pre bilo reči, držim, da su premalene i nedovoljne i da bi ih bezuslovno trebalo povisiti.

*

Da se vidi razlika između osiguranja radnika osiguranih na osnovu ZOR i pomenute uredbe od 17 marta 1937 i radnika zaposlenih na poslovima državnih ustanova, navešćemo ovih nekoliko podataka:

Za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti osigurani su prema kvalifikaciji, odnosno prema visini zarade u tri klase, i to:

A.				B.			
stalni radnici drž. saobraćajnih ustanova od 1933 godine				stalni monopolski radnici od 1936 godine			
u klasi	sa mes. ulogom od Din	sa mesečnom ličnom penzijom u dinarima		u klasi	sa mes. ulogom od Din	sa mesečnom ličnom penzijom u dinarima	
		posle 12 godina službe	posle 36 godina službe			posle 10 godina službe	posle 35 godina službe
I	126.—	450.—	1171.—	I	142.—	360.—	900.—
II	90.—	324.—	729.50	II	118.—	300.—	750.—
III	72.—	256.—	655.50	III	95.—	240.—	600.—

Od mesečnih uloga polovinu plaća radnik, a polovinu poslodavac (Drž. saobraćajna ustanova, odnosno Monopolska uprava).

Porodična penzija ovih radnika iznosi: za jedno lice 50%, za 2 lica 65%, za 3 lica 75%, za 4 lica 85% od penzije na koju bi umrli radnik (član) imao pravo.

Deca imaju pravo na ovu porodičnu penziju odnosno pomoć do navršene 16 odnosno 14-te godine života.

Upoređujući ove podatke sa podacima o osiguranju ostalih radnika na osnovu uredbе od 17 marta 1957 moramo napomenuti:

a) da su radnici zaposleni u privatnim poduzećima i poslovima u najviše slučajeva u mnogo težem položaju od radnika zaposlenih stalno u državnim poduzećima; i

b) da su radnici u pravu kad kažu, da nema opravdanja, da radnici zaposleni u privatnim poduzećima ne budu osigurani za iznemoglost, starost i smrt u najmanju ruku tako kao što su osigurani radnici u državnim poduzećima.

U vezi sa uredbom o proširenju penzionog osiguranja od 25 novembra 1957 kojom je penziono osiguranje službenika po propisima prečišćenog teksta zakona o penzionom osiguranju službenika od 12 decembra 1955 prošireno počev od 1 januara 1958 na sve privatne činovnike i ostale nameštenike, koji se ne smatraju fizičkim radnicima, imamo već čitavu literaturu i lepu diskusiju, poznatu već i najširoj javnosti naročito iz knjige A. Vizjaka i mnogih članaka Merkurvog Vjesnika.

Stoga ću samo iz jedne tabele knjige A. Vizjaka navesti:

a) da su osigurane godišnje plate od 5.400 do 42.000 Dinara podeljene na 14 platnih razreda;

b) da su prinosi za ovo osiguranje ustanovljeni sa 2% od godišnje plate i da iznose u I razredu 54— a u XIV-om 420— Din na mesec;

c) da su godišnje rente sa dodatkom na skupoću ustanovljene

u razredu	5	n a k o n g o d i n a				40	posle 11 god. osig. renta raste godišnje za Din
		10	20	35	u d i n a r i m a		
I (5.400)	3.000—	3.420—	4.500—	6.120—	7.526—	108—	
VIII (24.000)	6.600—	9.600—	14.400—	21.600—	26.400—	480—	
XIV (42.000)	10.500—	16.800—	25.200—	37.800—	46.200—	840—	

I privatni nameštenici imaju svojih opravdanih zahteva u pogledu dopune i proširenja ovog njihovog osiguranja, a kojima ih treba pomoći.

Posle svega izloženog nadam se, da će se konferencija složiti sa mnom, da se na pitanje postavljeno u naslovu za ovaj referat mora odgovoriti: da naše osiguranje radnika za iznemoglost, starost i smrt nije u svemu zadovoljavajuće.

Završujući svoj referat, predlažem, da se u rezoluciju konferencije unese sledeći zaključak:

VII konferencija 77 distrikta Rotary Internationale održana na Bledu 6 i 7 maja 1959 saslušavši referat i raspravu po pitanju osiguranja radnika za slučaj iznemoglosti, starosti i smrti

a) n a l a z i :

da bi Uredbu o sprovođenju ovog osiguranja od 17 marta 1957 trebalo modificirati tako:

1) da se broj godina za sticanje prava na starosnu rentu snizi od 70 na 55, i

2) da se prinosi za ovo osiguranje povise tako, da budu dovoljni za veće pomoći, rente i potpore, koje bi trebalo izjednačiti sa penzijama stalnih monopolskih radnika i stalnih radnika državnih saobraćajnih ustanova.

b) p r e p o r u č u j e :

svoj braći rotarima, da učine sve što mogu, da se modificiranje ove uredbe u korist radnika što skorije izvrši.

Ovo sa dubokim stručnim znanjem lepo razradjeno predavanje zaslužuje priznanje koje su mu svi učesnici iskazali svojim živim aplauzom.

Zatim guverner saopštava plenumu zaključke konferencije izvršnog odbora i delegata klubova, koje plenum aklamacijom jednoglasno usvaja. Sa najvećim oduševljenjem i zadovoljstvom primljena je kandidatura brata inž. Radovana Alaupovića za guvernera našeg 77 distrikta za narednu rotarsku godinu.

Poslje saopštenja tajnika izvršnog odbora brata Draga Potočnika guverner zaključuje u 12.40 časova prvu plenarnu sednicu distriktne konferencije.

U 15 je časova priredjen zajednički ručak u prostranoj sali Parkhotela, iz koje su učesnici mogli uživati lep izgled na jezero i alpsku prirodu.

Rad u odborima.

Od 15 do 16.30 č. radili su odbori i obavili predvidjeni dnevni red.

I. Odbor za služenje u klubu.

Pretsednik: Dr. Sima Ilić (R. K. Beograd); tajnik: Bakija H. Selimović (R. K. Brčko); referenti a) Stanko Kosem (R. K. Karlovac): „Služenje u klubu kao škola za rotarski rad“, b) Šime Beniš (R. K. Bačka Topola) „Frekvencija i ekstenzija kao preduslov za dobar razvitak kluba“.

SLUŽENJE U KLUBU KAO ŠKOLA ZA ROTARSKI RAD

Stanko Kosem, R. K. Karlovac

Tema moga referata Služenje u klubu kao škola za rotarski rad, Vama svima dovoljno je poznata, pa se bojim, da Vam neću reći ništa novoga. Medjutim mi nebi izvršili potpuno naše dužnosti, kada nebi danas na distriktnoj konferenciji ponovili i nabrojili sva naša pomagala kojima se služimo za postignuće naših ciljeva.

Naše duboko uvjerenje, da je služenje naša prva i najveća dužnost za postignuće rotarskih ciljeva, daje nam snage, da možemo

u ova teška i materijalistična vremena tu dužnost ispunjavati, ne misleći pri tome na nikakovu materialnu ličnu korist.

Nastaje sada pitanje: Kako mogu braća najbolje i najlakše doći na put k ostvarenju tih ciljeva? Na to pitanje moram Vam odgovoriti u prvom redu služenjem u klubu. Svaki od nas ima dužnosti prema klubu u kome je član, a svaki klub opet odgovornost prema svome članstvu. Treba zato, da se svaki pojedini član usavršava u rotarstvu, dajući tako podstreka i drugim članovima na rad, a svi zajedno tako opet usavršavaju svoj klub. Zato treba, da svaki klub osnuje odbor za služenje u klubu. Taj odbor vodi u manjim klubovima svih 6 faza djelatnosti, a u velikim klubovima biti će potrebno, da se osnuje nekoliko pod-odbora, kako to prikazuje tabela u brošuri br. 3 A. Odbor za služenje imati će dužnost, da dovede u sklad djelovanje osnovanih pod-odbora i da sam upravlja onim fazama služenja u klubu, za koje nije kreiran pododbor.

Sada se pak želim osvrnuti na samo služenje u klubu. Početi ću sa klasifikacijom, kao prvom i najvažnijom fazom.

Članstvo u našim klubovima bazirano je na sistemu klasifikacije, pa stoga treba svaki klub, da je zastupan sa svim vrijednim zanimanjima, kako na socijalnom, kulturnom, intelektualnom, tako i na ekonomskom području. Svaki član predstavlja svoju klasifikaciju, a zastupane moraju biti po mogućnosti sve tako, da bi bio klubu moguć pregled života u području, u kojem djeluje. Da bi se to postiglo, mora odbor za služenje ili pako u većim klubovima pododbor za klasifikaciju sastaviti točan pregled nepopunjenih klasifikacija. Taj odbor mora biti sastavljen od braće, koja su u tančine upućena u način života na području, u kojem klub djeluje. Tako se pripremaju nepopunjena mjesta raznih klasifikacija i odbor ih proglašuje otvorenim. Na osnovu tih otvorenih mjesta bira se nove članove. Kod toga se ne smije griješiti i tražiti neku ličnost, koja u svome mestu zauzima naročiti položaj. Najprije se ide za tim, da se popuni otvoreno mjesto slobodne klasifikacije, a onda se bira ličnost, koja će dostojno zastupati svoju klasifikaciju u klubu. Svaki član kojega se bira po našem principu postavljenom na klasifikaciji, posveti barem 60% svog dnevnog zanimanja svojoj klasifikaciji.

2. Primanje treba da se obavlja na temelju klasifikacije. Mora se vršiti oprezno i paziti najprije na moralni i intelektualni kvalitet, a onda tek na vodeći položaj u zvanju. U slučaju, da je moguć izbor medju više lica, daje se prednost moralnim kvalitetama.

3. Drugarstvo je temelj rotarstva. Medju članovima kluba mora da vlada prijateljski duh, bratski osjećaji i dobra volja. Bez toga ne može biti u klubu rotarskog djelovanja. I ne samo u klubu treba da gajimo drugarstvo, treba nastojati i izvan kluba, da to drugarstvo prenesemo na medjusobne odnose naših porodica, te više puta upriličiti t. zv. „Ladies Night“, što daje opet priliku našim porodicama, da se bolje upoznaju.

4. Prisustvovanje je prvi uslov za napredak kluba i jedini put za uspjeh u rotarstvu. Bez stalnog prisustvovanja ne može se razvijati u punoj mjeri niti drugarstvo medju braćom. Dužnost je stoga braće, da po mogućnosti prisustvuju svim sastancima, a ako je to nemoguće,

mora se ispričati. Članovi mogu uz opravdane razloge dobiti dopust na izvjesno vrijeme, što doduše ispričava člana, ali kvari frekvenciju u klubu.

5. Programi moraju biti sastavljeni tako, da se uskladjuju potpuno sa naša 4 cilja djelatnosti. Rad u klubu ne može i ne smije biti prigodan, to znači, da programni odbor mora program sastaviti barem za mjesec dana unaprijed. U klubu se mora izbjegavati po mogućnosti raspravljanje partijsko-političkih i religijskih pitanja, da bi se time izbjeglo izazivanje međusobnih prepirki, zato pak i treba, da se rotari postepeno uzgajaju tako, da su medju njima moguće sve teme, ali treba biti na oprezu i računati sa ljudskim slabostima i tako izbjegavati koliko je moguće opasnosti međusobnih zadjevica i razmirica. Sam pako program mora biti raznolik i interesantan po mogućnosti sa raspravom, da bi se tako postigao i neki praktičan efekat.

6. Publicitet i ako je na zadnjem mjestu ne smije nam biti zadnja briga. Mi moramo imati veze sa javnošću. Javnost treba da bude upućena tko smo mi i za čim težimo, te treba u neku ruku, da s nama i saradjuje. To možemo postići time, ako javnost upoznamo dovoljno sa našim radom i našim ciljevima, a naročito našim rotarskim djelovanjem izvan kluba. Napokon neka neupućeni znadu, da smo mi ljudi od zvanja i rada, kojima je cilj služenje i to nesebično služenje medju sobom, a time i cijeloj ljudskoj zajednici za postignuće bratstva i dobre volje medju svim narodima. Naša je lozinka: „Tko drugom služi, najbolje služi“. —

Znadem, da ovim mojim letimičnim referatom nisam rekao sve što bi se dalo reći na ovu tako opširnu temu, pa stoga ostalo prepuštam diskusiji.

„FREKVENCIJA I EKSTENZIJA KAO PREDUSLOV ZA DOBAR RAZVITAK KLUBA“

Šime Beniš, R. K. Bačka-Topola

Neosporno je, da su za zdrav i normalan razvitak kluba potrebni ovi preduslovi: 1.) dobra frekvencija i 2.) što veća unutrašnja i spoljna ekstenzija. Kako nam je frekvencija približno merilo aktivnog učešća klupskih članova, unutrašnja i spoljna ekstenzija pokazuje nam stanje i razvitak rotarske mobilnosti u mestu i u distriktu. Da bi mogli osigurati jedan normalan i zdrav razvitak klupskog života, bezuvetno je potrebno da klupske uprave strogo drže pred očima statistiku frekvencije, t. j. da budnim okom paze na kretanje postotka i da blagovremeno preduzmu potrebne mere u slučajevima kada su velike oscilacije u frekvenciji, naročito ako je koeficient stalno nizak.

Nema sumnje da je za svaki naš klub slaba frekvencija poseban njegov problem. Prema tome taj problem ne može niko drugi da reši, nego svaki klub za sebe. Pa ipak smatram za potrebno da iznesem nekoliko osnovnih misli o uzrocima slabe frekvencije kod nekih klubova. Radi lakšeg pregleda, te uzroke možemo podeliti na 1.) organizacione uzroke, 2.) uzroke koji proizlaze iz rada ili nerada kluba i 3.) tzv. normalni uzroci.

Pod organizacionim uzrocima treba da shvatimo sve uzroke vezane za period vremena od početka osnivanja kluba pa za vreme do isteka prve godine klupskog života. Moram primetiti i naglasiti: ako se pogreši kot stvaranja jednog novog kluba u pogledu izbora osnivača i ako se ne posveti dovoljna pažnja na to da mogu ući u klub pod osnivanjem samo ljudi takvog mentaliteta i naravi koji će u svakom pogledu, a naročito u pogledu sposobnosti i savesnosti u celosti odgovarati onim uslovima koji nam propisuje služenje u klubu i opšti rotarski rad, tada je već od početka organizacionog rada izložen nov klub toj opasnosti, da će mu frekvencija biti slaba i da će rad u klubu biti nedovoljan. Iz ovog proizlazi, da osnivači novog kluba kod izbora članova-osnivača dužni su strogo uzeti na merilo svaku osobu, koja dodje u kombinaciju za prijem u klub i već unapred ustanoviti, da li će kandidat u svačemu tačno i savesno odgovarati onim svojim dužnostima, koje prima na sebe prilikom stupanja u rotarsku zajednicu. U tom periodu ako se ne obrati dovoljna pažnja na izbor ličnosti i ne uoči razlika, da nije isto biti dobar građanin i dobar rotar, tada će kasnije uprava kluba naići na takve teškoće, koje se mogu samo sa smišljenim radom smanjiti i ukloniti na taj način, da će biti prinudjena otkloniti one članove kluba, koji mogu biti dobri građani, ali nisu dovoljno dobri rotari, jer se ne mogu prilagoditi rotarskom životu.

Kada pročitamo istorijat osnivanja prvog Rotary Kluba, saznaćemo, da je medju onim ljudima, koji su prvi klub osnovali, postojala jedna istinska solidarnost ličnosti, koje su se dobro poznavale medjusobno, ličnosti — koje su u odnosu jedan prema drugom bile otvorene u tolikoj meri, da im je svakom od njih bilo teško ako ne dodje na sastanak, što znači da je onaj raniji građanski dobar odnos izmedju njih izmenjen, ali tako, da je bio popunjen onim kontemplativnim — unutrašnjim životom svakog pojedinca. Taj unutrašnji dodir — malog broja ljudi koji su se sastajali — poslužio je kao osnova za stvaranje kluba i ono bratstvo koje rotarski ideali traže. Ne želim na ovom mestu da analiziram i ostale motive zbog samog vremena, ali baš želim da se na pomenuti elemenat osvrnem. Organizovanje kluba u nekom mestu ne bi smeo da bude šabloniziran. Mislim da nije dobar put kad se osnivači drže samo pravila, t. j. da se prikupi propisan broj članova, odredi dan sastanka, doprinos koji svaki član treba da unosi u zajedničku kasu itd., nego je vanredno važno, da sa svojim stvaranjem novog kluba udare jedan jak i nepokolebiv temelj, na kojim će se sigurno moći vršiti one službe koje su svete svakom poštenom čoveku, a naročito onima koji pristupaju rotarskoj zajednici. Istina da su veoma važna i pravila, ali mnogo je važnije za život kluba i za njegovu frekvenciju, unutrašnju i spoljnu ekstenziju, da se osnivači posvete delatnosti koja će uspostaviti prave odnose otvorenosti, srdačnosti, prijateljstva, a pored tih i drugih atributa, još i naviku kod svakog člana da tačno i savesno dolazi na sastanke, da bitu našao ljude koji ga shvataju, saosećaju s njim, rešavaju s njim u razgovoru i njegove probleme ako ih je u to svrhu postavio i napokon da u klubu nadje ljude s kojima može prijatno da priča i veseli se i u tom zaboravi svoje teškoće, odnosno svojim unošenjem samoga sebe u rotarsku zajednicu, da bude pijonir izgradjivanja pra-

vog rotarskog kolektivnog klupskog života. — Samo tada ako su u nekom mestu zaista stvoreni ti unutrašnji uslovi — sme se organizovati Rotary Klub. Suprotan put — to je put koji nosi ogromne teškoće, iskušenja i nova grešenja. Na tom putu treba mnogo opreznosti i iskustva, a od svega toga najmanje ima prva uprava kluba.

Ako slaba frekvencija ima svoje korenje baš u organizacionim prilikama, tada se upravi kluba nameće posebna zadaća da prilike dobro prouči i postepeno sprovede smišljenu orgnizaciju rada i odnosa medju članovima, da bi postigla ono što je izneto kao ideal pre samog osnivanja kluba. Ukoliko uprava kluba primeti da pojedini članovi ne mogu da udju u suštinu rotarskog života, tu ne ostaje ništa drugo, nego da se takvi članovi povuku. Razumljivo je, da to treba da bude radikalno, ali u vremenskim razmacima, kako to interesi kluba zahtevaju.

Drugo: dobra frekvencija je u vezi i sa problemima, koji se postavljaju na dnevni red. Drugim rečima, frekvencija u veliko meri zavisi od smišljenog rada uprave i pojedinaca. Razumljivo je da je izbor problema od najveće važnosti po interes svakog člana, pa ako se o tome dovoljno vodi računa i to će pomoći da članovi budu zadovoljni radom u klubu, odnosno da tačno i savesno posećuju nedeljne klupske sastanke. Napominjem, da se da utvrditi, da je frekvencija gotovo uvek dobra, kada je na dnevni red istaknut kakav važan opšti, — bilo iz komunalnog života dotičnog mesta, ili opšti, recimo politički problem današnjice ili koji drugi. Prema tome uprava kluba treba da vodi u evidenciji sve ono što interesuje članstvo i da u tom pogledu preduzme akciju da se po tim problemima neobavezno diskutuje u prijateljskim razgovorima, a za važnije probleme za koje su potrebni razni podatci, da se poveri jednom ili više članova da ih prikupe, obrade i nakon toga da sve to iznesu u vidu predavanja.

Pod normalnim uzrocima treba smatrati samo one izostanke članova od sastanaka, kada su isti neodložno zauzeti poslovima lične prirode ili poslovima koji su u vezi sa rotarskim idealima, kao na primer služenje u zvanju i drugim, ali takvim, koji se ne mogu odložiti. — Kada konstatujemo, da je najvažniji elemenat frekvencije lična savest svakog pojedinca i svest, da posao koji se obavlja u klubu i nastojanja i rad samog kluba stoji u službi društvene zajednice i svakog pojedinog člana, mora se primetiti još i ovo: da li je neki uzrok izostanka dovoljno opravdan, to pored uprave kluba najbolje mogu prosuditi sami članovi koji izostaju, ali kod prosudjivanja uzroka, mora biti svaki član veoma strog prema svojoj savesti. Rotar, koji iz nemarnosti ili bezrazložno izostavlja sastanke svoga kluba ruši disciplinu, smisao za zajednicu i solidarnost, te time u velikoj meri onemogućuje koristan i uspešan rad u klubu. Onaj član koji nije ovoga svestan i koji ne smatra da je moralni greh svaki neopravdan izostatak, taj je samo po imenu rotar i poželjno bi bilo da ovakav član nestane izmedju članova kluba, odnosno iz rotarske zajednice, da nebi demoralizirao i ostale svesne, prave i za našu zajednicu korisne članove.

Problem unutrašnje ekstenzije ima svaki klub da po mesnim prilikama na najpovoljniji i najkorisniji način reši. Što nas više rotara ima, možemo više i bolje služiti našim idealima. No kod primanja novih

članova strogo se ima držati pred očima ono što sam naglasio kod izbora članova-osnivača, te ne sme se zaboraviti ona okolnost, da je važniji elemenat i u ovom pogledu kvalitet nego kvantitet. Mora svaka uprava kluba, pa i svaki pojedinac naročito paziti kod preporuke kandidata, da se ne bi i pored najbolje namere učinila ma sa koje strane greška, koja se kasnije nebi, ili teško dala popraviti. Osoba koja se preporučuje ili pozove za člana u klub, mora odgovarati i najvišim zahtevima u pogledu nacionalnog i moralnog vladanja, a ne u poslednjem redu i onim zahtevima koje se odnosu na sposobnost i savesnost.

Što se tiče spoljne ekstenzije: na ovu se ima primeniti ono što sam rekao za unutrašnju ekstenziju. Što više klubova postoji u našem distriktu, s tim je veći okvir našeg radnog polja. Ali ni kod rešavanja ovog problema ne sme se u rad pojedinih osnivača uvući greška sa kojom bi se mogla prouzrokovati veća šteta, nego što bi naš pokret mogao imati koristi. Kod osnivanja novih klubova ima se naročito pripaziti, da se nee uvuku greške: 1) u organizacioni rad novog kluba i 2.) u izbor članova-osnivača, jer ako ovo ne uspe izbeći, onda je nov klub već unapred sudjen na vegetiranje. Svaki stariji klub je dužan voditi brigu o tome, da se u našem distriktu osnivaju novi klubovi, no osnivači novih klubova, svoj rad moraju vršiti sa velikom pažnjom, taktično i savesno. I pored toga, da osnivanje novog kluba zahteva mnogo truda i rada, pa ni odgovornost u ovom pogledu nije mala, ipak držim da je ovaj rad dovoljno nagradjen kada vidimo normalan razvitak i koristan rad našeg kumčeta.

Iz izloženog vidi se, da je frekvencija i ekstenzija preduslov za dobar razvitak kluba i ja se smem nadati, da ću sa svojim današnjim referatom, pa makar i u najmanjoj meri doprineti u interesu korisnog i pravog rotarskog rada.

II. Odbor za služenje u zvanju.

Pretnednik: Dr. Miljenko Marković (R. K. Zagreb);
tajnik: Dr. Franjo Gruber (R. K. Vukovar); referenti: a) Anton Krejčič (R. K. Maribor) „Kako može rotar poduzetnik da utiče na dobre odnošaje sa nameštenicima i radnicima“; b) Dr. Ljuba Vasiljević (R. K. Petrovgrad): „Poslovni moral i zakon o suzbijanju ilojalne konkurencije“.

ПОСЛОВНИ МОРАЛ И ЗАКОН О СУЗБИЈАЊУ НЕЛОЈАЛНЕ УТАКМИЦЕ

Др. Љуба Васиљевић, Р. К. Петровград.

Ротарски покрет настојећи да у свим гранама људске делатности заведе и одржава етичке принципе проповеда пословни морал и у привредној утакмици. Као и у свакој утакмици и овде постоји тенденција да се утакмица изметне у непријатељство или бар да та утакмица уместо лојалне постане нелојална. Држећи се поштења и морала и сузбијајући нелојалну утакмицу не ограничава се слобода у утакмици, него се напротив гарантује њено несметано функционисање у границама права и морала.

И баш привредни кругови су били први који су тражили доношење специјалног закона против нелојалне утакмице исто као што баш сада — у последње време — траже допуне тог закона.

Наш закон о сузбијању нелојалне утакмице санкционисан је 4 априла 1930.

Прописи овога закона могу се применити само на пословни промет у индустрији, занатству и трговини, а не на друге слободне професије, јер се сматрало да су ове (лекари, адвокати, инжињери и т. д.) довољно заштићене дисциплинским прописима својих комора.

Специјално су предвиђена у нашем закону ова дела нелојалне утакмице:

- 1) Нелојална реклама.
- 2) Неистинита ознака порекла робе.
- 3) Оцрњивање.
- 4) Злоупотреба обележја туђег предузећа.
- 5) Подмићивање.
- 6) Повреда и искоришћавање тајне у производњи и трговини.
- 7) Нелојална утакмица помоћног особља и његово искоришћавање од другог такмичара.

Али законодавац сматрајући да не може предвидети специјално сваки случај односно да у побројаним седам специјалних дела нису исцрпљена сва дела нелојалне утакмице, одмах у § 1 донео је један општи пропис, тако звану суплеторну клаузулу, која се примењује тамо где се не могу применити прописи о седам предвиђених дела. Та суплеторна клаузула то је у ствари дефиниција нелојалне утакмице а гласи:

Ко у пословном промету ради утакмице учини дело противно добрим обичајима које би могло да оштети другог такмичара може бити тужен...

Главна тешкоћа у примени закона је еластичност ове клаузуле. Што је противно добрим обичајима? У том погледу немамо нажалост јединствене праксе, а судска пракса је баш имала да фиксира тај појам. Мерило за појам добрих обичаја има да нађе судија у правном осећају и свести народа. Али ипак би требало водити рачуна и о погледима стручних кругова. Најчешћи пример за ово јесте пуштање робе у промет испод цене, што се често сматра нелојалном утакмицом односно противно добрим обичајима. Међутим Сто седморице у Загребу у једној пресуди из 1937 одбио је тужбу Удружења трговаца против трговца који је продавао шећер испод цене са овим образложењем: »Тужилац оснива свој тужбени захтев на опћој норми §-а 1 зак. о сузбијању нелојалне утакмице према којој може бити тужен онај, ко у пословном промету ради утакмице учини дело противно добрим обичајима, а које би могло да оштети другог такмичара. Ваља дакле да предлежи у првом реду дело противно добрим обичајима. Ова законска установа међутим кад говори о делима противним добрим обичајима нема у виду обичајно право нити трговачке обичаје, већ оне чине који се косе према опћем схватању са владајућим моралним принципима народа односно друштва. Само продавање робе испод набавне цене или тржне цене коштања не садржи у себи ништа што би се косило с тим моралним принципима, па према томе не противи се ни добрим обичајима. Ако дакле у пословном промету бива таково продавање и ради утакмице

и ако се њиме оштећује други такмичар, то се још у таквом делу не стичу критерија учина, предвиђенога у §-у 1 закона о сузбијању нелојалне утакмице.

Имамо у овом погледу и противних пресуда других судова где се више води рачуна о добрим обичајима који владају у пословном промету.

Ова неједнака пракса је по моме мишљењу највећи недостатак у сузбијању нелојалне конкуренције.

Тужба по овом закону иде за тим: да забрани даље вршење овог дела, да уклони тиме створено неисправно стање и да се накнади учињена штета.

Нелојална реклама.

Реклама је једна од најефикаснијих и према томе и најзначајнијих оружја у привредној утакмици.

Добра реклама привлачи пажњу човека, који је у питању набавке дотичног предмета неутрално расположен и делујући на његов разум и осећаје убеђује га да је тај предмет и за њега потребан, па га тако наведе на куповину. Здрава и поштена реклама је важна полуга не само промета него и социјалног напретка.

Али исто толико је нелојална реклама штетна и за такмичаре и за потрошачку публику. Која је реклама нелојална?

Сви нетачни наводи, који могу изазвати изглед нарочито повољне понуде, сачињавају дело нелојалне рекламе. Но каткада се и објављивање истинитих навода квалификује као нелојална реклама. Тако, ако н. пр. власник пансиона за реконвалесценте у планинском крају, где иначе нема лекара, рекламише свој завод као »пансион Дра. Н. Н-а.« онда ће сваки мислити да је власник лекар. Зато, ма да је власник заиста доктор — али филозофије — тај истинити навод би се могао квалификовати као нелојална реклама. Реклама може садржавати неистините наводе а да ипак не буде нелојална, а то ће бити онда ако је неистинити навод такве природе да не може обманути потрошаче. Такве рекламе сачињавају: дречеће објаве пуне таквих хвалисања о којима просечни потрошач на први поглед зна да су нетачне и немогуће. Примери: »вечита трајност«, »у 8 дана од висећих малих груди, чврсте и бујне«, »на ћелавој глави после 15 дана бујна коса«.

Због овакових реклама наш закон није усвојио дефиницију многих страних закона који сматрају нелојалном рекламу која садржи нетачне (лажне) наводе, него каже овако:

»Ко о приликама свог или туђег предузећа јавно изнесе или ко проноси штогод што би могло да изазове обману а тиме овом предузећу у утакмици створи преимућство на штету других такмичара, може бити тужен ради забране таквог изношења или проношења, уклањања тиме створеног неисправног стања и накнаде учињене штете.« Примери: за робу полусвилену — да је свилена; за фабричке производе — натпис »ручни рад«; злоупотреба одликовања: штампање медаља чији је натпис нечитак. Познат је у пракси један случај да је један фабрикант конзерве употребљавао за рекламисање једну медаљу, којом је његово псето било награђено на изложби паса. Један трговац био је осуђен по тужби такмичара стога што је одликовање стечено за парфимеријску робу на једној светској изложби употребљавао при рекламисању фотоапарата и материјала. У месту велике изложбе исте године приреде нека лица, која се баве злоупотребом одликовања своју безначајну приватну изложбу, на којој

сваки обртник који је нешто изложио, могао је да купи одликовање: »златна медаља Париз 1937« или »Њујорк 1939«. Овакве злоупотребе подводе се под прописе о нелојалној утакмици односно лажној реклами.

Под појам нелојалне рекламе спадају још и наводи о продајним условима, о имовним и кредитним приликама, о заштити робе патентом, узорком, моделом или жигом, о методама производње или пословодства, о особним приликама, о трајању и обиму предузећа, о узроку или сврси продаје или рада. Код овог заднег долазимо до т. званих »распродаја«. Ова установа је потребна, али само за изузетне случајеве. Код нас је усвојен систем дозволе али само у случајевима који су у закону таксативно наведени а то су: 1) смрт имаоца радње, 2) сеоба радње из места, 3) својеволјно напуштање радње или једне бранше и 4) елементарна несрећа. Одобрење даје управна власт првог степена по саслушању надлежне коморе (§ 158 Зак. о радњама). Закон о радњама предвиђа још нека ограничења (радња се мора обављати најмање 24 последња месеца непрекидно; време распродаја не може бити дуже од 3 месеца, радња се потом затвара и т. д. Овим прописима су онемогућене перманентне распродаје, које су привреди нанеле велику штету. Мислим да се и сада изигравају прописи о »распродајама« али свакако у много мањој мери јер на то будно пазе такмичари.

Неистинита ознака порекла робе.

То је свака ознака, која може у пословном промету да створи погрешно мишљење, да је роба, која је у питању, произведена на нарочитом месту, крају или држави (н. пр. »Солинген«). Дакле не тражи се да ознака порекла робе буде лажна, довољно је да постоји могућност стварања погрешног мишљења о пореклу. Тако ако се на свој домаћи штоф стављају натписи само на енглеском језику, а порекло се не назначује; тиме се може изазвати погрешно мишљење о пореклу.

Овај је пропис тако еластично грађен да омогућује сузбијање свију раније уобичајених злоупотреба. Од овог дела штету трпе обртници из реномираног места чији је назив злоупотребљен, а оштећени су и такмичари из других места, јер ће се више трошити роба са лажном ознаком услед доброг гласа порекла а једнаке цене са производима из мање чувених места. Оштећени су и сами преварени потрошачи.

Могу се употребити називи места, који су постали уобичајени као ознака врсте н. пр. »колоњска« вода и т. сл. само им се не сме додати атрибут »прави«, »природни«, »оригинални«.

Злоупотреба обележја туђег предузећа.

»Такмичар, који име, фирму, нарочити назив једног предузећа или обрта или друго спољашње обележје употребљава на начин, који може, да створи пометњу међу купцима са именом, фирмом или нарочитим називом предузећа или обрта, којима се уобичајено или оправдано служи други такмичар, може бити тужен ради забране овакве употребе, уклањања тиме створеног неисправног стања и накнаде делом учињење штете.«

Добар глас који кружи у промету о једном предузећу јесте иматеријално добро имовинске вредности, а непоштени такмичари дошли су на мисао да искоришћују туђи добар глас стварањем забуне.

Код нас за ово дело може да тужи само такмичар.

Приликом оцене могућности пометње узима се као мерило да ли је пометња могућа код обичног, просечног купца робе.

Било је случајева да неко реномирано страно предузеће не може услед високих царина да конкурише домаћим, стога је продао неком домаћем обртнику право произвођења робе под страним реномираним обележјем. Оштећени су и такмичари а и потрошачи. Закон даје право такмичарима да туже због нелојалне конкуренције како домаћег тако и страног обртника.

Али није потребно да се фалсификује туђа фирма. Доста је кад се на производу назначи »справљено по систему А-а« или »сурогат Б-овог производа«, јер и тим произвођач има за циљ да искористи за себе реноме туђег имена. Већина публике површно посматра натпис на робу и стога је пометња могућа. Нелојална је чак и употреба свога правога имена без додатка за разликовање ако постоји могућност бркања двеју фирми н. пр. »Borsalino antica casa« и »Borsalino fu Lazzaro«.

Под ову забрану спада и злоупотреба спољашњих обележја као што су иста боја и облик за омоте, облачење службеника у специјална једнака одећа, снабдевање робе сличним жигом и т. д.

Приликом утврђивања да ли је неки жиг сличан меродавна је интелигенција обичног купца дотичне робе, коју не носи са собом жигове да их сравањује, него упоређене врши само на основу памћења.

Оцрњивање.

Прописи кривичног закона о клевети (§ 301 кр. з.) и о злонамерном оштећивању кредита (§ 361) показали су се недовољни за заштиту обртника. Зато је закон о нелојалној конкуренцији створио специјалну заштиту од омаловажавања и других сличних напада, који се скупним именом зову »оцрњивање«. Примера ради наводим случај када за трговца помодном робом његов такмичар тврди да има у својој радњи само неукусну и демодирану робу, да је неко рђав стручњак и т. д. За трговца ако је једанпут изузетно бона фиде тражио да му се већ наплаћени рачун поново плати, не може се овај случај уопштити, па ће онај који то проноси за дотичног трговца бити суђен и ако докаже један усамљен случај.

Осудом се изриче: забрана изношења и доношења оваквих вести, мера за њихово опозивање и накнада за учињену штету.

Подмићивање.

Овде се ради о подмићивању намештеника, да би се постигла преимућства на штету других такмичара н. пр. да би тај намештеник утицао на свог послодавца да овај поручи робу код подмићивача. То особито важи код намештеника великих фирми која имају самосталан делокруг.

Закон о нелојалној утакмици сматра оштећеним поштене такмичаре подмићивача, који не успевају у утакмици ма да нуде робу под повољнијим условима. За то даје право на тужбу такмичарима и коморама, али не послодавцу подмићеног лица против подмићивача. Он ће моћи да гони и подмићеног и подмићивача кривично (§ 369) и да на основу кривичне пресуде тражи одштету.

Повреда и искоришћавање тајне у производњи и трговини.

Тајне играју знатну улогу и у утакмици која се води у трговини и производњи. Идеал свих произвођача је победити такмичара савршенијим квалитетом и нижом ценом производа. Да би се то постигло врше се експерименти често дуготрајни и скупоцени. Евентуално постигнут успех тајна је предузећа. Многи такмичар жели да јефтинијим начином дође до истог резултата. Служи се непоштеним средствима, подмићивањем или злоупотребом поверења, да би искористио туђе напоре и дознао такмичареве тајне. Тужено може бити свако лице које се бесправно служи туђом пословном тајном. Ипак запослено лице може чинити употребу од свога знања и спреме, које је стекло у једном предузећу и онда када ступа у другу фабрику или обрт, али ово важи само за оно што је запослени сазнао бољом послодавца. Све остало што је сазнано случајно или ухођењем не сме да се употребљава.

Има случаја када они, који желе да сазнају туђе пословне тајне, дају неко запослење туђем намештенику с тим да дотични и даље остане у служби свог ранијег послодавца. За ово може бити тужен и намештеник и такмичар ради забране оваквог дела и накнаде учињене штете.

Када се до сада наведеним делима нелојалне утакмице додају још и два административна иступа и то: 1) забрану давања премија заједно са робом и 2) забрану усовног система, завршено би било набрајање законом забрањених дела. Сва ова дела у пословном промету кесе се са пословним моралом. И сва се та дела осим оних из §-а 1 Закона уз грађанску тужбу могу гонити и кривично, а суд може сем забране, уклањања створеног неисправног стања, накнаде штете, опозивања, кажњавања новчано до 50.000 динара и затвором до 1 године и искључити кривца од учешћа у јавним набавкама и лицитацијама.

Како видимо законодавац се је трудио да пословни морал заштити свим могућим средствима, а ако у томе није потпуно успео, кривица је до спровођења закона и до немара самих такмичара. Као што сам у почетку напоменуо велики је недостатак и нестална пракса у примени §-а 1. Ми немамо ни јединствене ни обимне јудикатуре у овом погледу.

Има безброј дела нелојалне утакмице која се могу подвести једино под § 1 закона. Министарство трговине и индустрије је већ раније на питање комора одговорило да ће то решити јудикатура, али сада је поново покренуто то питање и Министарство је тражило мишљење свих комора о потреби допуне закона у том погледу.

III. Odbor za služenje zajednici.

Претседник: Vasa Isajlović (R. K. Pančevo); тајник и н.ж. Marjan Leskovar (R. K. Varaždin); referent: Dr. Velizar Pijade (R. K. Leskovac) „Kako može grad, da utiče na higijenu sela“. Sprečenog je referenta zamenjivao brat Dr. Jovan Milenković (R. K. Leskovac).

КАКО МОЖЕ ГРАД ДА УТИЧЕ НА ХИГИЈЕНУ СЕЛА

Др. Велизар Пијаде, Р. К. Лесковац.

Питање хигијене села у нашој земљи сада је у најактуелнијем стању. Сви лекарски форуми, па и сама државна управа, почели су се озбиљно бавити овим питањем.

Радује ме што је наш брат Гувернер изабрао ово питање за реферат при овогодишњој конференцији.

Стање хигијене на селу, па чак и у мањим паланкама, где нема лекара, је очајно и безнадежно рђаво. Непознавање најосновнијих правила хигијене, отпор сељака здравственом посвећивању, је свакодневна појава. То је непознато само онима, који нису никада имали додира са сељаком и његовим домом. Кривицу за то носи и држава и друштво. Села су била занемаривана, она су остављана сама себи без саветника и стручњака лекара.

Држава се побринула за верско и просветно васпитање народа, поставивши по селима свештенике и учитеље и подигавши цркве и школе. Истима је дала све, да могу са успехом обављати свој посао. Модерне школе са свим потребним училима. Још више, она је учитељима дала и земљу за обраду, као за углед сељаку.

А за здравље шта је урађено? Ништа, до сада ништа, сем што је у овој години скупштина унела у финансијски закон одредбу о обавезној двогодишњој служби лекара, по завршетку студија, на селу.

Ако је држава хтела само овим да помогне сељака, ја мислим, да се је она горко преварила.

Зар је могуће и помислити, да ће један млад лекар, који је свршио студије, без икакве праксе, без средстава за рад, инструмената и других лекарских потребштина, а њих има безбројно много, без зграде за рад па чак и без зграде за пристојно становање, моћи помоћи народу? Не и никако не. Тај је млади лекар апсолутно осуђен на пропаст, он ће и себе самог и углед лекарског сталеза у опште, упропастити, а сам народ неће имати од тога никакве користи, већ штете. Наше село је један веома сложени проблем, кога треба решити. Није ту само питање хигијена, већ то је једно социјално питање, питање опстанка државе.

Хроничне болести, као маларија, тифус, сифилис и туберкулоза, десеткују наш народ, смањују радну способност његову. Огромна смртност одојчади умањује наталитет, јер наш народ нема ни појма о хигијени порођаја и нези одојчади. На срећу жилавост нашег сељака и чистота расе, још се са успехом бори са незнањем најосновнијих правила хигијене, и у неколико одољева, али то ће једном престати, па шта радити онда? Катастрофа је неизбежна.

Станови сељака су до крајних граница нехигијенски, неекономични и мали. Има где и стока ночива заједно са обитељима.

А шта да кажемо за исхрану сељака?

Она је мизерна, нерационална и по приликама нездрава и штетна. Месо, пилетину, јаја, масло и друго, сељак продаје а не употребљава за себе. Дакле као што рекох исхрана је у сваком погледу недовољна и рђаво зготовљана.

Што је најжалосније, наш сељак баш у времену када највише ради и кад му треба највише снаге, најслабије се храни. Хладна јела, сува храна, лук и паприка, то је храна сељака лети, кад оре и копа.

Да ли је томе узрок непознавање бољега или немање слободног особља за кување, ја верујем и једно и друго.

Наша је сељанка све и сва у кући. Она је стуб куће, па и ван куће, у пољу, на раду. Она прво у кући брине о старешинама, док се спремају на посао, затим спрема децу, па ручак, кога сама и носа на њиву, и онда узима мотику или срп у руке и ради по ваз дан. Била она бремена или са дететом на сиси, она увек ради исти тешки и претешки посао. Услед тога брзо и лако оболевају и старе.

Поред свег набројеног зла што мори сељака, има још нешто. То је непросвећеност, веровање у враџбине и празноверице и надрилекаре. За то пак носи и сам сељак кривицу. Он се врло тешко одваја од празноверице, он се тешко да поучити. Ми лекари о томе можемо много шта рећи. Колико је живота пропало, без суђена дана, само услед веровања у враџбине и надрилекара.

Како помоћи селу, како га извући из мрака незнања? Ко треба већ једном да преузме иницијативу и сав терет око здравственог просвећивања сељака?

Ето то су питања која треба решити.

Држава изгледа да је увидела да је куцнуо дванаести час, и почела је да се интересује за здравље сељака. Како рекох раније она је донела уредбу о обавезном раду лекара на селу, али и тиме доказала да је сасвим погрешно ствар узела у руке. Дакле за сада на њу не треба рачунати.

На општинске управе још мање. Оне су скоро сасвим само политичке установе, које врло мало, скоро никако не воде рачуна о благостању сељака, већ само о политици и изборним смицалицама. Поред тога и њихови су буџети и веома мали и недовољни за такву једну велику акцију, здравствено просвећивање народа.

Дакле остаје нам још само приватна иницијатива. Како и на који начин?

Мислим да је одговор лак и прост. То је **з а д р у г а р с т в о**.

Градови, тј. грађани имају да оснивају здравствене задруге са делокругом рада само и искључиво на селу. Треба улагати много труда и новаца, јер ће те задруге бити у почетку нерентабилне. Треба зидати зграде за лекаре и амбуланте. Треба опремити све то са свима потребама да би могле функционисати. Доцније, ја у то тврдо верујем, наш сељак навикнуће се на добро, на комфор и комодитет, заволеће чистоту, здравље и онда ће задруге бити јако рентабилне, а држава ће имати здрав народ. Стандард ће се подигнути и тиме народно богатство увећати. Лекари у заједници са учитељима и свештеницима биће сељаку све и сва, они ће бити њима права Света Тројица.

Соколска друштва, Црвени Крст и друга хумана друштва, мораће у заједници оснивати течајеве за здравствено васпитање народа, сељака. Покретне изложбе, здравствено-поучне филмове набављати и уступати нарочито спремљеним и плаћеним предавачима на употребу. Али то несме остати само као решење, на папиру, јер у Хигијенским заводима постоји све то, и филмови и материјал за изложбе, па чак и решења за рад, али само на папиру јер се стварно не ради ништа. Шта је пак узрок томе, и зашто сав тај материјал пропада? Само зато што је то у државним рукама.

Приватна и само приватна иницијатива, грађана добре воље, може једино и брзо помоћи сељаку, отворити му очи и научити га да је живот ипак леп.

IV. Odbor za medjunarodno služenje.

Pretsednik: Dr. Matija Vidoević (R. K. Dubrovnik);
tajnik: Viljem Bizjak (R. K. Zagreb); referenti a) Josip Loos (R. K. Maribor): „Dali se kod nas dovoljno radi na unapredjenju medjunarodnog turizma“? b) Dr. Branko Petrović (R. K. Novi Sad): „Rotarstvo u službi medjunarodnog upoznavanja“. Sprečenog je referenta zamenjivao brat Dr. Mirko Babušić.

DA LI SE KOD NAS DOVOLJNO RADI NA UNAPREDJENJU MEDJUNARODNOG TURIZMA?

Josip I. Loos, R. K. Maribor

Izmenična putovanja pretstavljaju bez sumnje najbolje sredstvo za upoznavanje stranih zemalja i naroda i na taj način najbolje služe takodje četvrtom cilju rotarskog pokreta.

Posle svetskog rata je turizam dostigao neočekivani i silni razmah. Zemlje, koje raspolažu sa osnovnim uslovima za razvoj turizma, sa prirodnim lepotama, povoljnim geografskim položajem, dobrim klimatskim prilikama, istoriskim i umetničkim privlačnostima, sa folklorističkim i etnografskim posebnostima, ove su zemlje rano uočile vanredni privredni, kulturni i socialni značaj turizma i počele su gajiti i unapredjivati sa svima sredstvima ovu rentabilnu i novu privrednu granu. Motorizacija, koja je earočito za vreme svetskog rata došla do najvećeg izražaja, takodje posle rata nije se zaustavila; naprotiv, motorizacija je postigla nove uspehe i nove triumfe. Tehnika gradnje puteva u osnovi se izmenila. Stare konservativne makadamske puteve nije se više gradilo i pristupilo se gradnji puteva sa čvršćim materijalom kao što su asfalt, beton-asfalt, kocke itd., pri gradnji puteva izbegavani su zavoji, proširena je širina puteva, gradjeni su nad- i podvožnjaci na putevima, a sve to je doprinelo povećanju sigurnosti motornog prometa i u vezi toga do ogromnog razvoja automobilizma.

Pomoću jeftinih investicionih zajmova, pomoću poreskih povlastica i sa mnogim drugim olakšicama pojedine države uspešno su uticale takodje na razvoj savremenog hotelijerstva. Sa savremenim putevima i sa savremenim hotelima tek su bili ostvareni najvažniji uslovi za razvoj savremenog medjunarodnog turizma. Statistike i platni bilansi Italije, Francuske, Švajcarske, Nemačke, ranije Austrije, ranije Čehoslovaške i Madjarske dokazuju nama, da su bile sve investicije za turizam korisne i rentabilne. Sa povećanim kapacitetom hotela, lekovitih banja i letovališta, pojavila se je takodje neminovna potreba za povećanu turističku propagandu. U Italiji, Švajcarskoj, Nemačkoj, ranijoj Austriji i u Francuskoj osnovane su državne ili od javnih korporacija subvencionirane ustanove, koje su preuzele

na sebe brigu za turističku propagandu u inostranstvu. Ove centralne propagandne ustanove održavaju u inostranstvu sopstvene poslovaonice i biroe koji se bave isključivo sa turističkom obaveštajnom i propagandnom službom, održavaju najbolje veze sa turističkim biroima i administracijama važnijih listova i časopisa u dotičnoj državi, vode brigu za dovoljnu zalihu prospekata i ostalog turističko-propagandnog materijala i posećuju putem svojih funkcionera s vremena na vreme sve važnije turističke biroe na svome području.

U našoj mladoj državi bile su posle oslobodjenja i ujedinjenja sve produktivne snage upravljene u nastojanju za unutrašnju konsolidaciju, koja je bila prvenstveno potrebna na svima poljima privrednog i javnog života posle dugotrajnih borbi za oslobodjenje i usled heterogenog privrednog i kulturnog razvoja pojedinih pokrajina naše države. Čim je ujedinjena naša Kraljevina, privatna inicijativa odmah je obratila najveću pažnju pitanju unapredjenja međunarodnog turizma, oslanjajući se pri tome na dobar glas, koji su naši turistički krajevi i predeli uživali u inostranstvu. Našoj hotelskoj industriji na žalost nije pružena mogućnost jeftinih investicijskih kredita, kao što je to bio slučaj u drugim zemljama, pa su investicije izvedene pomoću normalnih bankovnih kredita. Velike privredne poteškoće koje su nastale 1950 godine katastrofalno su uticale takodje na našu hotelsku industriju. Veliki broj pionira našeg turizma, naročito u najviše razvijenim turističkim krajevima našeg Primorja i Slovenije, došao je u veoma težak položaj i u finansijske neprilike. Kroz deset godina se je na raznim anketama i skupštinama ponavljala imperativna potreba za sanaciju našeg hotelijerstva i za nabavku jeftinih investicijskih zajmova, ali na žalost ovo pitanje sve do danas još nije povoljno rešeno.

O nesavremenom stanju naših puteva i o ogromnoj šteti, koja je nanesena našem turizmu usled naših slabih puteva, bilo je u poslednje vreme toliko govora, da smatram suvišnim detaljnije raspravljati ovo pitanje.

Prošle godine izdata je najzad Uredba sa zakonskom snagom o državnim i banovinskim putnim fondovima. Ova uredba, istina, predstavlja prvi početak planskog rada na izgradnji naših puteva, ali su sredstva sa kojima ovi fondovi raspolažu apsolutno nedovoljna za ogromni i hitni program izgradnje naših puteva. Razumljivo je, da se za kratko vreme ne može nadoknaditi sve ono što smo propustili u toku poslednjih 20 godina u pogledu modernizacije naših puteva, ali ipak prestižni, privredni, socialni i kulturni momenti imperativno traže, da se moderniziraju barem glavni prilazni putevi i da se preko njih povežu naši turistički centri sa savremenim putevima koji dopiru do naših granica iz svih susednih država.

Nema sumnje o tome, da predstavljaju izdaci za izgradnju naših puteva najefikasniju i najrentabilniju investiciju našeg narodnog kapitala.

Što se tiče železničkog prometa rado priznajemo, da je u tom pogledu poslednjih godina kod nas mnogo učinjeno, ali ipak moramo konstatovati, da brzina naših vozova daleko zaostaje iza brzine železničkog prometa u inostranstvu, dalje da je neminovno potrebno da se renovira naš vagonski materijal naročito za putničke vozove, da je

hitno potrebno uvođenje saobraćaja sa motornim vozovima na kraćim i jako frekventiranim relacijama i da je potrebno što pre rešiti pitanje modernizacije naših kolodvora. Strani turisti kod nas se takodje mnogo žale na velike nedostatke u našem telefonskom prometu. Naročito su nemoguće telefonske prilike u Dalmaciji i u Sloveniji, gde moraju interesenti više puta satima čekati na medjugradske veze. U sličnom teškom položaju kao naša hotelska industrija nalaze se takodje naša autobusna preduzeća, koja se bore sa ogromnim fiskalnim opterećenjem i sa visokom kamatnom stopom i nisu u stanju izvesti nove investicije. Naši autobusi većinom su nesavremeni, a prevozne cene u mnogo slučajeva su veoma visoke. Pri tome treba uzeti u obzir takodje činjenicu, da su naši slabi putevi veoma štetni za autobuse.

Tek 28 februara 1956 godine izdata je Uredba o unapredjenju turizma. Do stupanja na snagu ove uredbe sva delatnost i sva briga za poboljšanje naših turističkih prilika i za turističku propagandu bila je u rukama institucija privatne inicijative. Nova uredba, istina, stavila je takodje opštinama brigu za razvoj turizma i za turističku propagandu, ali je ovaj rad do sada samo u retkim slučajevima sproveden, pa je stoga još i sada većina turističkih krajeva navezana isključivo na delatnost privatne inicijative na polju unapredjenja turizma. Vrhovna turistička institucija u našoj državi je Otok za turizam Ministarstva trgovine i industrije, a za pojedine banovine organizovani su banovinski turistički saveti, koji veoma predano rade na organizaciji i na unapredjenju turizma na svome području ali na žalost, izuzevši nekoliko banovina, u svome radu još nisu prešli preko početnih poteškoća. I pored srazmerno minimalnih dotacija Otoku za turizam Ministarstva trgovine i industrije pripadaju velike zasluge za unapredjenje turizma i za koordinaciju svih potreba i zadata našeg turizma.

Briga za unapredjenje turizma i za regionalnu turističku propagandu je prvenstveno u rukama turističkih saveza, koji su u svima važnijim turističkim predelima naše države osnovani delimično još pre svetskog rata, a većim delom posle rata. Ovi turistički savezi u saradnji sa zainteresovanim državnim ustanovama osnovali su 1925 godine „Putnika“, Društvo za saobraćaj putnika i turista u Kraljevini Jugoslaviji a. d. u Beogradu. „Putnik“ se ne bavi samo sa svima komercijalnim poslovima, koji su u vezi sa turizmom, kao što je to slučaj kot sličnih turističkih organizacija u inostranstvu (Mer, Cit, Čedok, Ibusz i td.), već vodi brigu takodje o celokupnoj turističkoj propagandi za našu državu, naročito u inostranstvu. Iz svojih vlastitih prihoda, „Putnik“ je u svojoj delatnosti u korist našeg turizma postigao veoma značajne uspehe. Pored izdavanja turističkih kolektivnih prospekata za našu državu, koje su edicije nesumnjivo na medjunarodnoj visini, „Putnik“ redovno organizuje turističke izložbe u inostranstvu, koje se uvek ubrajaju medju najbolje turističke priredbe, zahvaljujući odličnoj organizaciji i prvoklasnom propagandnom materijalu. Pominjem samo svakogodišnje turističke izložbe u okviru velesajmova u Leipzigu, Milanu, Budimpešti, Solunu, Pragu, Bariu i u Bukurešti, dalje turističke izložbe u okviru svetske izložbe u Parizu 1957 godine i u okviru ovogodišnje svetske izložbe u New Yorku i td., dalje izdavanje ukusno opremljene i ilustrovane mesečne revije „Ju-

goslavija“, koja pristojno reprezentuje naš turizam u inostranstvu. „Putnik“ poklanja takodje svu pažnju svima ostalim sredstvima turističke propagande: novinarskoj reklami, kolektivnoj propagandi, izdavanju vodića, izdavanju plakata, uređivanju diapozitiva i klišea, propagandi putem filma i putem predavanja, predavanjima i priredbama preko radija, organizovanju poučnih putovanja stranih novinara i lekara kao i pretstavnika stranih turističkih biroa i td. Naročito moram istaknuti fotoarhiv „Putnika“, koji raspolaže sa preko 20.000 najboljih snimaka sa raznim privlačnim motivima iz svih turističkih krajeva i predela naše države. Kako Otsek za turizam Ministarstva trgovine i industrije za sada ne raspolaže sa potrebnim sredstvima za organizaciju i održavanje propagandnih i obaveštajnih biroa bar u najvažnijim evropskim državama, to je „Putnik“ osnovao vlastite podružnice u Berlinu i u Parizu i saradjuje takodje pri održavanju oficijelnih turističkih biroa naše države u Budimpešti, Beču, Pragu, Brnu i Solunu. Sa stranim centralnim turističko-komercijalnim ustanovama, kao što su Mer, Cit, Ibusz, Čedok i td. „Putnik“ je sklopio naročite dogovore takodje za turističku propagandu na bazi reciprociteta. Ovakva saradnja je za naš turizam od velike koristi, pošto imamo u smislu pomenutih dogovora mogućnost da vršimo našu turističku propagandu putem hiljadu biroa u inostranstvu, koji su interesentima na raspoloženju za obaveštenja o turističkim prilikama u Jugoslaviji i koji drže naš turistički propagandni materijal na raspoloženju interesenata.

Statistika u pogledu posete naše države od strane turista iz inostranstva u toku poslednjih četiri godina pokazuje nam sledeću sliku:

godine 1955	242.214
„ 1956	257.590
„ 1957	273.897
„ 1958	287.591.

Ako uzmemo u obzir statistike drugih turističkih zemalja i ako uzmemo u obzir turističke vrednosti naše zemlje, moramo konstatovati da posećuje našu državu srazmerno mali broj stranih turista, ali pak možemo konstatovati iz godine u godinu lep napredak. Pošto je naša država u pogledu turističkog prometa aktivna, to su naši propisi za putovanja naših turista u inostranstvo veoma liberalni. Izdaci za putne isprave poprečno su na istoj visini kao u drugim državama a i valutne dotacije, naročito za putovanja u klirinške države, nisu manje nego u inostranstvu. Usled valutnih poteškoća koje su se pojavile u prošle godine je morala naša država dotacije nešto reducirati, ali to samo za putovanja u neklirinške države.

Kardinalno pitanje, koje treba u vezi sa nastojanjem za unapređenje medjunarodnog turizma u prvom redu rešiti, je pitanje izgradnje naših puteva. Predsednik Hoover rekao je: „Amerika nema lepe puteve zato što je bogata, već je bogata zato što ima lepe puteve“, a ova izreka trebala bi da bude na umu nadležnim faktorima pri rešavanju pitanja izgradnje naših puteva. Ako želimo unaprediti medjunarodni turizam i u našu zemlju privući što veći broj stranih turista, i to u onoj meri koja bi odgovarala prirodnim turističkim uslovima naše zemlje, onda moramo pored pitanja izgradnje naših puteva obra-

titi najveću pažnju takodje daljoj modernizaciji našeg železničkog prometa, poboljšanju telefonskih prilika, izgradnji našeg pomorskog saobraćaja na Jadranu kao i naše rečne plovidbe, uredjenju autobusnog prometa, sanaciji našeg ugostiteljstva, modernizaciji i povećanju naše hotelske industrije, finansiranju propagandne i opšte turističke službe regionalnih turističkih saveza i td. Bilo bi takodje potrebno, da se već u školama i svakom drugom prilikom naša omladina naročito upozori na privredne, kulturne i socialne koristi turizma i da se pouči u poštovanju do stranog turista, kojemu treba u slučaju potrebe ukazati svaku pažnju i svu pomoć. Sve dok nam nije moguće osnovati u inostranstvu samostalne turističke propagandne ustanove, moraju naša diplomatska i konzularna predstavništva na strani svima sredstvima potpomagati našu turističku propagandu u inostranstvu. U tom pogledu može nam poslužiti kao primer poslovanje nekoliko stranih konzulata u našoj državi.

Prema mišljenju medjunarodnih stručnjaka naša je država baš zahvaljujući veseanim prirodnim, etnografskim i kulturnim kontrastima, vanredno povoljnim klimatskim prilikama, povoljnom geopolitičkom položaju, bogatim istorijskim spomenicima, neopisivim lepota folkloru, gostoprimstvu i originalnosti naroda, predestinirana za to, da zauzme u Evropi veoma važan ako ne čak i najvažniji položaj u medjunarodnom turizmu. Naša je zadaća da to zaista i ostvarimo, i to na taj način da svima sredstvima poradimo na tome, da se u ovom referatu ukratko ocrtana pitanja u što kraćem vremenu povoljno reše, što će biti od najveće koristi za našu lepu i zajedničku Otadžbinu.

ROTARSTVO U SLUŽBI MEDJUNARODNOG UPOZNAVANJA

Dr. Branko Petrović, R. K. Novi Sad

Stavljeno mi je u zadatak da u odboru za medjunarodno služenje današnje distriktne konferencije, podnesem referat o „ulozi rotarstva u službi medjunarodnog upoznavanja“.

Posmatrajući događaje današnjice — moj zadatak je vrlo težak i delikatan. Vidimo da na celom svetu vlada nezapamćena uznemirenost i javno mnjenje svih miroljubivih naroda nije, valjda, nikada bilo toliko zabrinuto za sudbinu čovečanstva i toliko prožeto strahom od neizvesne budućnosti — kao u ovim časovima.

Izgleda nam, kao da su bačena u zaborav sva iskustva nedavno minulog krvavog svetskog rata i, kao da su naletom jedne neodoljive sile ugušeni svi plemeniti osećaji, koje su, za poslednjih dvadeset godina, stotine miliona ljudi gajili u cilju, da se ostvaranjem opštega mira obezbedi bolja i lepša budućnost celokupnom čovečanstvu. Rotarstvo, s dubokom boli u duši nemoćno posmatra, kako u mnogim zemljama, pod pritiskom jače sile, iščezavaju plodovi njegovog dugogodišnjeg istrajnog i trudoljubivog rada i napora, koji je bio posvećen medjunarodnom sporazumevanju i stvaranju bratskih odnosa između pojedinih naroda celoga sveta.

Sve te činjenice i okolnosti i nehotice dovode u iskušenje nas rotare da postavimo pitanje — da li je celishodno da, medju ovakim prilikama — nastavimo sa otpočetim radom? Na to pitanje može se dati samo jedan odgovor:

Rotarstvo ne samo da ne sme da zastane na svome putu u pravcu medjunarodne saradnje, nego baš obratno, ono mora da udvostručenom snagom radi na izgradnji temelja za bolji, mirniji i srećniji život budućih pokoljenja i pored toga, što u svome stvaralačkom radu nailazi danas na velike prepreke i mnoga iskušenja.

Medjunarodnih zapleta i sukoba bilo je od pamtiveka.

Ako se upustimo u istraživanje psihičkog porekla tih zapleta, videćemo, da je u vrlo mnogo slučajeva, došlo do njih zbog toga, što narodi nisu jedan drugog dovoljno poznavali i nisu bili dovoljno obavješteni o njihovim medjusobnim karakterima, osobinama, odlikama i vrlinama. Široki društveni slojevi pojedinih država učili su poznavati narode drugih zemalja samo iz domaće žurnalistike. A ta žurnalistika ne samo što nije bila uvek objektivna nego baš obratno — donosila je vrlo često članke, koji su bili tendenciozni, prikazivajući prilike i okolnosti pojedinih zemalja i naroda sa puno mržnje pa čak i omalovažavanja, zlonamerno iznoseći, štaviše, čak i uveličavajući njihove slabe strane, i nastojeći da prema njima stvori neraspoloženje i netrpeljivost kod svojih čitaoca.

Nije čudo stoga da su, medju takvim prilikama, narodi, jedni prema drugima, gajili mržnju bez ikakvog dubljeg i stvarnijeg razloga, i da je dolazilo do krvavih obračunavanja, pri čemu su uništene stoletne kulturne tekovine mnogih naroda koji su imali sve uslove i sposobnosti, da mirnim i pregalačkim radom, koriste i svojoj otadžbini i celokupnom čovečanstvu.

Da se odstrane zablude u kojoj narodi žive, i zbog kojih izmedju njih vladaju osećaji mržnje i netrpeljivosti, potrebno je pre svega — da oni jedan drugog temeljito upoznaju. Za pravilnu ocenu karaktera, sposobnosti i životne snage jednoga naroda, potrebno je da se do sitnica upoznaju sve okolnosti i prilike u kojima taj narod živi.

Medjunarodno upoznavanje, dakle, pretstavlja prvi korak ka zbliženju i medjusobnom poštovanju naroda.

U tom pogledu rotarstvo je u mogućnosti da vrši veliku i korisnu misiju.

Što češćim posećivanjem stranih Rotary clubova i održavanjem kratkih referata, u kojima treba u glavnim i najkarakterističnijim potezima prikazati prilike svoje otadžbine, najlakše će se postići da se rotari celoga sveta medju sobom do tančina upoznaju. Nedeljni i mesečni izveštaji Rotary clubova mogu takodje vrlo korisno poslužiti cilju medjunarodnog upoznavanja. I u tim izveštajima treba donositi izvode predavanja koji se odnose na prilike i život svoje zemlje i svoga naroda.

Po sebi se razume da, kako u referatima tako i u izveštajima, treba dati veran i nepristrasan prikaz prilika koje vladaju u zemlji kao u veran prikaz osobina, snage, izdržljivosti i istrajnosti, materijalne i fizičke spreme te moralnog i duhovnog raspoloženja svoga na-

roda. Takvi referati i izveštaji moraju biti verno ogledalo života dotičnog naroda. U njim se ne smiju unositi ni preterivanja ni uveličavanja ali ni preterana skromnost.

Na taj način najbolje će se moći upoznati duhovni i materijalni život, osobine i vrline jednoga naroda.

Čim narodi budu međusobno upoznali te karakterne osobine i duhovno raspoloženje — nestaće sukoba koji danas još postoje zbog zabluda u kojima živi čovečanstvo.

Izgradnji jedne lepše i srećnije budućnosti čovečanstva, dakle, mogu mnogo da doprinesu i rotarske organizacije tražeći što veći prostor u radu na međunarodnom upoznavanju.

U tome pogledu rotari celoga sveta treba da unesu maksimum svojih napora.

Jugoslovenski rotari, svojim radom za minulih deset godina, dali su neospornog dokaza, da su svesni važne uloge koja je namenjena rotarstvu u pogledu međunarodnog upoznavanja.

V. Odbor za brigu o omladini.

Pretsednik: Dr. Viljem Krejči (R. K. Ljubljana); tajnik: Slavko Brdarić (R. K. Slavonski Brod); referent: Jure Cindrić (R. K. Karlovac): „Izmjena dece rotara Srba, Hrvata i Slovenaca za vreme ferija kao sredstvo za međusobno upoznavanje i poštovanje“.

IZMJENA DJECE ROTARA SRBA, HRVATA I SLOVENACA ZA VRIJEME FERIJIA KAO SREDSTVO ZA MEDJUSOBNO UPOZNAVANJE I POŠTOVANJE

Jure Cindrić, R. K. Karlovac

Rotarskoj organizaciji, koja je uzela ideju općeg služenja u svim područjima života na visokoj etičkoj bazi nameću se obširni zadaci. Prvi i najglavniji, da ne rečem temeljni zadatak je, da njeguje pravu duhovnost kod pojedinaca t. j. da duhovno usavrši čovjeka ili drugim riječima, da potpomaže odgoj pravog čovjeka sa svim atributima sadržaja toga pojma. Duhovnost čovjeka, prema duhu rotarstva, ne smije imati karakter razvitka individualičkog subjekta za sebe, već člana socijalne zajednice, koji će kao strukturni dio ojačati životnu snagu i sreću zajednice kao jedino opravdane forme života. Po naravnom zakonu svaki pojedinac ovisan je od zajednice u kojoj se nalazi i tek u njoj opravdava realizovanje svoga opstanka. Osamljen pojedinac nije u mogućnosti sticanja uvjeta punom životu, kao što ni ekskluzivan egoista ne može naći pravu životnu sreću, jer svaka isključivo materijalna sreća relativne je prijednosti, pošto se protivi najosnovnijoj etičkoj zasadi, koju svaki čovjek po svojoj naravi nosi u sebi kao društveni stvor. Samac i samoživac negacija je ljudskog društva i samog sebe, te kao takav nema svrhe da postoji. Već stara

klasična poslovice „Unus homo, nullus homo“ mudro i realno označava ništavost pojedinca samca. Pojedinaac, koji ne respektuje zajednicu ne zavrijeduje u duhovnom i socijalno etičkom smislu naziv čovjeka, jer ne posjeduje faktično onu pravu duhovnost, koja mu daje pravo na to ime. Treba dakle svaki čovjek nositi u sebi osjećaj ovisnosti o zajednici, biti u toj zajednici sučovjek tj. biti spreman pomagati bližnjemu da uzmogne postići životne uslove u služenju zajednici.

Rotarstvo u svojoj ideologiji je etički pokret internacionalnog karaktera u nakani da se stvori takova duhovna atmosfera u kojoj će moći svoje ideje realizovati ponajprije u najbližoj narodnoj zajednici sa svrhom da ju učini vrijednom i jakim etičkom komponentom za međunarodno služenje. Za sve to treba planski smišljen rad na ime preko duhovno jakih pojedinaca etički preporadjati zbirove kao što su staleške, etničke, političke zajednice. Kako već naglasih treba u svim djelovima zajednice propagirati odgoj u rotarskom duhu držeći se pri tom pedagoških principa: Od bližega daljnjemu, od lakšeg težem razvijajući potrebne elemente za postignuće harmonične socijalne zajednice. Dogadja se da pojedine zajednice dolaze u svojem životu i radu u medjusobnu koliziju, koja nastaje u velikoj većini samo iz ličnog nepoznavanja, odalečenosti i potom nerazumjevanja i zato je potrebno da topli duh, koji vlada unutar kluba udje u šire slojeve svakako u najbližoj okolini. Za harmoničnu neku zajednicu treba stvoriti uslove. Kod stvaranja tih uvjeta igraju važnu ulogu mnogi faktori, koji poremećuju rad i donošaju zabunu i često puta apatiju. Tako staleška razlika unaša u duh dobre volje nepovjerenje, vjerske razlike nose često biljeg netolerancije, historijski momenti razvili su pak posebno gledište na politički i kulturni život, geografski odnosi povlače sa sobom nerazumjevanje privrednog značaja itd. Sve su to čimbenici s kojima se mora računati kod rada i služenja zajednici.

Ova djelomična rekapitulacija rotarskog cilja i osvježenje zadatka učinjena je kao uvod u današnju temu Odbora za brigu o omladini, koji ima da na temelju referata podnese rezoluciju distriktnoj konferenciji o izmjeni djece rotara Srba, Hrvata i Slovenaca za vrijeme ferija kao sredstvo za medjusobno upoznavanje i poštovanje.

Životna potreba bazirana na širokoj etničkoj podlozi dovela je Srbe, Hrvate i Slovence u jednu državnu zajednicu. Konceptija te zajednice diktirala je više potreba života etničke sadržine, da se nadju i postignu uveti za moralni, kulturni i privredni život kroz zajedničko stremljenje. Ma da je zamisao bila ispravna i etnički prirodna opaža se da manjka prava duhovnost u onoj količini, što ju zaiskuje svrha zajednice u etičkom smjeru. To nam dakako ne daje pravo ni na pomisao da osudimo tu zajednicu u njenoj strukturi. Misao je zdravog temelja i prirodna i za nju govore sve potrebe i Srba i Hrvata i Slovenaca, jer je tek u državnoj zajednici sve danas još trojice moguće doći do formacije pravog narodnog života u svim područjima. Kao što već u uvodnom dijelu ovog referata podvukoh utjecali su na blagodat zajedničkog života razni faktori u negativnom smjeru i ometaju medjusobno razumjevanje na štetu sva tri narodna dijela ili po sa-

danjem osjećanju tri narodne individualnosti, što ni u jednom slučaju prema rotarskoj ideologiji nije nikakova zapreka za dobar i snažan zajednički život. Naša stoljetna odvojenost i odalečenost pod utjecajem raznih kulturnih i političkih faktora ostavila je do dana današnjega tragova u narodnom našem životu. Kada smo tako uočili razloge, lako ćemo naći puteve i načine kojim valja poći u radu za eliminiranje tih nedaća. Prvi uvjet za međusobno razumjevanje je svako što bliže upoznavanje iza kojega dolazi sljubljanje i poštovanje. Bez ličnog poznavanja mišljenja i potreba i bez dobre volje za pravo poznavanje nema ljubavi ni poštovanja, jer manjka razumjevanje bez kojega je nemoguća dobra volja u služenju zajednici.

Rotarstvo je pokret za istinsko etičko služenje, koji kroz poznavanje eliminira sve negativne pojave, što su se kao prepreka postavili na putu toga služenja. Ako se jedan pokret ograniči samo na uski i skućeni krug jednog vremenskog perioda jasno je da neće postići onih dimenzija niti dinamične snage da svoje nastojanje prenese u budućnost. Svaki pokret mora imati nastavak u novim svježim snagama, jer će inače doživjeti degeneraciju ili će u najboljem slučaju dolaziti do neprestane regeneracije i time postati neplodna doktrina bez potrebne dinamike. Zato rotarstvo polaže u svom radu brigu za omladinu, kojoj treba dati prilike odgoja u rotarskom duhu, da uzmogne dalje nastaviti i usavršiti rad u smjeru rotarskih ideala. Time rotarstvo ne misli da ulazi neposredno u rad naših uzgojnih zavoda i škola i ako mu je dužnost preko svojih članova razvijati i propagirati unašanje rotarskog duha među našu omladinu, ali treba da traži prema vlastitoj mogućnosti puteve i načine za odgajanje svoje vlastite djece u duhu rotarstva.

Naš odbor dobio je zadaću da nađe put i način u svrhu međusobnog upoznavanja rotara Srba, Hrvata i Slovenaca preko naše djece za što snažniji rad u sadašnjosti i efektivniji u budućnosti za jakost naše narodne zajednice. Na našim klubskim sastancima tretirana su mišljenja o načinu odgoja naše omladine, a to pitanje pokreće se neprestano i na našim distriktnim konferencijama, pa i ovogodišnja naša distriktna konferencija dala nam je zadatak da u tom smjeru pronadjemo način i stavimo svoj predlog u obliku jedne rezolucije.

Iz svega ovoga treba odgovoriti na pitanje: Kako da se izvrši izmjena naše djece u našem distriktu, koji prema postavljenoj svrsi upoznavanja i međusobnog poštivanja Srba, Hrvata i Slovenaca dolazi eminentno do izražaja?

Roditelj rotar, koji bi imao želju da mu dijete za vrijeme ferija zamjeni boravak sa djetetom rotara iz drugoga kraja saopćio bi tu želju svome klubu, koji bi se svojim dopisom obratio na klub u dotičnom kraju. Član rotar, koji bi bio spreman na takovu izmjenu boravka svoga djeteta stavio bi se u pismeni kontakt sa interesiranim roditeljem i međusobno uredili sve potrebno za izmjenično boravljenje njihove dece.

U to ime bilo sretno! Neka naša djeca budu bolja od nas i neka im bude bolje nego nama!

RESOLUCIJA

Prema dosadanjim opažanjima u životu naše narodne zajednice bezuslovno je potrebno bolje upoznavanje duše našeg naroda i krajeva u kojima naš narod obitava, da se otstrane sve predrasude, koje negativno djeluju na razvitak međusobnih odnosa u cilju stvaranja svih preduslova za puni razvoj uspješnog narodnog života. Ovo upoznavanje naših osobina treba odgojem razvijati osobito kod omladine kao budućih nosilaca naših ideala i stremljenja. Radi toga smatramo za potrebno što intenzivnije i življe izmjenjivanje naše djece za vrijeme ferija, kod roditelja-rotara kao prvom koraku organizaciji kolektivne izmjene u institutima, koji bi stajali pod direktnim nadzorom rotara.

Rad je u odborima bio vrlo intenzivan sa interesantnim diskusijama. Time u vezi primljene su resolucije, koje su predate predsjedniku odbora za resolucije br. Dr. Draganu Mileru (R. K. Osijek). Ovaj je odbor na toj osnovi izradio predloge za resoluciju, koji su podneti plenarnoj sednici održanoj 7. maja.

ČAJ KOJEG JE PRIREDIO UČESNICIMA KONFERENCIJE BAN DRAVSKE BANOVI NE G. DR. MARKO NATLAČEN U 17 Č. U VELIKOJ SALI KAZINE

Gospodin ban Dr. Marko Natlačen uvažujući koristan rad rotarskog pokreta priredio je na čast učesnika konferencije čaj, koja je pažnja napravila na sve delegate najbolji utisak. Čajanki su prisustvovali: predstavnik Rotary International br. Paul Thorwall sa gospodjom, predstavnik francuskih distrikata br. Marcel Blanchard, predsjednik Ljubljanske opštine g. Dr. Jure Adlešič sa gospodjom, predsjednik Bledske opštine g. Dr. Benedik kao i delegati jugoslovenskih klubova.

Guverner Dr. Ivan Slokar i predsjednik domaćinskog kluba Dr. Adolf Golia predstavili su gospodinu banu sve učesnike a vrlo je dubok utisak na gospodina bana napravila činjenica, da su učestvovali delegati iz svih krajeva naše Kraljevine od Bitolja i Skoplja do Kranja i Maribora i od Dubrovnika i Splita do Subotice i Vršca. Za vreme čaja g. ban se dugo zadržao sa bratom Thorwallom, njegovom gospodjom i sa bratom Blanchardom, te je pokazao živo zanimanje za rotarski pokret i njegovu ogromnu svetsku organizaciju.

Visoko cenimo čast, koju nam je tom priredbom izkazao gospodin ban, kao vrhovni predstavnik državne vlasti u Sloveniji.

SVEČANI BANKET SA IGRANKOM

U 20 časova održan je svečani banket u velikoj restoranskoj sali Park Hotel-a. Banketu je prisustvovao ban dravske banovine g. Dr. Marko Natlačen, predsjednik Ljubljanske opštine g. Dr. Jure Adlešič sa gospodjom, predsjednik Bledske opštine g. Dr. Benedik sa gospodjom, distriktni guverner Dr. Ivan Slokar sa gospodjom, predsjednik domaćinskog kluba Dr. Adolf Golia

li a i svi ostali učesniki konferencije. Od pastguvernera našeg distrikta učestovali su E d o M a r k o v i ć i D r. V i l j e m K r e j č i, a novoizabrani guvernerski kandidat inž. R a d o v a n A l a u p o v i ć sa gospodjom. Gospodje su bile u večernim toaletama, gospodja guvernera Dr. Slokara i gospodja pretsednika Zagrebačkog kluba Dr. Miljenka Markovića u lepoj narodnoj nošnji, a braća u smokingu.

Po deseru uzeo je reč pretsednik domaćinskog kluba brat Dr. Adolf Golia i pozdravio sve prisutne.

Zatim je uzeo reč ban Dravske banovine g. Dr. M a r k o N a t l a č e n koji je izabranim rečima pozdravio sve prisutne i dao priznanje visokim idealima rotara i njihovom altruističkom radu. Njegov je govor bio više puta prekinut i popraćen dugotrajnim i burnim odobravanjem i pljeskanjem.

Iza govora g. bana uzima reč pretsednik Ljubljanske opštine g. Dr. Jure Adlešič i drži sledeći govor:

GOVOR DR. ADLEŠIČA

Po vaših načelih in po Vašem zgledu moram biti tudi jaz danes veder in dobre volje, čeprav bi mi bilo še ljubše, če bi Vam mogel v Ljubljani, kamor ste prvotno sklicali to svojo konferenco, izreči najprisrčnejšo dobrodošlico. Toda proti svoji prvotni odločitvi ste danes zbrani v tem paradizu Slovenije, ki ji je Ljubljana glavno mesto. — Občudovanje Vaših idealov mi pa tako ogreva srce, da so moji, v imenu glavnega mesta Slovenije izrečeni pozdravi tudi tukaj prav tako topli in iskreni. Tako Vam z veseljem sporočam odkritosrčno željo tretje prestolice, naj bi Vaša konferenca rodila najlepše uspehe za poglobljenje in razširjenje Vaših idej po vsej Jugoslaviji in med vsem našim narodom. — Kar se pa Ljubljanec tiče, želim samo to, da bi Vaše sodelovanje okrepilo in utrdilo vsebino njene tradicije, ki že od davnin spoštuje načela, prav zelo podobna idejam mednarodnega rotarstva.

Ljubljana je že po svojem položaju na križišču cest narodov — po svoji zgodovini kot posredovalka med tremi evropskimi narodnimi skupinami — kot zdrav plod, ki se je izoblikoval in dozorel iz sokov tistih kultur, ki pomenijo kulturo človeštva, — ta Ljubljana je že od nekdanj svoje življenje uravnavala po smernicah, ki so danes tudi vodilne ideje mednarodnega rotarstva.

Zakaj že prastari temelji našega mesta so posvečeni s služenjem pri rešitvi svetega paladija zlatega runa, ko je v mitološki pradavnini Jazon z Medejo prispel v naš kraj, noseč iz sončne Kolhide zlato runo. Praprebivalci so Argonavte prijazno sprejeli in jim pomagali položiti temelje stari Emoni — današnji Ljubljani. In temelje je posvetil odblesek zlatega runa — simbola helensko-rimske kulture in njene sile, ki prerrojena z ljubeznijo do bližnjega tvori zlato jedro kulture današnjega človeštva.

Zidovje Ljubljanec je oškropljeno s krvjo, ki jo je ljubljansko prebivalstvo darovalo za ohranitev zapadne kulture pred navalom Orienta. Na čelu našega naroda je Ljubljana dolge vekove branila zapadno kulturo in pomagala rešiti evropsko prosveto.

Na križpotju narodov je Ljubljana od nekdanj sprejemala goste in sklepala z njimi prijateljstva, da so radi ostajali pri nas ter z nami delili usodo. Tako je v našem mestu zacvetela kultura srca, ki ni obzidana z nestrpnostjo: genius loci ljubljanskega mesta še dandanes prepričevalno oznanja gostoljubnost, strpnost in medsebojno zaupanje.

Zaradi te gostoljubnosti do tujcev se pa naše mesto nikdar ni oddaljilo svojemu narodu in Ljubljana nikdar ni postala tuja last. Posluževala se je sicer mednarodnih pripomočkov sporazumevanja, ker bi se drugače naš duh in naše delo ne moglo uveljaviti, vendar je vsa stara slava Ljubljane kot glasnice Slovencev v vsej svoji globini naša — slovenska.

Gospodje jugoslovanski rotarji, spoznajte sami in povejte svojim bratom onkraj meja, da se Ljubljana nikdar ni izneverila sama sebi. Nikdar se ni ponižala in vedno je svoja načela strpnosti, medsebojnega zaupanja in služenja branila s pogumom in žrtvami. Služenje Ljubljančanov svojemu mestu in svojemu narodu je bilo vsekdar zmogovito, da Ljubljana nikdar ni premagana in da nikdar ni odprla svojih vrat nasilniku — nikdar na njenem stolpu ni zavihrala sovražna zastava! Zaupanje v notranje sile, ki so izvirale iz pravkar navedenih kreposti, jo je vedno bodrilo k dobri volji, da tudi nikoli ni poznala obupa.

Ljubljana je s pesmijo hodila na delo in v boj ter še dandanašnji prepeva tudi v največji nevarnosti, kakor poje naš narod pri najtežjem delu. In pesem delavnega slovenskega naroda ter veselega Ljubljančana je tako glasna, da se razlega čez vso kraljevino Jugoslavijo, čez ves slovenski jug in daleč, daleč tja onkraj morja. Ta naša pesem je izliv notranjega miru, ki ga v duši naroda ustvarjajo kreposti in načela, enaka Vašim idealom.

Globoko zorana in dobro pripravljena so tla v Ljubljani in po vsej Sloveniji za rotarske ideje, zato pa tudi dosegate tako velike uspehe pri nas.

Zaključujem z željo, naj bi rotarji gledali v Ljubljani vedno mesto, ki je že od nekdanj glasnik in propagator njihovih idej. Gostoljubno Vas bo vedno sprejemala ter zvesto spremljala Vaš korak v jasno bodočnost.

Zato z veseljem dvigam čašo in napijam idejam, ki z njimi združujete in prerajate svet, blagemu optimizmu in vedremu pogumu mednarodnega rotarstva ter njegovemu napredku pri nas!

Posle večere razvilo se najintimnije i najlepše raspoloženje na igranci u velikoj sali Kazine, koja je trajala dugo u noć, po nekim neproverenim vestima za nekoliko braće čak do zore.

DRUGI DAN 7 MAJA 1939, SVEČANA I ZAKLJUČNA PLENARNA SEDNICA

Guverner Dr. Ivan Slokar otvara sednicu i daje reč predsedniku domaćinskog kluba.

GOVOR PRETSEDNIKA DOMAČINSKOG KLUBA, BRATA DR. ADOLFA GOLIJE

V največjo čast mi je, da Vas spoštovana gospoda vse skupaj pozdravim kot predsednik domačinskega kluba Ljubljana.

Posebej pa velja moj pozdrav v prvi vrsti zastopniku Rotary International br. Pavlu Thorvallu. Ni se bal v današnjih časih, ko pretresa svet mrzlica, o kateri ne govore naši rotarski ideali kot dobri stvari, dolge poti iz daljne Finske, da je prišel med nas. Njegove visoke rotarske kvalitete, ki so nam znane, so povzročile, da je bil delegiran kot zastopnik Rotary International na našo distriktno konferenco, kar znamo v največji meri ceniti.

Finski narod, ki nam je obenem poslal svojega zastopnika v Vaši osebi, naj bo prepričan, da gojimo napram njemu najbolj prijateljska čustva, ki so pogojena v marsičem po slični usodi našega in finskega naroda.

V Vas vidimo predstavnika Rotary International, te naše velike osrednje organizacije, ki šteje nad 5000 klubov z nad 200.000 članov. Rotary International združuje v sebi ljudi dobre volje, ljudi, ki se zavzemajo za duh prijateljstva, ne samo med posamezniki, ampak tudi med poklici. Združuje v sebi ljudi, ki žele, da naj bi se spori med poklicnimi skupinami, spori med državami urejevali na podlagi dobre volje in v duhu sporazumevanja, razumevanja tujih interesov in tujih čustev. To je danes potrebno bolj nego kdajkoli preje. Živimo v velikih časih, ki zahtevajo tudi od nas osebno veliko. Ne zahtevajo pa ti časi samo materijalnih žrtev, ampak tudi duhovne žrtve, ki so tem bolj pomembnejše. V teh časih ko gre za velike stvari, pa nam ravno rotarska ideologija lahko najbolj pomaga, da pridemo do onega, kar si želimo vsi: miru na znotraj in na ven, miru med posamezniki in posameznimi skupinami človeške družbe, miru v mejah države za podlago plodnosnega dela in miru med narodi, kar naj služi za dosego vzvišenih ciljev našega bivanja na zemlji.

Upam, da bo Vaša navzočnost med nami mnogo doprinesla k okrepitvi rotarskega duha v nas in pripomogla nam k lažjemu stremljenju za dosego vzvišenih rotarskih idealov. Bodite med nami pristrčno pozdravljeni.

Dragi brat Blanchard!

Pripadla pa mi je letos tudi čast, da kot predsednik domačinskega kluba pozdravim v naši sredi tudi milega nam gosta br. prof. Blancharda. V posebno zadovoljstvo si štejemo, da se je v nezavidnih okoliščinah potrudil k nam, da nam prinese pozdrave in rotarski duh iz Francije, ki nam je tako blizu in ljuba. Najljubši spomini nas obdajajo, ko se spominjamo Francije. Od takrat, ko je naš pesnik spesnil Ilirijo oživljeno, ko smo bili prvikrat južni Slovani zedinjeni v kraljevini Iliriji, pa do danes so nepretrgane vezi med nami in francoskim narodom, katerega genij in duha občudujemo.

Ko se boste vračali v svojo domovino, ponesite tja našo zahvalo vsem francoskim klubom, da so nas počastili z odposlanjem svojega zastopnika ravno v Vaši osebi, in obenem sporočite tudi vsej Franciji naša prijateljska čustva, katerih izraze ste imeli priliko videti pri nas vsepovsod na vsakem koraku.

Dragi brat guverner!

Za predsednika ljubljanskega kluba je posebno prijetna dolžnost še enkrat pozdraviti Tebe, kateremu je poverjena usoda našega distrikta. Člani ljubljanskega kluba Te dobro poznajo in so vedeli, da se naš distrikt ni zmotil, ko te je izvolil za svojega guvernerja. Vemo, da so se o tvojih odličnih rotarskih sposobnostih in rotarski delavnosti lahko najbolj nazorno prepričali sedaj, ko si že več kot 9 mesecev na čelu našega distrikta in si obiskal skoro vse klube v državi, pri tem pa so Ti zelo dobro došle tvoje rotarske izkušnje, ki si jih nabral na tvoji lanski poti v San Francisco.

Tudi dosedanji potek distriktne konference je pokazal, da si kot guverner na višini in da znaš vlivati v naše razprave pravega rotarskega duha, ki je potreben ne samo nam, ampak tudi ostalemu svetu. Nadejamo se, da bo Tvoje dragoceno sodelovanje v našem klubu in našem distriktu prineslo še mnogo dobrih sadov za naše gibanje in v korist našemu narodu.

In končno dragi bratje in sestre. Iskreno se veselim, da ste vkljub težavnim časom prišli med nas v tako velikem številu. Vzradoščeni smo nad tem priznanjem ne samo našemu klubu, ampak tudi lepi naši Sloveniji, ki je zopet odprla svoje gostoljubne roke. Želim Vam, da bi še dalj časa ostali med nami, pogledali si tudi druge naše kraje, kajti tudi mnogi drugi kraji Slovenije po svoji lepoti ne zaostajajo za Bledom. Upamo, da se boste v naši sredi dobro počutili, zlasti pa med rotarji, katere vse veže ena misel: realizirati naše vzvišene cilje. Mnogo bi bilo drugače na svetu, če bi rotarska načela bolj prodrila v srca posameznikov, v katerih bi narasla dobra volja za sporazumevanje med družabnimi sloji in narodi ter državami. Pri tem pa še posebej povdarjam, da osebno spoznavanje velja veliko več kot pa vse drugo. Le tako je mogoče priti do pravilnega spoznanja in ocene onega, kar imajo drugi, ciljev, za katerimi streme drugi. In rotarstvo gre tudi po tej poti, hoteč tako doprinesiti svoj delež k naši boljši bodočnosti.

Ko boste odhajali, ne pozabite na nas, ki smo Vam ravno tako prijatelji in tovariši kot ste nam Vi iz vseh daljnih krajev naše velike in ljubljene države.

Taj je govor primljen sa velikim odobravanjem i aplauzom.
Zatim uzima reč guverner Dr. Ivan Slokar.

GOVOR GUVERNERA

Kad ste me pred godinu dana jednoglasno postavili za guvernerskog kandidata za 77 distrikt, bio sam do dna srca dirnut pa i srećan, što me je zbor legitimnih pretstavnika svih klubova, najistaknutijih zastupnika svih profesija, ljudi visokih moralnih i etičkih osobina postavio na najviše mesto, kojim distrikt raspolaže. Na osnovu Vašeg predloga bio sam izabran na svetskoj konvenciji u San Franciscu za guvernera vašeg distrikta za 1958/59 godinu. Na putu preko oceana i celog Američkog kontinenta imao sam priliku i vanredni užitak da se ličnim dodirom sa istaknutim rotarima iz svih zemalja i svih

kontinenata upoznam sa svom veličinom ogromnog rotarskog pokreta. Naši su ciljevi i zadaci medjusobnog ličnog upoznavanja i prijateljstva u svrhu što boljeg služenja u profesiji, u zajednici i u međunarodnim odnošajima bili predmet svih manifestacija tog velikog zbora. Rotar ne samo da nema niti traži ličnih koristi, nasprotiv članstvo u našoj organizaciji zahteva od svakog rotara intenzivnu saradnju pa čak i materijalne žrtve. Svaki rotar podnosi sve te žrtve vrlo rado jer znade da su potrebne za propagiranje i postignuće naših idealnih ciljeva.

Najveću žrtvu u distriktu ima da nosi a to će mi potvrditi svi moji uvaženi prethodnici, baš distriktni guverner. Od njega se zahteva mnogo duševnih i telesnih napora u cilju unapredjenja rotarskog pokreta u distriktu i održavanja kontakta sa klubovima putem mesečnih pisama, mesečnog glasila i ličnih zvaničnih poseta.

Na lanskoj sam Vam distriktnoj konferenciji po izboru obećao, da ću nastojati, da ispunim sve Vaše nade i da opravdam Vaše dragoceno poverenje. Ne znam, da li mi je to uspelo ali mogu da Vam kažem, da sam po svom dubokom ubedjenju, uložio sve svoje snage u ispunjavanje dužnosti, koje mi je nalagao moj položaj. Doživeli smo u ovoj rotarskoj godini vremena, koja su baš pretstavnik našeg pokreta, teško zabrinjavala, jer su rotari prvoboritelji za mirno i sporazumno rešavanje međunarodnih problema u duhu pravednosti i dobre volje. Niti u najtežim trenucima nismo nikada izgubili nadu, da će naša načela konačno pobediti.

Skoro završavam svoju guvernersku funkciju. Zbog toga smatram za svoju prvu dužnost, da Vama kao i ostaloj braći, koji ne učestvuju na ovoj konferenciji iz dna srca blagodarim za dragocenu saradnju, te Vas molim da nastavite svojim intenzivnim radom i u budućoj rotarskoj godini.

Vama, mila braćo, kojima ni sadašnja teška atmosfera nije smetala, da podjete na dugi put do Bleda i da lično učestvujete na našem godišnjem zboru, vama upućujem izraze posebnog priznanja i zahvalnosti.

Draga braćo! Pretsednik Hager uputio mi je 17 aprila lično pismo sa najboljim željama za rad i uspeh konferencije. Pri tome primećuje, da otkad postoji naša organizacija još nikada nije bila veća potreba po prijateljstvu i sporazumevanju. Ceo svet se danas nalazi u teškome zagrljaju opasne krize čije će rešenje imati ogromne posledice za budućnost čovečanstva. Postoji dakle najveća i najhitnija potreba da se upostavi poverenje izmedju naroda, da bi se time povratilo i obezbedio normalan život i spokojstvo.

Pošto predsednik Hager ne može da lično učestvuje na konferencijama distrikta, koji ima oko 150, odredio je, da ga zastupa na našoj konferenciji bivši potpredsednik centralne uprave brat Paul Thorwall iz Helsingforsa u Finskoj. Pošto on ne vlada našim jezikom, dozvolite mi, da ga pozdravim na engleskom jeziku.

Dear Representative of Rotary International Past Vice President Thorwall,

When I received on March 5th from the European Secretary the advice that President Hager has appointed you as the Representative of Rotary International at our district conference, I was very happy

and delighted to hear it. Although I did not know you personally, I have had opportunity enough to hear that you were an excellent Rotarian who had rendered distinguished services to our idealistic movement. Even President Hager, whilst he was visiting our district last September, mentioned to me your name and your prominent Rotarian career and work.

For this reason I and all Rotarians of our district are thankful to President Hager for this happy choice and I am extremely delighted that I have to-day the great pleasure to greet you in our midst.

I esteem it a great privilege to have the opportunity to do so. We all appreciate your visit as a high distinction for our district, and we are proud of it. Scarcely ten years have passed since the first Rotary Clubs at Belgrade and at Zagreb have been established, and now we count in our district 54 clubs with about 850 members. These numbers are absolutely not imposing, but relatively they are giving satisfaction to the pioneers of our ideas, considering all difficulties in connection with the organisation of Rotary Clubs in our country with a prevailing agricultural population and with a small number of larger cities. From this point of view the progress of Rotary in our country is in every respect satisfactory.

Before you took the resolution of visiting our district you have received without doubt from the Secretariat all informations about the organisation and the successes of Rotary in this country. I am convinced that this certificate and your report to president Hager cannot be unfavourable.

Without doubt you will find in our district everywhere the same spirit of friendship, acquaintance and good will as you had the opportunity to admire abroad. Our clubs are all well organized, their members are carefully selected. Rotary has taken very strong roots in our country.

I know the magnitude and the power of the ideas of Rotary throughout the world. These ideas must be our aims and our claims also, and these ideas must be our guide life-long, in spite of all dissensions and troubles we see about us. Experience teaches that every quarrel ends with a disillusion. For this reason I am convinced that goodness must win the victory over the badness and that the sky will not be cloudy all days. From this point of view I hope that you will have the best impressions and memoirs from your visit in our country.

Welcome.

Po svršenom govoru guverner predaje bratu Thorwallu za uspomenu luksuzno vezanu publikaciju „*Monumenta artis Slovenicae*“, koju je izdao član Ljubljanskog kluba, profesor univerziteta Dr. France Stele.

Zatim se guverner obratio bratu Blanchardu i ga pozdravio sledećim rečima:

Monsieur le professeur, cher Rotarien.

C'est avec un très vif plaisir, que nous avons appris votre désignation comme délégué officiel du comité consultatif central des districts français du R. I. pour une tournée en mission spéciale en Yougo-

slavie. Il me plait tout d'abord de Vous remercier chaleureusement que vous avez bien voulu rehausser de votre présence la célébration de la conférence annuelle de notre District.

Le Président du comité consultatif M. Gardot en m'annonçant votre venue dans notre pays m'écrit, qu'il ne doutait pas que votre voyage aurait pour effet de resserrer plus étroitement encore les liens qui existent entre les Rotary de nos deux pays. Je n'en doute pas non plus, parceque je connais très bien les sympathies, dont se réjouit

chez nous la grande nation française, cette nation pleine de vaillance et de fieté, cette nation qui a donné des contributions les plus importantes à la civilisation du monde.

Je suis convaincu, que vous trouverez, que chez nous règne parmi les Rotariens le même esprit d'amitié et de bonne volonté que nous avons eu l'occasion d'admirer en visitant les clubs en France. Nous sommes, comme vous, très attachés au développement réciproque des liens qui attachent notre District au Districts français et je vous remercie chaleureusement de tout ce que vous pourrez faire pour l'heureuse réalisation de votre noble mission.

Zatim predaje guverner i bratu Blanchard-u za uspomenu dragocenu publikaciju brata Dr. Stele-a.

Odmah iza toga uzima reč izaslanik R. I. Paul Thorwall te drži na našem jeziku sijajan govor, koji je

Izaslanik Rotary International Paul Thorwall za vreme svog govora.

trajao 20 minuta. Sadržaj je tog govora bio u svakom pogledu do-teran i pun novih sugestija za rotarski rad.

Taj je govor bio više puta prekinut dugotrajnim frenetičnim aplauzom a po svršetku oduševljeno odobravanje jedva da je prestalo.

Iz redova učesnika javlja se za tim br. Dr. Miljenko Marković (pretsednik R. K. Zagreb) u svrhu otpozdrava sledećeg sa-držaja:

Poštovane gospodje i drage sestre, draga braćo rotari!

Polazeći na konferenciju našeg distrikta na Bled mi smo išli, kao što je jučer rekao brat pretsjednik beogradskog kluba Dr. Ilić, s osjećajem radosti i želje, da se vidimo s rotarskom braćom naše zemlje i da provedemo nekoliko ugodnih časova u lijepoj Sloveniji.

Ja želim naglasiti, da su ovakovi sastanci ne samo ugodni, nego i potrebni. Naročito u današnje vrijeme, kada se više ne može govoriti o međunarodnim teškoćama i oprekama, već o stihijskim silama, koje su ovladale čovječanstvom i zaprijetile ljudskoj civilizaciji. Dužnost je i potreba rotara i njegovih organizacija, da se skupe i udruže i da očuvaju najveće moralno blago, koje rotarstvo krije u sebi, povjerenje čovjeka prema čovjeku, povjerenje naroda u narod, povjerenje u višu misiju čovječanstva. I ovaj sastanak u srcu Slovenije i u krugu slovenske rotarske braće učiniti će, da rotarska ideja ojača i da se ohrabljajući vratimo kući noseći duboke impresije sa bledskog sastanka. Ja držim, da je potrebno na ovoj distriktnoj konferenciji, na kojoj se polaže račun o radu našeg distrikta i rotarstva u tekućoj rotarskoj godini, spomenuti, da se ove godine navršilo deset godina od osnutka prvih dvaju rotarskih klubova u našoj zemlji, Rotary kluba Beograd i Zagreb. Taj događaj ima već skromni jubilarni karakter, a on stvara i historiju Jugoslavenskog rotarstva. I danas se ugodno sjećam proslave 500-tog sastanka i ujedno desetgodišnjice bratskog beogradskog kluba, održane 12 decembra prošle godine u prisustvu izaslanika i bratske bugarske rotarske braće, kada su se na rotarskom poslu i slavi sastala braća Slovenci, Hrvati, Srbi i Bugari. Onda smo osjetili, kako je velika zajednica Južnih Slavena. Mi Zagrebčani nismo bili te sreće, da proslavimo u miru i radosti svoju desetgodišnjicu, koja je pala u mart ove godine. Teški međunarodni događaji, koji su se zbili u Srednjoj Evropi u to vrijeme, ponukali su nas, da tu proslavu najprije odgodimo na određeno, a potom na neodređeno vrijeme. Mi smo htjeli da našu desetgodišnjicu proslavimo uz rotarsku braću iz naše zemlje u krugu nama najbliže i najmilije braće, Bugara i Čehoslovaka. Do tog nažalost nije došlo. Ja mislim, da se, drage sestre i draga braćo, mi ne možemo rastati i razići sa ove konferencije jugoslavenskog rotarskog distrikta, a da naše misli i najtoplije želje ne uputimo našoj dragoj čehoslovačkoj braći, koja su bila uzor i primjer rotarske svijesti i rada, i koja su sudjelovala kod osnivanja naših prvih klubova u Beogradu i Zagrebu. (Svi u dvorani ustaju i manifestiraju čehoslovačkoj braći.)

Drage sestre i draga braćo! Govoreći na prošlogodišnjoj proslavi Beogradskog kluba ja sam spomenuo jedinstven uspjeh rotarske ideje u svijetu, a isto tako i u Jugoslaviji. Što se tiče svjetske rotarske organizacije, ja sam tajnu njenog uspjeha obrazložio dvima glavnima idejama, na kojima se ona osniva: na ideji slobode i dobre volje i na ideji samostalnosti odnosno autonomije svakog pojedinog Rotary kluba. Stoga i vidimo, da se rotarska ideja, koja je nastala u velikoj zemlji slobode i napretka, najviše i razvila u zemljama gradjanskih i političkih sloboda kao što su Velika Britanija, Francuska i još neke druge. Rotarstvo jest i ostaje sinonim slobode, te bez slobode nema uopće ili nema pravog rotarstva. Samostalnost pak svakog Rotary kluba omogućila je, da je u rotarskoj organizaciji bolje nego igdje, proveden i doveden u sklad princip diferencijacije i unifikacije.

Što se tiče jugoslavenskog rotarstva, ono ima pripisati svoj uspjeh dobro provedenim rotarskim idejama i postulatima. Osnivači jugoslavenskog rotarstva ispravno su gledali na naše specijalne prilike i potrebe, te su u nastojanju, da od početka ukorjene i populariziraju ro-

tarsku ideju u našoj zemlji, istoga dana osnovali dva kluba, Beograd i Zagreb, u dva glavna žarišta jugoslavenske elipse. To nastojanje bilo je okrunjeno i uspjehom, i ta dva kluba bila su rasadišta drugih klubova u prvom redu u Ljubljani, centru slovenskog naroda. Danas je naše rotarstvo dobro organizirano, složno i u dobrim bratskim odnosima, te može pokazati uspjehe na mnogim područjima rotarskog rada. No postoji jedno područje, koje je nažalost ostalo po strani od pravog rotarskog rada i utjecaja, a to su naše unutarne prilike, koje su na štetu zemlje i naroda do danas ostale nesredjene. Jedno teško pitanje muči nas sve, teška depresija osjeća se svagdje i kod svih. Odlučivši da se odazovemo u što većem broju pozivu na ovu distriktnu konferenciju mi smo se nadali, da će ova konferencija biti održana u vedroj i blagotvornoj atmosferi narodnog sporazuma, koji bi i za nas rotare značio pravi rotarski blagdan i događaj. I opet jednom bila nam je uskraćena ta živa želja i narodna potreba. No ona nam istodobno nalaže, da se i mi rotari maknemo, da na tom području po rotarskim načelima i metodama rada predjemo iz pasivnosti u aktivnost. Ne radi se o politici u običnom smislu riječi, koja ostaje domena slobodnog opredjeljivanja i savjesti svakog pojedinca, već se radi o tome, da u naše nesredjene političke prilike i pokoleban politički moral unesemo ona rotarska svojstva i metode rada, koja su omogućila rotarstvu na svim područjima znatne uspjehe. Kada bi ideja slobode, pravde, služenja i dobre volje među ljudima i narodima bile primjenjivane i u političkom životu, ne bi naše prilike bile kao što su danas, a velika ideja narodnog sporazuma nije drugo nego aplikacija tih rotarskih ideja na naše političke prilike. Dužnost je nas sviju i kao sinova našega naroda i kao rotara, da se svim utjecajem i odlučnošću založimo, da dodje do tog preporoda našeg naroda. Organizovana grupa od 850 rotara naše zemlje, rasporedjena po svim krajevima, i narodu ove zemlje, može mnogo učiniti u tom cilju, ako se povodi pravim rotarskim duhom. S veseljem mogu konstatirati, da je sličnim duhom bila nadahnuta inicijativa bratskog niškog kluba, kada je poslao svim klubovima na diskusiju predavanje jednog svog člana o temi: „Uloga rotara u rješavanju političkih problema u Jugoslaviji“. Dao Bog, da buduća distriktna konferencija bude održana u atmosferi bratskog sporazuma i sloge Hrvata, Srba i Slovenaca.

Završavajući svoje misli i riječi, iskreno izrečene, želim, da u ime učesnika ove konferencije najtoplije zahvalim i odam priznanje našem bratu guverneru dru. Slokaru na njegovom požrtvovnom i uspješnom rotarskom radu i uspjehu. Mi, koji smo kao uprave pojedinih klubova imali zadovoljstvo, da saradjujemo s bratom guvernerom, znamo, koliko je on svojim postupkom, trajnom inicijativom i sistematskim radom olakšao rad klubova i dobrineo tome, da možemo konstatirati danas puni uspjeh i napredak jugoslavenskog rotarskog distrikta. Ja mu ponovno u ime svih klubova zahvaljujem i čestitam na uspjehu.

Na koncu želim u ime zagrebačkog Rotary kluba učesnike ove konferencije obavestiti, da 8 o. mj. održaje naš klub u prisustvu naših dragih gostiju Thorwall-a i Blanchard-a, kao i naših dragih sestara, veće, posvećeno Finskoj zemlji i narodu. Petnaestog ovog mjeseca održaje se 500-ti sastanak našeg kluba, što se u glavnom podudara s

našom desetgodišnjicom, pa pozivam braću iz svih klubova, da po mogućnosti ovim našim sastancima prisustvuju, a naš klub će ih dočekati kao pravu braću i prijatelje.

Do vidjenja u Zagrebu.

(Dugotrajno pljeskanje.)

Guverner daje reč Dr. Aleksiju Jelačiću da održi svoje predavanje.

O NEZAPOSLENOSTI I ZAPOSLENJU INTELEKTUALACA, SPECIJALNO PROSVETNE STRUKE

Dr. Aleksije Jelačić, R. K. Skoplje

Rotarski pokret ujedinjuje ljude dobre volje koje teže poboljšanju odnosa između ljudi, otstranjivanju i ublažavanju ličnih, lokalnih, klasnih i međunarodnih sukoba u cilju sve većeg ljudskog blagostanja, napretka i sreće. Nezaposlenost i beda uopšte, a intelektualaca na pose, jeste značajan faktor nemira u svetu, tako da problem uposlenja intelektualaca mora da privuče svu pažnju braće rotara. S to sam i slobodan da, prema odobrenju i na poziv brata Guvernera, iznesem pred ovogodišnju našu distriktnu konferenciju nekoliko opažanja i misli koje se odnose na ovaj zamašni problem.

Privredne krize, koje često izbijaju u vezi sa razvojem privrede, kao i sa strukturalnom krizom celeg privrednog sistema, a isto tako u vezi sa nestalnom političkom situacijom i političkim krizama u svetu, imaju kao jednu od svojih teških posledica i nezaposlenost ljudi slobodnih profesija, intelektualaca raznih struka. Ovu pojavu možemo zapaziti i kod nas, mada bi izgledalo da zemlja sa tolikim privrednim bogatstvima i mogućnostima i sa toliko malenim brojem intelektualaca prema broju ostalih stanovnika, kao što je Jugoslavija, ne bi trebala da pati i od ovog socijalnog zla. Medjutim nezaposlenost, veća ili manja, mnogih i mnogih intelektualnih profesija — to je kod nas nesumnjiva stvarnost. Pitanje je medjutim u tome, kako da se ta pojava suzbije i odstrani?

Držim da tu dolazi u obzir pre svega aktiviranje privrede, jer sa tim aktiviranjem dolazi bezuslovno poboljšanje stanja i na tržištu intelektualnog rada, dok će ovo poboljšanje opet imati neizbežno povoljnih reperkusija na celokupnom privrednom polju. Onda dolazi u obzir aktiviranje kulture, dizanje kulturnoga nivoa najširih narodnih masa. Da navedemo nekoliko primera za ilustraciju i obrazloženje naše misli. U jednoj eminentno agrarnoj zemlji moraju da nadju uposlenje poljoprivredni stručnjaci u mnogo većem broju nego što je to slučaj sada, jer će samo oni moći da upute široke slojeve poljoprivrednika u pravcu racionaliziranja poljoprivrede. njene intenzifikacije, uvodjenja novih i rentabilnijih kultura, energičnog suzbijanja štetočina, koje kao što se zna, često nanose štete na milijone i milijarde dinara; u zemlji gde još ima nepreglednih, ali rdjavo i neracionalno eksploatisanih šuma, a gde je bilo mnogo više tih dragocenih šuma, sada posećenih i gotovo potamanjenih, a koje

treba vaspostaviti, mogu nesumnjivo da nadju zaposlenje još mnogi i mnogi šumari. Rudno blago zemlje je upravo grandiozno, u velikoj meri ne samo neiskorišćeno, nego i potpuno neispitano; pod takvim okolnostima jasno je da ne samo rudarski inženjeri, nego i geolozi i mineralozi imaju najširu mogućnost rada i primene svojih znanja; međjutim kod nas geolozi i mineralozi pogotovo mogu reflektirati samo na sumnjivo uposlenje u srednjim školama (nedavno je odbijeeno postavlj enje geologa i mineraloga na Filozofskom fakultetu u Skoplju, mada je dobro poznato da su naši južni krajevi najbogatiji rudarski predeli!). Po svojim vodenim snagama Jugoslavija zauzima jedno od prvih mesta u Europi, ali samo po snagama latentnim, dok u pogledu njihovih iskorišćavanja ona dolazi na jedno od poslednjih mesta. Elektrifikacija zemlje bi imala, pored drugih, gotovo nepreglednih i dalekosežnijih posledica, još i uposlenje raznih struka inženjera, na prvom mestu svekako elektroinženjera i elektrotehničara.

Sanitetski stručnjaci, u prvom redu lekari i veterinari, mogli bi se lako uposliti na selu, ako bi se podigao nivo narodnog zdravlja i higijene, u čitavom nizu krajeva očajno nizak. Na primer, samo u Vardarskoj banovini ima devetdeset i šest sistemizovanih i praznih lekarskih mesta! Sa strane lekara se ističe, i to sa puno opravdanosti, kako je težak položaj lekara na selu. Ovo stoji u vezi sa niskim kulturnim stanjem većine naših sela, ali intenzivni rad na privrednom, kulturnom i prosvetnom unapredjenju sela doneo bi, van svake sumnje, puno koristi narodu, a specijalno bi stvorio mnoge i mnoge radne mogućnosti intelektualcima, a mnogo i povoljnije uslove života na selu, specijalno i za lekare i ostale intelektualce. Sve je tu povezano, „tout ce tient mutuellement“, kao što bi rekli Francuzi...

Kada smo već spomenuli prosvetne prilike na selu, možemo preći na pitanje uposlenja prosvetnih radnika, koje kod nas momentano stoji dosta slabo, jer imamo blizu hiljade nezaposlenih diplomiranih studenata filozofije i na hiljade nezaposlenih učitelja. I jednim i drugim teško je uposliti se van svoje struke, a takvo uposlenje bilo bi samo provizorno i nezadovoljavajuće rešenje pitanja njihova uposlenja. Ovde u Dravskoj banovini, našoj prekrasnoj i dičnoj Sloveniji, stanje narodne pismenosti je odlično, tako da gotovo i nema nepismenih. Ali u drugim krajevima, naročito u banovinama Vrbaskoj i Vardarskoj, pa i u Drinskoj i Moravskoj, stanje prosvete na selu je veoma žalosno. Ima krajeva gde možemo računati sa gotovo 90 posto nepismenih naročito ženskih; imamo na hiljade dece koja ne posećuju školu. Škole su često veoma udaljene od mesta boravka dečje porodice, zgrade malene i nehigijenske, učionice prenatrpane, po 70 i 80 dece u odeljenju; učitelj vodi često dva i više odeljenja. Pod takvim okolnostima uspeh u mnogim i mnogim školama može da bude samo loš. A međjutim ima, kao što je spomenuto, na hiljade učitelja koji čekaju na postavljenje. Tu se ne sme štediti in ne sme oklevati. Ne može se trpeti katastrofalno stanje prosvete u mnogim krajevima i visoki procenat nepismenih. Prema tome neuposlenu učiteljska masa mora se uposliti, a i onda će biti na pretek mesta za one kandidate učiteljske službe koji pridolaze!...

Slično je, ali nešto u drugom smislu, stanje u srednjim školama. Ne može se tvrditi da mi imamo previše srednjih škola naro-

čito stručnih u kojima prosto oskudevamo. A one gimnazije, koje postoje, pate od nedostatka nastavničkih snaga, od prenatrpanosti razreda, koja isključuje uspeh u radu, i od preopterećenosti nastavnika časovima, od čega se nastavnici pre vremena istroše, ne mogu da se usavršavaju, a i, u vezi i sa drugim okolnostima, dadu povoljne rezultate u svome radu. Izračunato je da bi lako mogli uposliti još oko 1500 novih nastavnika, t. j. veći broj nego što ima za sada kandidata. A priliv dece u srednje škole sve je veći, a prema tome, uzgred bude rečeno, povećavaju se i specijalni školski prihodi (školarina i takse).

Najzad, i na visokim školama mogli bi da nadju uposlenje mnogi i mnogi mladići i devojke sposobni za naučni rad. Gotovo svi fakulteti i sve katedre oskudevaju u naučnom podmlatku. Na stotine asistenata na našim univerzitetima moglo da bude postavljeno radi većeg uspeha univerzitetskih studija i razvoja same mlade naše nauke. Od toga bi imali koristi i nauka i prosveta i kultura, a u mnogim slučajevima i sama zemaljska privreda.

Iz ovih kratko izloženih i sažetih misli proizlazi jedan jasan i neosporan zaključak: treba i može se naći uposlenje za hiljade i hiljade mladih intelektualaca, a to će poslužiti velikom napretku, blagostanju i sreći ne samo njihovoj, nego celog naroda, cele domovine Jugoslavije!

I ovo je predavanje vrlo pažljivo saslušano i nagradjeno zasluženim aplauzom.

Guverner prelazi na narednu tačku dnevnog reda i poziva brata Dragoljuba Radanova Radičeva, da podnese izveštaj o radu u odborima i pročita predlagane resolucije.

REZOLUCIJA VII. DISTRIKTNE KONFERENCIJE 77 DISTRIKTA R. I. DONETA NA BLEDU 7 MAJA 1939 G.

I.

VII. distriktna konferencija u ime svih prisutnih rotara izjavljuje svoju toplu bratsku zahvalnost R. C. Ljubljana na velikoj ljubavi, požrtvovnosti i vrednoći koju su uložili oko organizovanja i pripremanja ove konferencije **i time radu našega distrikta osigurali željeni uspeh.**

II.

U interesu što bolje frekvencije, kako mali isto i veliki klubovi imaju se tačno pridržavati klupskih pravila i primenjivati predvidjene sankcije.

Svaki je član dužan bar jedanput godišnje održati predavanje iz svoga zvanja.

Preporučuje se onim klubovima kod kojih je broj članova blizu minimuma, to jest 15 članova da povedu strogo računa o unutarnjoj ekstenziji.

U pogledu gajenja što iskrenijeg bratstva, drugarstva i prijateljstva u klubu i van istog, preporučuje se, da rad na svakom sastanku i u svakoj prilici bude na visini, kako to odgovara i klubu i rotarskim ciljevima.

III.

Kako je služenje u zvanju jedan od najvažnijih, najuspešnijih i najpotrebnijih načina, i sredstava za postignuće rotarskih ciljeva, a u nastojanju, da se baš ovaj način rotarskog služenja što više ojača i produbi, **predlaže se,**

1. da svi jugoslovenski klubovi a po primeru nekih zemalja, posvete jedan godišnji sastanak specijalno služenju u zvanju, i tom prilikom rasprave ovaj važan i težak problem rotarskog rada. Preporučuje se, da se tom pitanju posveti svake godine prvi sastanak u mesecu novembru.

2. Da bi se upoznale sve teškoće provodjenja u praksi služenja u zvanju u smislu rotarskih ciljeva, poželjno je, da svi klubovi raspišu pismenu anketu, na koje teškoće nailazi rotar u svome poslu, i zvanju kod provodjenja služenja u zvanju u smislu rotarskih ideala.

3. Imajući u vidu važnost toga služenja, preporučuje se klubovima, da kod izbora novih članova uzmu u obzir osobe, koje po svome položaju i radu vrše u društvenom i poslovnom životu zamašniju ulogu i funkciju.

4. Preporučuje se svoj braći rotarima, da se u privrednim i socijalnim odnosima rukovode pravim rotarskim duhom, koji je sinonim pravde, poštenja i dobre volje.

IV.

A. Kako sadašnje uredjenje osiguranja radnika za iznemoglost, starost i smrt nije zadovoljavajuće, to se preporučuje svoj braći rotarima, da porade na tom, da se modificiranje ovog uredjenja u korist radništva što skorije izvrši naročito u tom pravcu, da se

1. broj godina za sticanje prava na starostnu rentu snizi od 70 na 55 godina i,

2. da se prinosi za ovo osiguranje povise tako, da budu dovoljni za sve pomoći, rente i potpore, koje bi trebalo izjednačiti sa penzijama stalnih monopolskih radnika i radnika državnih saobraćajnih ustanova.

B. Pošto je ustanovljeno, da je higijena na selu toliko zaostala, da predstavlja narodni problem, a akcija postojećih ustanova koje treba, da vode brigu o tome (domovi narodnog zdravlja itd.) dala je samo mestimično odlične rezultate, a mestimično ti rezultati ne zadovoljavaju, smatra se, da bi se stvari pomoglo, ako bi se uz državnu inicijativu pozvala na saradnju i privatna inicijativa, koja bi bila materijalno i moralno potpomagana od države i stajala pod njenom kontrolom u interesu uspešnije koordinacije rada, kao što je to uvedeno kod drugih država.

C. Kako je naša država zahvaljujući svestranim prirodnim, etnografskim i kulturnim kontrastima, vanredno povoljnim klimatskim prilikama, povoljnom geopolitičkom položaju, bogatim istorijskim spomenicima, neopisivim lepotama folklore, gostoprimstvu i originalnosti naroda, predestinirana za to, da zauzme u Evropi veoma važan položaj u međunarodnom turizmu,

a da bi se to prirodno bogatstvo moglo izkoristiti potrebno je privući u našu zemlju što veći broj stranih turista, a zato je potrebno pravilno rešenje pitanja izgradnje naših puteva, modernizacije našeg

železničkog, autobusnog i pomorskog prometa, poboljšanje telefonskih prilika i povećanje naše hotelske industrije na onaj nivo, kako bi moglo zadovoljiti prohteve turista.

Istotako važno je vaspitavati omladinu u turističkim krajevima, kako bi boravak strancima što prijatniji bio u našoj zemlji.

D. Prema dosadanjim opažanjima u životu naše narodne zajednice bezuslovno je potrebno bolje upoznavanje duše našeg naroda i krajeva u kojima naš narod obitava, da se odstrane sve predrasude, koje negativno deluju na razvitak medjusobnih odnosa u cilju stvaranja svih preduslova za puni razvoj uspešnog naroda. Ovo upoznavanje naših osobina treba odgojem razvijati osobito kod omladine kao budućih nosilaca naših ideala i stremljenja. Radi toga potrebno je što intenzivnije i življe izmenjivanje naše dece za vreme ferija kod roditelja rotara kao prvi korak ka organizaciji kolektivne izmene u institutima, koji bi stajali pod direktnim nadzorom rotara.

V.

Da bi se odstranile zablude, u kojima narodi žive, i zbog kojih izmedju njih vladaju osećaji netrpeljivosti, potrebno je pre svega da oni jedan drugog temeljito i svestrano upoznaju. Rotarstvo kao jedan od najznačajnijih organizacija ljudi dobre volje svih naroda treba neumorno da streme uzajamnom zbližavanju i medjusobnom upoznavanju naroda. Pored medjusobnog posećivanja, izmene izveštaja i publikacija, dopisivanja i tome slično, učenje stranih jezika, naročito se preporučuje razmena rotarskih predavaća izmedju pojedinih distrikata.

Resolucije su jednoglasno primljene. Odmah iza toga predaje guverner bratu Stanku Kosemu, predsedniku R. K. Karlovac trofeju (srebrnu košnicu) za najbolju frekvenciju u rotarskoj 1958/59 godini i bratu Dr. Simi Iliću, predsedniku R. K. Beograd veliki rotarski točak za najbolje učešće na distriktnoj konferenci. Guverner srdačno čestita klubovima Karlovac i Beograd k tome uspehu.

Pošto je zatim od plenuma jednoglasno prihvaćen predlog sednice delegata da se održi naredna konferencija u Zagrebu, guverner daje reč izabranom guvernerskom kandidatu za 1959/40 rotarsku godinu.

GOVOR IZABRANOG GUVERNERSKOG KANDIDATA BR. INŽ. RADOVANA ALAUPOVIĆA

Vrlo poštovane gospodje, draga braćo Rotari!

Ponajprije vam svima topla i srdačna hvala što me počastite izborom za guvernera. — Povjerili ste mi time veliku zadaću, ali i veliki teret i odgovornost. — Nije to samo teret zajedničke saradnje s vama svima nego mi predajete u ruke svijetao amanet i tradiciju našu koju su stvarali, jačali i sjajno razvijali moji odlični pretšasnici, dok se ja s punim pravom pomalo i pobojavam, hoću li moći, stupajući tim

utvrđenim i široko prosječenim putem i stopama svojih pretšasnika, ispuniti sve one lijepe nade koje me čekaju.

Draga braćo! Kad nekoga izaberu za jedno novo zvanje, obično ima i razloga za to: ili neke osobite zasluge, ili povjerenje da će na tom položaju doista i uspjeha donijeti. — Ja lično nemam nikakvih većih zasluga nego što su i zasluge Vas sviju u našem zajedničkom rotarskom radu. — Osim ako mi u zaslugu upisujete to, što sam član zagrebačkog kluba i ako mojim izborom za guvernera želite odati

počast i priznanje zasluga ovom klubu, onda vam hvala na tom priznanju i povjerenju.

Kadgod se obrazuje nova vlada, pita se i nehotice za njezin program i šta donosi. — Pa tako je i kad nekoga postave na nov položaj: „Šta li će on reći? Kakove li ima planove i osnove?“

Draga braćo, ja nemam nikakova posebnoga plana ni programa, a držim da bi bilo i pogriješno utvrđivati i razvijati unaprijed neke programe i osnove. — Naš je program sadržan u naša četiri cilja. — Tu se otvara tako široko i golemo polje rada da se u njegovim prostranim granicama mogu s uspjehom i časno vršiti svi poslovi koji nas čekaju i u godini 1959/40. Ja ne želim da na kraju moga rada ostanu zasjenjene i izbljedjele nade i očekivanja, koja kao prijatelji i drugovi oko mene savijate, pa zato ne obećajem ništa lično, ali tvrdo vjerujem da će se i u ovoj godini, kao i dosada, sve ruke naći složne u zajedničkom

Novoizabrani guvernerski kandidat br. ing. Radovan Alaupović za vreme svog govora.

radu za plemenite ciljeve rotarstva, pa da će složan, iskren i bratski rad donijeti bez sumnje i željene rodove.

Ja sa svoje strane želim jedino i imam pred očima visoki cilj da se povežu još tješnje, još srdačnije i toplije veze između svih članova i svih klubova našeg distrikta.

Baš s toga razloga, što po našim pravilima može da se u klub primi iz svakog zvanja samo po jedan član, pruža se u rotarskim klubovima, kao gotovo nigdje drugdje, mogućnost i prilika da se razvije među članovima prava društvenost, iskrena i časna, da se govori otvoreno, bez uvijanja i zavijanja, jer nema straha od kakove konkurencije. — U našim klubovima ne treba nikakova vizira. — Svako može i treba da se pokaže onakav kakav je doista. — „Iskreno i otvo-

reno“ treba da bude lozinka svih rotarskih klubova. — Samo častan i ljudski kontakt između ljudi raznih zvanja i društvenih položaja, potpuno, otvoreno i bistro znanje o shvatanjima i pogledima u drugim zvanjima i zanimanjima može iz temelja da izmijeni naš dosadašnji sud i naše naziranje i poglede.

Zato valja u prvom redu da svako od nas bude dobar drug u svom klubu. — Ali je onda i prva dužnost svakog člana naših klubova da bude otvoren i iskren, pravi drug i prijatelj, bez ikakvih ličnih posebnih želja i osnova, u besprijekornoj i nesebičnoj želji i težnji da se što dostojnije služi velikoj zajedničkoj ideji svih rotarskih klubova. — To je najsvetija i najčasnija zadaća naša. — Pravo i iskreno drugarstvo stvara onu tvrdu i nerazrješljivu vezu duhova koja se zove prijateljstvo. To je vatra što nikada ne trne, samo je valja potsticati svim onim najljepšim i najplemenitijim što se radja u ljudskim dušama. — Ali prijateljstvo se suši kao otkinuti list kad među prijateljima nestane povjerenja, kad se izgubi saučestvovanje u bolu i radosti, kad se prijatelju ne pritekne u nevolji u pomoć, kad srce prema prijatelju ohladni. I prijateljstvo se, kao i drugi ideali, ne stiče olako i na brzu ruku. — Valja se zbog toga prilagodjivati, čekati, razumjeti i na oko male mogućnosti znati iskoristiti, pa da se približimo tome cilju.

Mjesto da lomimo snage zanoseći se spoljašnjim dalekim zadacima koji bi nam možda mogli donijeti slavu i priznanje, ali koji vrlo malo znače za naše unutarnje razvijanje i jačanje, moramo u tišini otpočeti s onim što nam je najbliže i što je naše najrodjenije. — Služeći plemenitoj misli rotarstva otvara se goleemo polje drugarstvu i prijateljstvu, razvija se sasvim prirodno i duh služenja. — A kao daljnja logična posljedica razvijanja onoga što naprijed spomenusmo, jeste rotarska ideja vodilja vezanja toplih i iskrenih veza prijateljstva. — I to je baš napose prijeka potreba u našoj prostranoj domovini, pa je sveta dužnost svih članova da tu misao vodilju unesu u sve klubove našega distrikta, da je njeguju, produbljuju i izgrađuju. — Pokrajine naše i zemlje živjele su u vjekovima pod raznim prilikama i neprilikama, izvrgnute tudjim uticajima pod raznim gospodarima, uz razne životne uslove, rastavljane gorama i planinama, živeći zasebno, nepoznavajući se. — Sasvim je razumljivo da su se pod takovim okolnostima razvijala i razna shvatanja i pogledi na svijet i život, da su vrlo različite životne potrebe, da gotovo svaki kraj ima svoje posebne brige i nevolje, želje i probleme. — Izmjena misli, mirno i trijezno raspravljanje, prijateljski razgovori i predavanja bez sumnje stvaraju pouzdane osnove da se otvore putovi koji ljude zbližavaju, priljubljuju i otklanjaju zadjevice i nepotrebne trzavice koje često puta, samo zbog neznanja i neupućenosti, radjaju omraze i prijete čak i prirodni razvitak svih vrednota i vrlina, svojstvenih mladom narodu, na štetu progresa i napretka sve zemlje naše.

Pa koliko je onda velika i plemenita zadaća i dužnost svih rotara, vodjenih još i napose idealom služenja! Samo tim putem stiče se polaganom većom jednodušnošću u našem unutarnjem rotarskom radu. — A rotar koji se zadovoljava samo posjetom i sastancima u svom klubu,

može toliko biti upućen u suštinu rotarstva koliko pojma ima o velikom svijetu onaj koji nije nikada prekoračio granica svoga užeg zavičaja!

Razvijanje i jačanje što tješnjih, što dubljih veza prijateljstva između svih klubova u našem distriktu biće moja najveća briga i najživlja želja.

Puno je zebnje i bojazni naše doba. — Između kobnog straha i blijede nade koleba se današnje ljudstvo ko da nam zemlja pod nogama dršće. Iz najvećeg oduševljenja pada se u nemoćni očaj, gubi vjera i pouzdanje u se i oko sebe. Barometar naših osjećanja nevjerojatno raste i pada. — Svaki uspjeh, koji naliči odmah nekom rekordu, puni nas zadovoljstvom, pridiže nam duševnu snagu i radost. A i protivno. I najmanja smetnja pada na dušu kao teška mora i napunjuje nas strahom. Stoičke vrline narijetko su posijane, — Uza sve izvanje društvene i poslovne veze i odnose nutarnja osamljenost oduzima čovjeku podršku pa gubi potrebno mjerilo i ravnotežu i misli da će nutarnju prazninu i samoću moći ispuniti površnim zadovoljstvima. — Ali na ovaj način ne približuje se čovjek čovjeku, ne širi se nutarnji plamen što veže, spaja i grije ljudska srca. — Pa ima li onda uopće i postoji li zajednički ideal koji otvara duše i približuje čovjeka čovjeku?

Bez ustezanja mogu reći: Ima! To je rotarski ideal, sadržan u onim riječima: pomози drugome, i time pomažeš sam sebi! I baš te jednostavne i svakome razumljive riječi kriju u svojoj dubini obavezu da radi jedan za drugoga i za sve, i donose kao nagradu izgublenu harmoniju i ugadjaju skladno kucanje srdaca. Bez toga nema prave sreće. — A da baš taj ideal u današnje vrijeme propadanja vrednota, osvjetljuje duše i srca poslovnih ljudi koji vrše i teške i odgovorne poslove, radosna je i utješljiva pojava. — Zato, bez obzira na svu današnju pometenost, zla i rdjava vremena, mi smo ponosni i sretni jer znamo da nam rotarski zavjet: „služiti“ otvara putove za koje se je dugo mislilo da su neprohodni.

Mjesec je maj. Proljeće je u punom cvatu, a naš krug, ma kako se malen činio, u znaku je nade i uskrsa. —

Dragi brate, guverneru Slokare! Vi ste i u ovoj poslednoj godini svoga rada kao guverner nama svima i meni napose svijetao primjer kako treba s neograničenom ljubavi i predanošću raditi oko naše rotarske organizacije.

Topla Vam i duboka hvala.

A vas, draga braćo, molim samo jedno: Pomozite mi u zajedničkom skladnom radu da i u ovoj rotarskoj godini povedemo naše drago jugoslavensko rotarstvo već lijepo utrvenim putovima do još bujnijeg procvata i ljepše budućnosti.

Buran aplauz koji je sledio govoru brata Alaupovića najbolji je dokaz o velikim simpatijama koje uživa među svim rotarima u našem distriktu. Guverner mu čestita grli ga.

Guverner daje reč tajniku konferencije bratu Dragu Potočniku, koji saopštava sledeće pozdrave, upućene konferenciji:

Počlašćem Vašim cenjenim pozivom, da lićno prisustvujem VII. distriktnoj konferenciji Vaših cenjenih klubova žalim, što neću moći lićno učestvovati radi polaganja zakletve regruta ovdašnjeg garnizona. Radi toga Vas molim, da me izvinete, želeći Vam i Vašim cenjenim klubovima potpun uspeh i napredak u Vašem daljem radu.

Drag. Stefanović,
divizijski djeneral.

B r i g h t o n. Three thousand five hundred members of RIBI attending their twentieth annual conference at Brighton send cordial greetings and best wishes to rotarians of 77 th district for successful conference.

Almy,
President.

A n g e r s. Au moment où le Professeur Blanchard, Président du Club de Montpellier, se dispose à se rendre en Yougoslavie, et à assister à Bled à la Conférence de District à laquelle vous l'avez si aimablement invité, je tiens à vous remercier de l'accueil si rotarien que vous voulez bien réserver au représentant des Clubs français.

Chargé par moi, au nom du Comité central de nos trois Districts, de vous apporter notre salut, le Président Blanchard, dont la personnalité à tous égards éminente n'est plus à souligner, saura vous dire les sentiments de vive amitié rotarienne, et de vive amitié tout court, dont nous sommes animés pour tous les rotariens de votre beau District.

Gardot,
Président du Comité consultatif
central des districts français.

Je suis très sensible à votre aimable invitation d'assister à votre conférence de district qui se tiendra à Bled le 6 et le 7 Mai, et d'y représenter mon District.

Je me serais fait un réel plaisir de me rendre à votre aimable invitation et d'y recontrer les représentants des districts de Grèce et de Uulgarie, ce qui nous eut donné l'occasion de discuter les possibilités d'un rapprochement plus étroit et d'une activité concertée entre nos districts. Malheureusement des obligations auxquelles il m'est impossible de me soustraire ne me permettent pas de m'absenter à l'époque ou votre conférence se réunit. — Veuillez m'en excuser et croire à mes regrets très vifs et très sincères.

Veuillez exprimer a nos amis rotariens de Yougo-Slavie réunis à Bled tous mes regrets et, leur transmettant le salut cordial des rotariens de Roumanie, leur faire part des voeux chaleureux qu'ils forment pour la prospérité des clubs de Yougo-Slavie.

Veuillez agréer, mon cher Gouverneur, l'expression de mes sentiments d'amitié rotarienne.

Prince de Brancovan,
gouverner 84 distrikta, Rumunjska.

J'avais décidé de venir à Bled pour le 6 Mai (et je m'étais mis en rapport „avec Putnik“ à ce sujet), mais malheureusement une circonstance tout à fait imprevue et très importante m'oblige à être à Athènes précisément le 7 Mai.

Je me vois donc, à tres grand regret, à remettre à une autre occasion le plaisir de vous recontrer. Avec mes salutations rotariennes très cordiales.

Spylios Agapitos,

admin. savetnik R. I. za Grčku.

On behalf of the Rotarians of District 82nd, Hungary, I extend to all Rotarians assembled at the District Conference heartiest greetings and all good wishes.

We hope that your Conference will be a great success and we wish you a successful continuation of your noble work in Rotary.

Dr. Zoltan Koós,

gouverner, 82 distrikt.

Заузет на другој страни жао ми је да не могу лично присуствовати, те стога овим путем желим успешан, сложан и плодносан рад нашој конференцији, са срдачним поздравом свима учесницима, браћи и сестрама. Молим такође да моје топле поздраве испоручите и претставнику Р. И. брату и госпођи П. Торвал, које се надам видети у Београду.

Са братским ротарским поздравом, Ваш искрени,

Др. Милан М. Стојадиновић,

пастгувернер.

Zapriječen prisustvovati konferenci 77 našeg distrikta Rotary International izvolite ovim putem primiti moje najiskrenije želje za uspješan rad.

Viktor Ružić,

pastgouverner.

Veoma žalim što sprečen poslovima ne mogu učestvovati na konferenciji, u duhu s Vama želim uspešan rad.

Dr. Belajčić,

pastgouverner.

Žaleći što nije sa Vama najtoplije pozdravlja

Stevan Pavlović,

pastgouverner.

Dalje su poslali brzojavne pozdrave: Rotary klub Zagreb, Dr. Ilija Pržić, Beograd i Dr. Pijade, Rotary klub Leskovac.

Pošto je dnevni red time iscrpljen, guverner u 12 časova zaključuje konferenciju sa izrazima tople blagodarnosti svim učesnicima.

Posle zajedničkog ručka u Park Hotelu priredjen je i zajednički izlet k Bohinjskom Jezeru.

Sva su se braća vratila sa konferencije sa dubokim utiscima o veličini rotarskih ideala i o potrebi da se rotarski rad u našem distriktu još jače razvije i učvrsti.

ROTARSTVO U GRČKOJ

Kao prvi klub u Grčkoj osnovan je od rotara Davidsona 1929 god. klub u Atinama.

Klubovi u Solunu (1934), Patrasu (1935) i Volosu (1938) osnovani su od rotara Spiljosa Agapitosa.

U godini 1938 Grčka je priznata kao rotarska zemlja i rotar Spiljos Agapitos postavljen je za prvog administrativnog savetnika R. I. za Grčku.

Danas ima u Grčkoj oko 250 rotara.

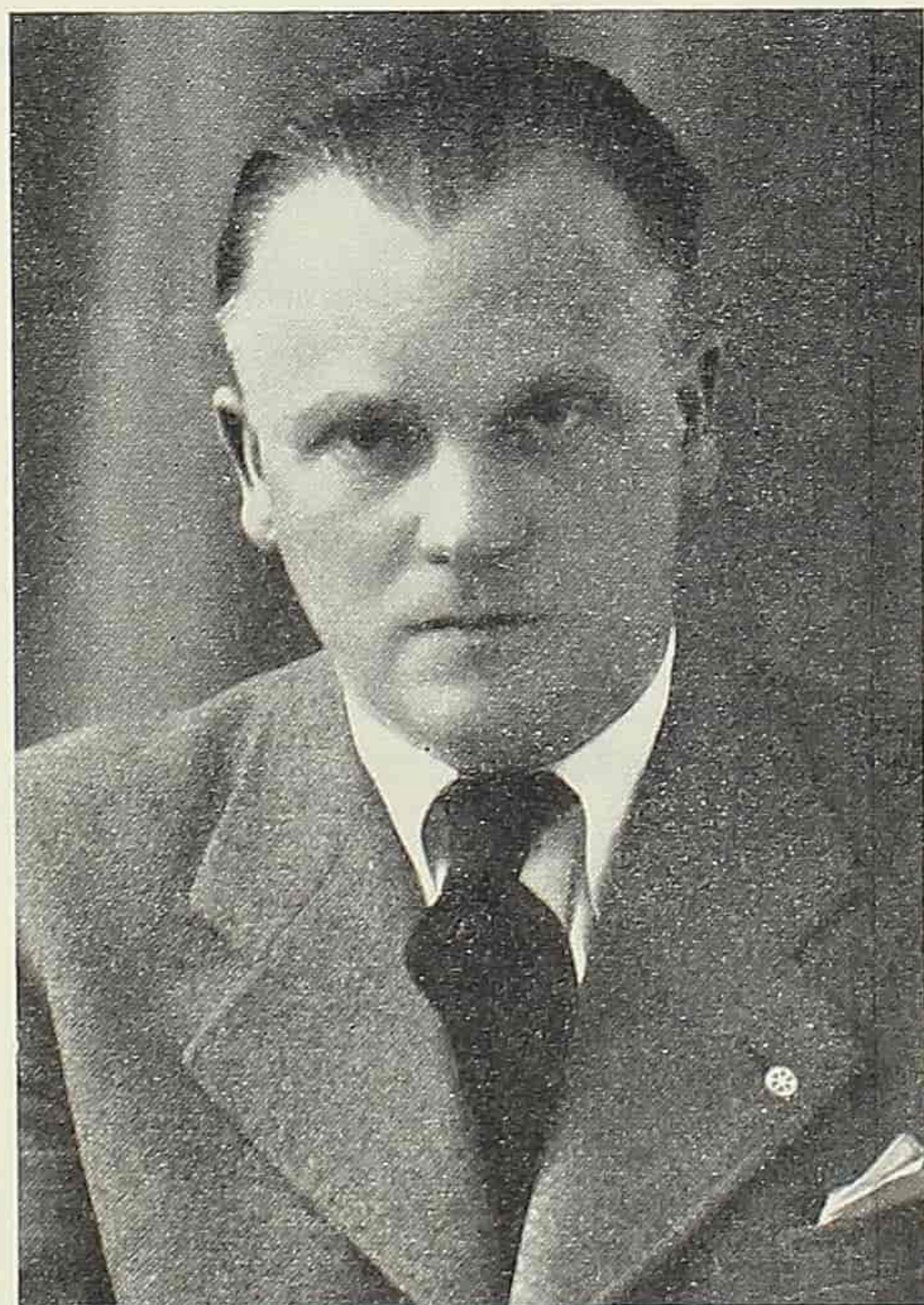

S. Agapitos (Atene), administrativni savetnik Rotary International za Grčku.

PRETSEDNICI I TAJNICI KLUBOVA NAŠEG DISTRIKTA ROTARY CLUB OSIJEK

Dr. Dragan Miler, suvlasnik drogerije, pretsednik.

Ante E. Brlić, direktor Jugoschichta, tajnik.

I Z N A Š E G D I S T R I K T A

P R O M E N E U Č L A N S T V U :

NOVI ČLANOVI:		
Mesto, ime, prezime i zanimanje	Klasifikacija	Adresa : poslovna privatna
LJUBLJANA :		
1. Dr. Stojan Bajič, sodnik, privatni docent.	Delovno pravo	Sodišče, Tel. 42-14-4214 Ljubljana, Štrekljeva 7
2. Franc Jeglič, ravnatelj Zmaja.	Elektrotehnika	Šmartinska 28 Telef. 27-14 Šmartinska 28 Telef. 27-14
3. Ing. Igo Pehani, vseuč. profesor.	Rudarski pouk	Rud. oddelek univ. v Lj. Telef. 4777 Vegova 2, Tel. 22-54
SPLIT :		
4. Andra Franasović, zubni kirurg.	Zubarstvo Dentistry	Sinjska 7/II Sinjska 7/II
5. Stipe Vrcan, trgovac.	Trg. ribarske i brod potrepština Fishing equip- ment and sup- plies distributing	Dioklecijanova obala 9 Ulica XI. puka
ISTUPILI IZ KLUBA :		
BEOGRAD: Dr. Vojislav Kujundžić		
LESKOVAC: Tomović Vlada (zbog prezaposlenosti) Vranjkić Kosta (zbog prezaposlenosti) Telebaković Velimir (zbog premeštaja)		
MARIBOR: Ivan Gračner (zbog prezaposlenosti)		
PANČEVO: Dr. Ladislav Graber (umro) Dr. Pavković Bugarski Djordje		
SKOPLJE: Panta Jovanović (zbog preseljenja) Ljubomir Marković (zbog prezaposlenosti)		
SL. BOD: Dr. Emanko Kovačić		
ST. KANJIŽA: Agbaba Mihajlo		
SUŠAK: Dr. Josip Marković (zbog preopeterečnosti u poslu)		
VARAŽDIN: Horvat Maks (umro)		
VINKOVCI: Stipančević Jašo (usled odlaska iz Vinkovaca)		
VUKOVAR: Prof. Adolf Klaić (zbog premeštaja)		
POČASNI ČLAN :		
BEOGRAD: Dr. Vojislav Kujundžić		

RAD NAŠIH KLUBOVA

BAČKA TOPOLA. — U ovom mesecu je naš klub održao 4 redovna sastanka od kojih je jedan održan u Subotici sa kumovskim Rotary klubom kao medjuklupski sastanak. — Na sastancima se raspravljala razna komunalna pitanja i aktualna lokalna pitanja. — Medjuklupski sastanak je protekao u znaku bratske ljubavi i u najlepšem raspoloženju. — Dne 17-og o. m. održao je br. Dr. Vajs jedno veoma naučno i interesantno predavanje o utiscima raznih vitamina na čovečje zdravlje i razne bolesti. Na poslednjem sastanku je rešeno, da će naš klub zastupati na VII. distriktnoj konferenciji koja će se održati 6 i 7-og maja o. g. na Bledu braća Beniš Šime tajnik i Horvat Aleksandar za god. 1959/40 izabrat predsednik.

BEOGRAD. — Na redovnom sastanku br. 515, 4 aprila o. g. održao je br. Voja Petković predavanje o privrednim problemima u Holandiji. Na dan 10 aprila nije bilo redovnog sastanka zbog uskršnjih praznika. Na redovnom sastanku br. 516, 17 aprila o. g. održao je br. Dr. Pržić jedno veoma interesantno predavanje o temi: Politika i medjunarodno pravo u novoj nemačkoj doktrini. Na redovnom sastanku br. 517, 24 aprila o. g. održao je br. Ranisav Avramović predavanje o pretstojećem medjunarodnom konkursu za urbanističko uređenje Beograda.

BITOLJ. — Po želji Rotary Cluba Niš, na našem sastanku od 5 aprila pročitano je u celosti predavanje br. V. Lazarevića „O ulozi rotara u rešavanju političkih pitanja u Jugoslaviji“. Diskusijom je zaključeno da se pitanje o kome je reč baš sada rešava od najpozvanijih, a što se nas rotara tiče verujemo da ćemo imati dobre volje u času kada je treba pokazati. Br. M. Simić održao je potom svoje predavanje sa temom „Značaj obrta dugovanih suma kod ulagačkih

banaka“. Posle uvoda definisao je obaveze banaka prema svojim ulagačima, i objasnio u toku izlaganja razloge zbog kojih ulagačkim bankama nije dovoljno da im dužnici imaju pokrića za svoje obaveze, već je i potrebno da prave obrt u svojim dugovanjima. — 19 aprila rešavano je o načinu kako će se održati naš 200-ti sastanak i odlučeno je da bude kao i svaki drugi radni sastanak, sa izveštajem sekretara o radu našeg kluba izmedju 100-og i 200-nitog sastanka. — Br. R. Rizević održao je zatim svoje predavanje „O fabrikaciji sapuna“. Izneo je vrlo iscrpno podatke o pretečama današnjeg sapuna, i obećao da će u svom drugom delu govoriti o sadanjoj fabrikaciji. Naš 200-ti sastanak održan je 26 aprila o. g. Podnoseći izveštaj o našem radu br. Simić je u početku izvestio braću, da će sporazumno sa br. predsednikom Djerasijem, ovaj izveštaj pre svega biti iskren, jer je to izvesno najbolji način kada se sa braćom govori. Izneti su naši rezultati i nadjeno, prema izveštaju, da treba nastati da budu bolji. O samoj ideji našeg pokreta, u izveštaju je rečeno šta je prethodilo prvom rotary klubu i koji su motivi naše prethodnike odlučili da svoje prve korisne, prijatne i prijateljske sastanke, ustale. Naša su 4 cilja dovoljna da i nas ovde okupljaju. Izveštaj je istakao, da je za uspeh pre svega važno, razviti drugarsko-prijateljske osećaje medju braćom, i zaključio da na našem idućem sastanku svaki od braće ima dati svoj praktičan predlog za pojačanje ličnih odnosa.

BRČKO. — U mesecu aprilu o. g. imali smo 4 sastanka. Prosječna frekvencija iznosila je 70% radi toga što je nekoliko braće bolovalo od gripe. — Na ovim sastancima pored rešavanja redovnih stvari, pratili smo rad ostalih klubova našega distrikta

i pročitati nekoliko korisnih predavanja. — I u ovom mjesecu primili smo mnoge čestitke inostranih klubova i tim smo povećali vezu još sa nekoliko klubova. — Svoje mjesečne izvještaje sem što smo slali našim domaćim klubovima, odpočeli smo iste slasti i inostranim klubovima, te smo u tu svrhu zaveli praksu, da u izvještajima važnije zaključke napišemo na engleskom jeziku, kako bi nas tamošnja braća lakše razumila i naš rad pratila. — Na svakom našem sastanku imali smo referate iz zvanja, od čega se je posle diskusije stvarao zaključak za što bolje i pravilnije služenje našoj zajednici. — Naročito interesovanje braća su imala oko komunalnih pitanja i poboljšanja prilika našega mjesta, pa s radošću konstatujemo da se u ovoj godini našoj zajednici pruža mogućnost da dobije „Trgovačku akademiju“, dve nove osnovne škole, novo gradsko kupatilo, izradu modernog pristaništa na Savi, direktnu telefonsku prugu sa Beogradom i novu poštansku zgradu, kod čega će siromašni članovi — naše zajednice na-

ći zarade, a trgovina novoga poleta i svoga prosperiteta. — Isto tako nastojanjem naših predstavnika u opštini predstoji mogućnost izrade silosa za hladjenje voća sa kapacitetom od 100 vagona i hladnjače za lupanajaja i zaklanu živinu, koju bi trebao da podigne „Silos a. d.“. — O ovim pitanjima do konačnog ostvarenja sva braća vodiće računa kao i o ostalim potrebama našega grada i okoline. — U ovome mjesecu održali smo i našu godišnju skupštinu za biranje nove uprave za 1939/40 rot. godinu, koja je jednoglasno dala povjerenje dosadašnjoj upravi i za ovu godinu sa predsjednikom br. Arturom Padjenom na čelu. — Odmah zatim izabrani su komponentni odbori i izradjen je program rada za 1939/40 godinu, tako da je nova uprava već odmah pristupila pravilnom i korisnom radu u duhu rotarskih ideja. — U karitativnom radu rad je produžen kao i u prošlom mjesecu, pa je donešen zaključak da se isplati „Odboru Jugoslovenskih žena“ u kojemu rade naše sestre, iznos od 1.500 dinara za ljeto-

Rotarske radosti. 24 aprila t. g. venčao se je sin člana Novosadskog kluba Ing. Milana Manojlovića, pastpresidenta, g. Dr. Mita Manojlović sa gospodjicom Zdenkom, kćerkom Dra Ante Buzulića iz Splita. — Sin Dra Milorada Popova, člana Novosadskog kluba, g. Kosta Popov doktorirao je na Beogradskom medicinskom fakultetu. — Iskrena čestitanja.

Br. dr. Ladislav Lipozenčić, pretsednik R. C. Subotica, postavljen je za pretsednika opštine Subotica. — Br. Mika Djordjević, član R. C. Niš, postao je podpretsednik gradskog poglavarstva.

Br. dr. Vladimir Kojić, gen. konzul Jugoslavije na Rijeci, član R. C. Sušak, odlikovan je za svoj rad oko zbliženja našeg i talijanskog naroda od talijanske vlade kao „Commendatore della Corona d'Italia“.

Br. Anton Krejči, R. C. Maribor, je praznoval pretekli mesec svojo 60 letnico. Br. Krejči je bil odličien funkcionar mariborskega kluba, tudi njegov pretsednik ter je številnokrat zastopal mariborski klub na raznih rotarskih prireditvah.

Br. dr. Jovan Sremac, tajnik R. C. Velika Kikinda, verio se sa gospodjicom Milanom Berić iz Sente.

30 aprila vjenčala se je kćerka br. Viktora Ružića, R. C. Sušak, pastguvernera našeg distrikta i ministra pravde, Vesna sa gosp. dr. Brunom Draxlerom.

vanje siromašne slabunjave djece na planinskom predjelju zv. „Bijela“ kod Brčkog, kako bi se istoj djeci dalo mogućnosti da svoje orunulo zdravlje tamo poprave. — Nadzor nad ljetovanjem djece vode naše sestre kao članice odbora naizmjenično sedmično. — Na distriktnoj konferenciji zastupće naš klub zvanično brat Bakija H. Selimović, dok će nastojati posjetiti konferenciju i ostala braća u broju koji bude moguć.

DUBROVNIK. — U ovom mjesecu glavna pažnja bila je posvećena našem 500tom sastanku, koji se održao 27 o. m. Uslijed današnjih prilika u svijetu odustalo se od svečane proslave, tako da je sastanak održan u običnom okviru bez gostiju ali sa bogatim programom, te je time dat sastanku posebni karakter. Na tom sastanku održao je predavanje br. Živko Vekarić „Odakle dolazi, na čemu se osniva i kakvo značenje ima vjera u novog čovjeka“, nadalje br. Ing. Stevan Marković „Elektrifikacija Dubrovnika“ te br. Martin Kresina pročitao je u prevodu predavanje rotara Ruviloa (R. C. Paris) „Meksiko“. Na sastanku od 6 aprila birana je nova uprava kluba za god. 1939/1940. Na istom sastanku pročitao je br. Kresina u prevodu predavanje rotara Le Neve (R. C. Paris) „Francuski imperij“. Na ostalim sastancima između raznih referata o radu drugih klubova, pročitao je br. Gustetić predavanje br. Dr. Vojislava Lazarevića (R. C. Niš): „Uloga rotara u rješavanju političkih problema u Jugoslaviji“ i br. Vekarić predavanje rotara H. E. Faulkner (R. C. Manchester): „Situacija u Kini“.

KARLOVAC. — Radi uskrasnih praznika održao je ovaj klub ukupno tri sastanka. Na prvom sastanku od 5 aprila održao je predavanje br. prof. Vj. Rajman, o temi „Teorije o ekonomskim krizama“ koje je saslušano obzirom na aktuelnost teme sa oso-

bitom pažnjom, a samo predavanje, odlično je bilo sastavljeno. Na drugom mjesečnom sastanku od 15 aprila sudjelovao je i br. guverner dr. I. Slokar, učinivši klubu svoju službenu posjetu. Sastanak sa br. guvernerom bio je nada sve srdačan, klub se je trudio, da predoči dru. I. Slokaru svoj rad i da primi daljne upute, u čemu se je br. guverner stavio klubu posve na raspoloženje. Ovaj sastanak ostao je svoj braći u dubokoj uspomeni zajedno sa br. guvernerom dr. I. Slokarom. Na istom sastanku održao je predavanje br. I. Navratil o „National-socializmu“, pruživši stvarnu sliku današnjeg stanja u Njemačkoj. Na zadnjem mjesečnom sastanku održao je predavanje br. A. Hoppe, iznesavši misli dra. Vojislava Lazarevića, člana bratskog kluba Niš, o ulozi rotara u rješavanju političkih pitanja u Jugoslaviji. I ovo predavanje bilo je pažljivo saslušano uz uobičajenu diskuziju. Klub se sprema na distriktnu konferenciju na Bled sa željom, da i sa svoje strane doprinese što je moguće više ovoj rotarskoj reprezentaciji.

KRANJ. — April 1939 se je vršil v znamenju priprav za slovesno izročitev Charterja, ki jo je izvršil dne 22. aprila 1939 br. guverner dr. Ivan Slokar v prisotnosti številnih gostov iz Ljubljane, Maribora in Zagreba. — Skupno smo imeli meseca aprila 4 sestanke s povprečno frekvenco 80,56%. Dne 22. aprila 1939 so na posimeetingu člani na pobudo br. Stevana Krajnovića iz Maribora zbrali din 1.000.— kot podpora za siromašno obmejno dečo. Skupno smo meseca aprila zbrali v dobrodelne svrhe din 1.511.—. — Br. dr. Tone Megušar nam je referiral o predavanju br. dr. Vojislava Lazarevića „Uloga rotara u rešavanju političkih problema u Jugoslaviji“, nakar se je razvila o tem vprašanju živahna debata. Ob priliki sprejema našega kluba v Rotary International

in ob priliki proslave slovesne izročitve Charterja smo prejeli čestitke skoraj od vseh jugoslovanskih klubov ter od 21 klubov v USA, 6 iz Anglije, 2 iz Francije in 1 iz Bolgarije. Vsem prisrčna hvala! Pred slovesno izročitvijo Charterja je imel br. guverner dr. Ivan Slokar vsebinsko globok, idejno pomemben in tako aktualen govor, da bi bilo potrebno, da se od tiske v celoti v Jugosl. Rotarju.

LJUBLJANA. — Našemu prvemu sestanku v aprilu je po daljšem času zopet enkrat predsedoval pastpredsednik br. dr. Viljem Krejči, ker sta bila i brat predsednik in podpredsednik zadržana. Na tem sestanku nam je br. guverner sporočil, da je v campu za rotarsko mladino v Angliji zopet prosto eno mesto za sina pripadnika našega distrikta. Br. prof. Prezelj je nato poročal obširno o zadnji številki Rotary Italiano, ki prinaša poročila o poslednjih sestankih italijanskih klubov. Videti je, da je rotarski duh ostal v Italiji še vedno močan. Nato nam je br. prof. Prezelj po belgijskem distriktnem glasilu podal obširen življenjepis generala Franca, iz katerega smo razbrali življenjsko pot moža, v katerega rokah je danes vsa Španija in s tem tudi bodočnost španskega naroda. Br. guverner nam je še popisal svojo pot po vzhodu države, kjer je obiskal 9 klubov. Opozarja na Vestnik društva Fruška gora, ki prinaša mesečna pisma predsednika tega društva, našega pastguvernerja br. dr. Vladimirja Belajčiča. Br. Agnola je obiskal Belgrad in nam je zanimivo poročal o tamkajšnjih dveh razstavah. Na drugem sestanku nam je br. guverner sporočil marsikatero podrobnosti za distriktno konferenco. Predsednik br. dr. Golia nam je predaval o svoji zadnji poti v Nemčijo. Br. dr. Golia se je namreč udeležil sestanka jugoslovansko-nemškega odbora za les v Würzburgu. Povedal nam je mnogo zanimivosti s te poti. Na naslednjem

sestanku smo razpravljali o naši udeležbi pri izročitvi charterja kranjskemu klubu. Za Kranj smo pripravili tudi lepo darilo, izdelek našega umetnika kiparja Frana Goršeta. Od R. C. London smo dobili okusno zastavico s pozdravi tamošnjega kluba, za kar se najlepše zahvaljujemo. Predaval nam je to pot br. dr. Božidar Lavrič o kirurškem kongresu v Berlinu, katerega se je udeležil. Kongres je bil od tujcev slabo obiskan in tudi nivo kongresa ni bil tako visok kot prejšnja leta. Povedal nam je tudi, da se v Nemčiji opaža pomanjkanje zdravnikov, posebno za vojsko in mornarico. — Na zadnjem sestanku, ki je bil obenem tudi občni zbor kluba, je bil tudi slovesen sprejem novim članov, br. dr. Stojana Bajića, Franca Jegliča in ing. Iga Pehanija. Ob tej priliki je imel predsednik br. dr. Adolf Golia lep nagovor na nove člane, v katerem je obrazložil smisel in potrebo rotarstva posebno v današnjih časih. Na občnem zboru kluba je podal najprej tajnik br. Potočnik poročilo uprave kluba za poslovno leto 1958/1959. Frekvenca v prvih 9 mesecih rotarskega leta 1958/1959 je znašala 74,78%, kar je nekoliko več kot frekvenca cellega distrikta, ki je znašala 74,185%. V dobrodelne svrhe je klub nabral do 19. aprila 6.405,25 din, ustanovil pa je tudi društvo „Naša skrb za pohabljenno deco“ in na ta način proslavil najlepše svoj 400. sestanek. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika naš dosedanji podpredsednik br. Josip Ljubić, katerega izvolitev so vsi bratje navdušeno pozdravili, za prvega tajnika pa dosedanji guverner br. dr. Ivan Slokar. Na sestanku smo se spomnili tudi šestdesetletnice br. Antona Krejčija, pastpredsednika mariborskega kluba, ki je vedno naš ljubi gost.

MARIBOR. — Meseca aprila smo imeli samo tri redne sestanke s povprečno frekvenco 77%. — Na sestanku dne 5. aprila je objavil brat

predsednik kluba, da se je že konstituirala nova klubova uprava za prihodnjo rotarsko leto z br. Šlajmerjem na čelu in br. Sabothyjem kot tajnikom. V drugem delu sestanka je bila na programu debata o aktualni temi „Beg tekstilne industrije iz Maribora“, za katero sta spregovorila uvodne besede br. predsednik Stamol in br. Kasper, a naši najboljši gospodarski strokovnjaki, bratje Hutter, Novak in Zupanc, so ta najnovejši problem našega gospodarstva obravnavali z raznih stališč. — Na drugem sestanku je predaval br. Kasper o starostnem zavarovanju novinarjev in o poteku občnega zbora slovenskega odseka Jugoslovanskega novinarskega udruženja, ki je bil nedavno v Celju. — Naš zadnji sestanek tega meseca pa je bil posvečen šestdesetletnici našega br. pastprezidenta Krejčija. V lepem govoru je orisal br. pastprezident Sabothy slavljenčevo markantno osebnost kot odličnega nacionalnega, kulturnega in gospodarskega delavca in posebej še kot našega najodličnejšega in najbolj vnetega člana, ki si je že od vsega početka kluba in pozneje v raznih funkcijah kot klubov ceremonijar, predsednik, član uprave, predsednik raznih odborov ter kot reprezentant kluba na številnih domačih in inozemskih rotarskih konferencah in konvencijah stekel zares nevenljive zasluge za razvoj in napredek kluba. Bratje so pri tej priliki s prisrčnimi ovacijami izrazili br. Krejčiju, koliko ga cenijo vsi kot rotarja in iskrenega prijatelja. Nadalje smo na tem sestanku slišali obširno poročilo glavnih funkcionarjev „Krajnovičevega fonda“, t. j. najvažnejše institucije našega kluba, ki si je postavila za nalogo skrb za decorevnega prebivalstva ob naši severni meji. Br. Kac je poročal o frekvenci posameznih bratov na naših post-meetingih, ki so glavni vir tega fonda, br. Orožen je poročal, da znaša saldo

K. F. ob zaključku tega četrletja din 14.619.— Br. Sabothy in br. Lipold pa sta govorila o potrebah meje in o nadaljnji izgradnji te koristne akcije.

NIŠ. — Medjunarodna zategnutost nije bila od povoljnog uticaja na rad kluba, ali braća su ipak uvodoljavali svojim rotarskim dužnostima. Mnogo se pretresalo pitanje „Šta može rotarstvo da učini u ovim otsudnim momentima, kada je svetski mir ugrožen?“ Br. Bogoljub Milošević održao je predavanje „Slovenska misao“ i pokrenuo akciju osnivanja Pododbora „Slovenske misli“ u Nišu. Za ovu sveslovensku kulturnu saradnju br. Milošević naišao je kod braće potpuno razumevanje i dobru volju da doprinese osnivanju ovog čistog slovenskog udruženja u Nišu. Preduzete su potrebne predradnje kod centrale „Slovenske misli“ u Beogradu. Br. Ing. Tanasije Artonović referisao je o radu br. kluba Subotica (Dr. Draganić: Kako je Francuska došla do Korsike?), Petrovgrad (Br. V. Elek: „O putu kroz Švajcarsku i Zapadnu Evropu i o radu tamošnjih klubova“). — Sredinom meseca izabrana je nova klubska uprava i ponovo je pokrenuto pitanje unutarne ekstenzije kluba. — Br. Mika Djordjević postavljen je za potprezidenika Gradskog poglavarstva u Nišu. — Na distriktnoj konferenciji klub će zvanično predstavljati br. Dr. Božidar Ristić, predsednik. Inostranim klubovima poslat je mesečni izveštaj o radu kluba na francuskom jeziku.

NOVI SAD. — U mesecu aprilu klub je mogao da održi samo dva sastanka. Prvi sastanak od 7 aprila nije mogao biti održan, jer je padao na Veliki petak, a treći sastanak od 21 aprila usled koncerta bugarskih teologa morao je biti otkazan, jer skoro sva braća htela su da prisustvuju ovoj značajnoj manifestaciji naša dva bratska naroda. Na sastanku od 14 aprila u svojoj uvodnoj reči predsed-

nik br. dr. Milan Sekulić govorio je o odnosu rotarstva prema veri. Posle tajničkog izveštaja br. Velja Nenadović dao je u prevodu veoma interesantno i značajno predavanje „Problem budućnosti“, koje je održao narodni poslanik i bivši ministar g. Leblen u pariskom Rotary klubu 18 januara t. g. — Na sastanku od 28 aprila br. predsednik je uputio tople pozdrave Nj. Kr. V. Knezu Namesniku Pavlu, većitom počasnom Guverneru našega rotari distrikta, koji na današnji dan slavi svoj 47 rodjendan. Posle značajnih reči br. predsednika, braća su sa trokratno „živeo“ manifestovala svoju ljubav prema Nj. Kr. V. Knezu Namesniku. Posle tajničkog izveštaja br. dr. Vlada Milićev održao je vanredno interesantno predavanje o temi „medicina i okultne nauke“ objašnjavajući pri tome sa stanovišta medicine razna „čuda“, naročito ona koje registruju razne crkve. Objasnio je sistem rada i uspeha lama na Tibetu, Coué-a, naših nadrilekara itd. Predavač je bio toplo pozdravljen.

OSIJEK. — U aprilu održao je klub glavnu skupštinu. Izabrana je nova uprava. Klub vodit će u slijedećoj rotarskoj godini kao pretsjednik br. Dušan Hinić, podpretsjednik Vjenceslav Stepansky i tajnik br. dr. Dragan Miler. — Izgradili smo akciju za podupiranje Diagnostičke stanice za suzbijanje raka. Ovu konzultira mjesečno oko 100 pacijenata. Bolesnici upućuju se u bolnicu. Sada se tekar vidi od kolike je eminentne važnosti za narodno zdravlje ovaj i ako sa skromnim sredstvima vodjeni institut. — Br. Galovac Josip izabran je pretsjednikom, a braća Hinić Dušan i Schuster Janko podpretsjednicima T. I. komore u Osijeku. — Održana su dva predavanja: br. Galovac Josip: „Poljoprivredna izložba u Budimpešti“ i br. Dlouhy Franjo: „O betonu u graditeljstvu i narod. ekonom.“. — Naš

klub zabilježio je prošli mjesec tri posjete domaćim klubovima, dok smo mi u našoj sredini pozdravili br. Axelrada iz R. C. Zagreb. — Za nevoljne sabrano je din 552.50 osim priloga koje braća mjesečno posebno pridonose za našu socijalnu akciju.

PANČEVO. — Usled Uskršnjih praznika održata su samo tri sastanka. 12 aprila klub je imao 400 sastanak, ali je otklonjena svaka proslava usled žalosnog događaja, koji nas je zadesio gubitkom smrću našeg dragog br. dr. Ladislava Grabera. Sastanak je oglašen kao komemorativan i predsednik br. Weiss je veličao br. Grabera, koji je bio dragoceni član našega kluba i koji se odlikovao sa svojom savješnošću i zaista bratskom privrženošću klubu i svima njegovim članovima. — Na sastanku od 19 aprila br. Milić pročitao je vrlo dobro predavanje brata dr. Lazarevića iz Niša, „Uloga rotara u rešavanju političkih problema u Jugoslaviji“. — Na sastanku od 27 aprila br. Radić održao je interesantan referat iz zvanja: „Podizanje poštanske zgrade u Pančevu“ u kome je izneo, da će se u najskorije vreme početi sa zidanjem zgrade i kakva će biti zgrada. Zatim je izneo važnost toga za privredni razvitak Pančeva, a naročito na izgradjenu automatsku telefonsku centralu, koja će vremenom biti vezana direktno sa Beogradom.

PETROVGRAD. — Rad u toku meseca bio je živahan, proučava se mogućnost izbora novih članova, predavanja su održana i to: Br. dr. Kristić Dimitrije nam je u svome predavanju pod naslovom „O prostituciji“ izneo stanje prostitucije kod nas, predonošenja zakona o suzbijanju spolnih bolesti, kao i stanje posle ukidanja reglementacije t. j. ukidanja prostitucije. Br. Petar Kostić je u svome predavanju pod naslovom „Nešto o orientalskim tepisima“ izneo početak

proizvodnje tepiha na istoku još u IV, V, VI i VII stoleću pa sve do danas upoznavši nas sa raznim načinom tkanja, raspoznavanja i ocenjivanja porekla i prave vrednosti pojedinih komada antik tepiha. — Kako je ovo predavanje palo baš na dan kada su i sestre bile prisutne, to je ovo predavanje naišlo na povoljan prijem naročito kod sestara. — Br. Elek Viktor je analizirao odnos poslodavaca i nameštenika, kao i dobre i loše strane zakona o utvrdjivanju minimalnih nadnica. — Posle svakog predavanja razvila bi se živa diskusija o postavljenoj temi.

СКОПЉЕ. — Током месеца априла одржано је свега три састанка, јер састанак 7 априла није одржан због православног Великог петка. Просечна фреквенција била је 60.04%. Иступила су из клуба два члана, и то бр. Панта Јовановић због преселења из Скопља, а бр. Љубомир Марковић због пре-запослености. У свом предавању, одржаном 14 априла, бр. Д. Вулићевић је указао на узроке недовољне производње дувана у Јужној Србији. По његовом мишљењу узрок је у слабој организацији производње; од три система производње, система монополског, задругарског и слободне производње, за наше прилике најподеснији је систем монопола, али га треба усавршити и на чело довести способне и стручно образоване људе. — Бр. К. Поповић, који је у марту ове године посетио берлинску аутомобилску изложбу, обавестио је чланове једним занимљивим рефератом о новинама на тој изложби. Бр. А. Јелачић је 28 априла стручно и интересно говорио о Пољској, о њеној историји и данашњим приликама.

SLAVONSKI BOD. — У месецу априлу били су састанци у нашем клубу одлично посећени тако, да смо у четри редовита састанка постигли фреквенцију од 95.51%. — Наš dragi brat dr. Ema-

nuel Kovačić istupio je iz kluba navodnom poodmakle dobi, koliko god žalimo ovu odluku našeg dragog Emanka, koji je kod osnivanja našega kluba brojio kao peti član i do ovoga časa važio kao jedan od najvrednijih pri dolasku na sastanke, toliko smo uvereni, da će naš dragi brat Emanko i unatoč istupa iz kluba ostati dušom i telom dobar rotar. Održana je na 18 aprila o. g. IV. redovita glavna skupština za 1939/1940. U novi odbor ušli su: Pretsednik: dr. Josip Abramović, potpretседnik: ing. Riffer Dragutin; tajnik I.: I. Brdариć Slavko; tajnik II.: ing. Krnic Zvonimir; blagajnik: Ivo Albert; ceremonijar: dr. Branko Štefanović. Članovi odbora: Juraš Stjepan, Buk Vilim i dr. Danda Edo, kao bivši pretседnik. Nadzorni odbor: Adler Šandor, Kuner Josip, zamenik ing. Vernić Oto. — Tokom meseca održala su braća razne referate, a čitana su i mnoga predavanja primljena iz bratskih klubova. Za nevoljne sakupljeno je din 217.—

SOMBOR. — 4 aprila održan je 100 sastanak kluba — obzirom na međunarodnu zategnutost — u najvećoj tišini. Zapravo toga dana je trebalo biti održano sestrinsko veće, ali pošto su braća delom bili na putu, to je rešeno da će se isto održati na idućem sastanku. Brat pretседnik nam je ipak održao lep govor o značaju toga dana u našem rotarskom životu. Žalostan je to datum — reče pretседnik — jer smo za toliko vremena postali stariji, ali šta je to prema onoj radosti, koju osećamo u našim srcima kada bacimo pogled u nazad i razmotrimo naš rad u tom periodu. Doprineli smo opštim stvarima našim nesebičnim služenjem toliko koliko smo samo mogli, a rotarski duh, jedinstvo i bratstvo u klubu podignuti su na zavidnu visinu. Da Bog da da nikada ne bude gore. Po tome je br.

Altmann održao vrlo zanimljivo predavanje o Iranu, o tamošnjim prilikama, životu i uredjenju u toj državi. Izneo je kako je Reza šah postepeno preuzeo od Engleske u svoje ruke izvoz petroleuma, kako podiže svoju državu zidajući pre železničke stanice a kasnije po mogućnosti i železničku prugu, opera u prestonici je zgrada divne arhitekture samo im nedostaju još pevači. Ali dobra volja je tu i uvereni smo da će ti nedostaci biti uklonjeni. U ostalom predsednik je otvorio izbornu kampanju zakazujući skupštinu kluba za 18 aprila o. g. — 101 sastanak proslavljen je kao svečani 100-ti sastanak i održan je sa sestrama. Teško smo došli do te svečanosti jer je dan usled raznih neočekivanih prepreka stalno odgadjan, ali na kojoj smo ipak našim ženama odali puno priznanje kako to pravila i ostale zakonske odredbe propisuju. Dvorana je bila impozantno i ukusno dekorisana, nismo zaboravili ni na buketić cveća kada je brat predsednik kratkim uvodnim rečima pozdravio naš skup ulepšan našim odraslim devojkama, mladjim članovima porodice, sposobnim za ples. Br. Vujić je održao kratko predavanje u kome je sugerirao našim ženama kako one treba da šalju svoje muževe na rotarske sastanke, jer ko u klubu dobro služi, služiće dobro i kod kuće. Ovo predavanje iako je primljeno sa raznim osećajima ipak je u glavnome prihvaćeno. Najteži zadatak imao je zatim br. Popović kome je stavljeno u dužnost da u stihovima referiše o našem radu za vreme prošlih 100 sastanaka: „Vrlo poštovane naše dame, da ne budete kod kuće same, od muževa ste pozvane na ledisnajt, gde ćete biti uslužene potpuno fraj, Ceremoniar naš, spremi to tako, da ne mora baš platiti svako. Kod kuvarice nam on odlično stoji, a to mu se bar od nas — u dobro broji. Istina je da joj on ponekad i kriglu plati, ali mu to ona

u porciji pošteno vrati.“ I tako nastavio je brat Isa opisujući svakog brata šta, kako i u kojem pravcu je radio u klubu uz buru smeha prisutnih. Tek što se je smeli malo stišao, otpočeo je koncertni deo sastanka da se pruži i malo umetnosti. Rotary orkestar je imao sledeću tačku: br. Balog sa violinom, br. Lepadat do klavira a br. Vujić sa bas-čelom malo teško ali ipak su našli potreban „c“, a pošto je br. Popović, koji je sa svojim gromkim basom trebao da nadoknadi manjak ostalih instrumenata dao znak da se sa dalnjim štimovanjem prestane, nastala je tišina i orkestar je počeo svoj rad. Oni su pružili pratnju br. Popoviću koji je otpevao aktuelne pesme našim sestrama o njihovim muževima otkrivajući tajne izlete, koji se posle sastanaka priredjuju, naše sestre su se dobro nasmejale, ali smo i mi morali računati da će nam refren tek kod kuće biti otpevan. Br. Müller pročitao je najvažnije vesti iz The Zmotariana i tako je veselo raspoloženje postiglo svoj vrhunac koji je završen plesom omladine do posle ponoći. — Predsednik otvarajući skupštinu 18 aprila tiho peva svoju labudovu pesmu te je izbrana nova uprava pod predsedništvom br. Grgurova dosadanjeg potpredsednika. On se nešto buni, traži reč, ali predsednik zatvara skupštinu i prelazi se na predavanje br. Andjala koji nam je vrlo lepo i složeno prikazao kolonijalnu politiku male Holandije, koja upravlja sa svojim velikim posedima vrlo mudro na opšte zadovoljstvo uredjenika, dok su braća Lepadat i Kristoforović referisali u glavnim crtama predavanje br. Pržića „o pravu manjine po nemačkom shvatanju“ a koji su prilikom svoje posete u Beogradu imali prilike čuti. — Naš se je klub preselio 25 aprila u Hotel Slobodu gde nam je uredjena divna sala za naše sastanke zaslugom br. Zwirschitza, upravnika toga preduzeća. Ovo je

svečano raspoloženje povećano i s time što nam je br. Roth kao gost iz R. C. Subotice održao vrlo zanimljivo predavanje o Rusiji, po pričanjima njegovog tasta, koji se pre godinu dana vratio iz te zemlje, na čemu su mu braća izrazili potpuno priznanje i zahvalu. Prosečna frekvencija kluba u minulom mesecu povišena je sa 86'10% na 89'56% što je vrlo zadovoljavajući znak za toplinu koja vlada u klubu. Do vidjenja u što većem broju na distriktnoj konferenciji.

STARA KANJIŽA. — U toku meseca aprila, zbog zajedničkog praznika Hristovog Vaskresenja, održana su svega tri sastanka. Svi sastanci održavani su u klupskim prostorijama hotela Molvay. Svi naši sastanci posvećivani su gajenju drugarstva i pripremama za glavnu skupštinu, koja je održana na našem trećem sastanku i izboru nove uprave. Tako smo na našem zadnjem sastanku u mesecu izabrali sledeću upravu: Pretsednik: Stipanić Josip; I podpretsednik: Terzin Lazar; II podpretsednik: Longa Josip; I tajnik: Fridman Alfred; II tajnik: Šeregi Jovan; blagajnik: Gruner Armin; ceremonijar: Dajč Karlo. Odbor: Pavlov Milorad, Popović Dušan, Šafer Stevan i zamenik Bata Karlo. — Istodobno sa žaljenjem primili smo znanju, da je naš pastpretsednik i jedan od osnivača našega kluba br. Agbaba Mihajlo podneo ostavku na članstvu.

STARI BEČEJ. — U mesecu aprilu naš klub održao je 4 sastanka sa prosečnom frekvencijom od 85.20%. Na sastanku od 24 aprila održana je glavna skupština i izbor za novu upravu. Klub je u toku meseca votirao svotu jednoj sir. porodici u iznosu od din 500. Br. Balint je prikazao vrlo zanimljivo na jednom sastanku velike koristi od gajenja bagrema. Isto je od strane prisutnih izazvalo veliku pažnju. — Br. dr. Vujić Dušan održao

je predavanje sa temom „O produženju čovečjeg života“ iznašajući u svome predavanju velike napore koje čine pojedine kulturne države u pogledu poboljšanja općih higijenskih prilika. — Predavanje je popraćeno sa živim interesovanjem, koji je na kraju izazvao buran aplauz. Na poslednjem sastanku br. dr. Lazić, pretsednik kluba podneo je referat iz zvanja „Borba protiv zaraznih bolesti u St. Bečeju“. U svom referatu iznaša da su zarazne bolesti u poslednjim decenijama pretrpele velike izmene, vodjena je žestoka borba protiv njih, tako da su najopasnije zarazne bolesti, kao kuga, kolera, velike boginje, pegavac itd. potpuno izolirane u Evropi. Dalje je izneo u ciframa broj dece, kao i stanovništva našeg mesta, na kojima je izvršeno pelcovanje protiv raznih zaraznih bolesti. — Za nevoljne skupio je naš klub u toku minulog meseca din 667.—.

SUBOTICA. — U toku meseca aprila održao je naš klub 4 sastanka sa prosečnom frekvencom od 70'45%. Dne 12 aprila održan je vrlo uspeo sastanak s našim kumčetom, klubom u Bačkoj Topoli, u okviru medjugraskog sastanka. — U toku aprila primili smo 14 poseta iz domaćih klubova, dali smo 9 poseta domaćim i 4 posete stranim klubovima. Održana su sledeća predavanja: br. dr. Pavlović: „Značaj beogradske automobilske izložbe za motorizaciju naše zemlje.“ U nizu komunalnih problema, kojima se klub bavi, održao je br. Šokčić predavanje pod naslovom: „Komunalni problemi Subotice“, nakon kojega se razvila korisna debata. U istoj stvari održaće se celi niz predavanja i sastaviti rezolucija, koja će biti dostavljena merodavnima. — Po predmetu privrednog, kulturnog i sanitarnog podizanja okolnih kolonija podneo je opširan izveštaj br. pastpretsednik Roth, koji je izneo, da je

sa stanjem ovih kolonija upoznat Ban Dunavske banovine, koji je prilikom svog boravka u Subotici u pratnji naše braće dra. Momirovića i Šokčića obišao ove kolonije obećavši hitnu pomoć. Tom prilikom podelena je kao prva pomoć ovim kolonijama svota od din 20.000. U toku su daljnja zauzimanja u stvari kolonista. — U vezi s poslednjim događajima, koji su uzdrmali temelje mira predavao je br. Šokčić u okviru svojih „Reportaža“. Osim predavanja u našem klubu održao je u bratskom klubu Novi Sad jedno predavanje iz zvanja naš br. Kostić, kao gost, a u bratskom klubu Sombor br. pastpretsednik Roth. — U R. C. St. Pancras-London održao je br. Schreger zapaženo predavanje pod naslovom: „Jugoslavija kao najvažniji privredni faktor Podunavlja“. — Klub je saslušao još referata braće: Kapamadžija o poseti bratskom klubu Sombor, dr. Popović o poseti bratskom klubu Beograd, Gingold o poseti Bačkoj Topoli, te br. Roth o agilnom radu i drugarstvu bratskog kluba Sombor. —

SUŠAK. — Dne 5 aprila br. Richtmann održao je zanimljivi referat o razvitku crne burze. Isti dan br. dr. Lipovšćak referirao je o zanimljivostima iz zadnjeg broja „Rotariana“, osvrćući se posebno na članke: „Kuda ide rotarstvo“ od P. Harris-a i „Treba ih odgojiti da su kod kuće“ od L. Adamića. Dne 12 aprila br. Smokvina referirao je o današnjim prilikama na novčanom tržištu te s time u vezi i o deviznoj politici Narodne banke. Istog dana br. dr. Pavelić održao je odulji referat o radu ovdašnjeg Aero kluba, pa je tom prilikom pozvao braću, da potpomognu rad ovog kluba. Dne 19 aprila br. Retl održao je referat „O sudjenju u Austro-Ugarskoj za vreme svjetskog rata“, dok je br. Turina pročitao predavanje brata dra. Vojislava Lazarevića, člana Rotary kluba

Niš: „Uloga rotara u rešavanju političkih problema u Jugoslaviji“. Po svim gore iznetim pitanjima držale su se vrlo animirane debate, pogotovo po pitanju u vezi sa predavanjem dra. Lazarevića, za koje je jednoglasno izražena želja da čim prije dodje do sporazuma izmedju Hrvata i Srba. U toku mjeseca izgubio je klub revnog člana dra. Josipa Markovića, koji se je zahvalio radi preopterećenosti u poslu. Ovaj gubitak biti će nadoknadjan odmah početkom maja izborom novog člana, koji je već izabran, ali će u članstvo biti uveden u maju. Tokom mjeseca upravni odbor održao je tri sastanka, na kojima je izmedju ostalih unutarnjih pitanja kluba bilo raspravljeno o ekstenziji kluba. Dne 26 aprila održana je godišnja glavna skupština deseta po redu, na kojoj je izabrana nova uprava. Ostali rad u klubu bio je izvršen oko priprema za naše sudjelovanje na distriktnoj konferenci, koja će se održati na Bledu dne 6 i 7 maja o. g.

VARAŽDIN. — Kako je prvi petak ovog mjeseca bio Veliki petak, otpao je naš sastanak koji bi imao, po redovnom pravilu, da padne na taj dan. Tako smo tokom mjeseca održali u svemu 5 sastanka. Naš je klub imao žalostan Uskrs ove godine. 10 aprila umro nam je naš dragi brat Maks Horvat, major u m., kl. vinogradarstvo. Resile su ga prave rotarske vrline, bio nam je svima iskren drug, pa će kao takav ostati neprežaljen i nezaboravljen medju nama. — Na prvom sastanku 14-tog u mj., održao je klub svoju glavnu skupštinu, na kojoj je uprava kojoj je mandat na izmaku položila račune klubu, i dobila odrešnicu, te na kojoj je nova klupska uprava za 1939/40 rot. godinu, sa br. drom Vanjekom na čelu i s br. Bosancem kao tajnikom. — Održana su ova predavanja u klubu: Br. Kronast Robert: „Povećanje ekonomske snage

Njemačke i naš odnos prema tome“: br. Hršak Rudolf: „Mirovinsko osiguranje namještenika i štednja.“ — Klub je primio posjetu br. dra Bačić Ive iz R. C. Zagreb, i nerotara g. inž. Minihrajtera. — Frekvencija je opala u ovom mjesecu. Tuče nas bolest. Jednog nam je odnijela, a druge nam zadržaje kod kuće, ne puštajući ih na naše sastanke, koga dulje, koga kraće. Jedan od tih što ih zbog bolesti već dugo ne vidamo među nama je br. Krajanski A.; međutim, postoji opravdana nada da će i on uskoro da osvane na našem sastanku. — Za nevoljne sakupljeno je din 400.—. Klub stalno potpomaže siromašna i vrijedna učenika visoke umjetničke škole u Zagrebu.

VELIKA KIKINDA. — (Mart) U ovom mjesecu održana su tri predavanja i jedan referat. Br. dr. Ilija Sindik je predavao o koedukaciji t. j. o zajedničkom školovanju muške i ženske dece. Naročito bavio se je koedukacijom u srednjim školama i došao je do zaključka da se koedukacija u glavnome može pravdati samo finansijskim razlozima, dok da ona nije u interesu uspešnog vaspitanja srednjoškolske dece. — Br. dr. Teodorović upoznao nas je sa krvnim grupama i sa takozvanim krvnim faktorima, te nam je na vrlo ubedljiv način prikazao medicinsku i pravosudnu važnost i vrednost ovog pronalaska, koji, blagodareći sve novijim iskustvima i istraživanjima, postaje sve više pouzdan. — 20-og o. m. obradovao nas je svojom posetom gost-nerotar gospodin Josip Vrignanin, direktor Putnika sa Sušaka, koji nam je na zbilja interesantan način prikazao kulturno-historijske spomenike Hrvatskog Primorja. — Referisao nam je br. ing. Mita Trifunac o svome nedavnom putu po Bosni a naročito o prirodnim i tehničkim lepotama i osobenostima pruge Ustiprača-Goraž-

de-Foča. Ovaj referat je ujedno i oproštajna reč br. Trifunca, koji je zbog prezaposlenosti istupio iz kluba. Žalimo odlazak br. Trifunca, ali se nadamo da će se ponovo vratiti u klub, čim budu prestali razlozi koji su ga na istupanje rukovodili. — U toku meseca marta u torbu je sakupljeno 294.50 dinara.

VELIKA KIKINDA. — (April) U ovom mjesecu obavljen je izbor novog časništva za narednu rotarsku godinu i to tako, da su izabrani: za pretседnika br. dr. Nestor Teodorović, za potpretседnika br. dr. Josif Hadik, za prvog tajnika br. Mihajlo Konečny, za drugog tajnika br. dr. Jovan Sremac, za blagajnika br. Jovan Stojanović, za obrednika br. Branko Bogdan, a za odbornike br. ing. Dimitrije Nikolajević kao pastpretседnik, a kao redovni odbornici br. dr. Ilija Sindik i br. ing. Ljudevit Hillier. Nadzorni odbor čine braća dr. Ladislav Semze i Petar Erdeljan. — Od predavanja održanih u Klubu ističe se stručno i umesnim opažanjima protkano predavanje br. dr. Josifa Hadika o novom Jugoslovenskom trgovačkom zakonu i nekim njegovim važnim karakteristikama, kao i interesantan referat br. ing. Nikolajevića o izgradnji novih puteva u našoj užoj okolini, koja je od tolikog interesa za privredu ovih krajeva. — U toku aprila meseca naš pretседnik br. ing. Nikolajević bio je gost u R. C. Dubrovnik, gde je vanredno prisno dočekan, na čemu braći Dubrovčanima i sa ovog mesta neka je lepa hvala. Br. ing. Nikolajević nam je podneo opširan referat o svojim utiscima sa puta u Dubrovnik i okolinu. — U toku meseca za nevoljne skupljeno je 255.25 dinara.

VINKOVCI. — U mjesecu aprilu održana su četiri sastanka i godišnja skupština. Na godišnjoj skupštini iza-

brana je uprava za 1939/40 god. sa sledećom braćom: predsednik Baslering. Dragutin, potpredsednik: Rock Antun, tajnik: Mandrović Branislav, blagajnik: Janković Dimitrije, ceremonijar: Henn Ernest te odbornici: Divić dr. Matija i Matica Mr. Ivo. — Na jednom sastanku održao je br. Gross Zlatko predavanje o kartelima. Iznosi da napretkom tehnike dolazi sve više do nesrazmernosti između produkcije i cena, a taj nesrazmer između produkcije s jedne strane i ograničene sposobnosti potrošnje s druge strane dovodi do takve konkretne borbe da bi na koncu i producenti i posrednici trgovci morali propasti. Naglašava, da je cilj i glavna zadaća kartelu da umesnom podelom produkcije otkloni te neprilike i da omogući opstanak i napredak industrije i trgovine.

VUKOVAR. — U ovom mjesecu održao je br. ing. Simić vrlo zanimivo predavanje o savremenim putevima, gdje je, oslanjajući se na referate sa glavne skupštine Društva za puteve u Beogradu, prikazao sve veću važnost puteva za savremeni nacionalnoekonomski život naroda, način njihove gradnje, pribavljanje novčanih sredstava za njihovu izgradnju i održavanje, njihov značaj za zemaljsku odbranu itd. Ukazao je i na to, da gradnja puteva najbolje suzbija besposlicu i napokon je govorio o internacionalnim putevima, koji se u poslednje vrijeme grade sa ciljem da vežu što više zemalja. — Jedno veče bilo je posvećeno diskusiji teme, koju je pokrenuo dr. Malešević u R. C. Dubrovnik pod naslovom: Upravna misija samouprave jugoslovenskih gradova i zakon o gradskim općinama. Poteškoće na koje nailaze naši gradovi u svom samoupravnom životu, naročito zbog neuredjenih i nedostatnih samoupravnih finansija, izazvale su živu izmjenu misli među braćom, ko-

ja bi željela da naš gradski komunalni život bude što življi i napredniji. — Sjednica uprave kluba dana 24 aprila o. g. riješila je uspješno pitanje unutarnje ekstenzije kluba, tako da će se naš klub uvećati sa par važnih klasifikacija. — Za učešće na distriktnoj konferenciji na Bledu prijavila se 4 člana, isto toliko i za posjetu R. C. Zagreb prilikom njegove proslave 500-tog sastanka.

ZAGREB. — Izborom nove uprave počeo je rad u mjesecu aprilu. Dne 5 aprila pred sam redoviti sastanak održana je glavna skupština kluba, na kojoj je birana uprava za rotarsku godinu 1939/40. Za pretsjednika je izabran br. Josip Horvath. — Na redovitom sastanku održao je br. dr. Vjekoslav Fleischer referat o privrednim organizacijama. Referat kaže za prinudne organizacije, da većina tih udruženja ne znači za privredu ništa, pa bi bilo potrebno da se to pitanje do novelacije zakona o radnjama reformira i da se ta udruženja bilo u cijelosti ukinu ili formiraju gradska udruženja, pod koja bi potpala i sreska privreda. Bilo bi svakako zgodnije, da se udruženja u cijelosti ukinu i proširi kompetencija privrednih komora, jer nema svrhe, da se jedan te isti posao u zastupanju privrede vrši po stotinama organizacija, koje nemaju ni sprema, a ni mogućnosti, da tom nametnutom zadatku udovolje. — Na sastanku od 17 aprila imali smo priliku čuti vrlo lijepi referat gosta predavača gosp. Stjepana Dragomanovića, direktora „Putnika“ u Zagrebu, o našem turizmu. Predavač je prikazao organizaciju turizma, kakova ona može biti i kakova je zapravo u pojedinim državama Evrope. Najveći dio razlaganja posvetio je turizmu u Jugoslaviji. — Sastanak od 24 aprila bio je ispunjen predavanjem br. Zvonimira Bogdanovića o novom finansijskom zakonu.

Ovom vrlo lijepom predavanju slijedila je duga i zanimiva diskusija, u kojoj je učestvovalo nekoliko članova, a težište diskusije bilo je položeno na amandmane. Osim navedenih referata i predavanja dali su na sastancima izvještaje i oni članovi, koji su tijekom mjeseca posjetili nekoje domaće klubove. Na svečanosti predaje Chartera Rotary klub Kranj zastupao je naš klub br. Krešimir Brovet.

ZEMUN. — U aprilu klub održao je 4 redovna sastanka sa prosečnom frekvencijom od 78,70%. Prvi sastanak u mesecu, 6 aprila, bio je najvažniji s razloga toga, jer je održan kao glavna skupština na kojoj su u iscrpnim referatima uprava, sekretar i blagajnik rekapitulirali celokupni rad kluba i pojedinaca kroz celu godinu, što je sa strane braće saslušano sa velikim interesom. — Na drugom sastanku 13 aprila održao je gost g. dr.

Miloš Djurić, docent univ. u Beogradu jedno vrlo zanimljivo predavanje o temi: „Žene stare Grčke“ (žene kao sveštenice, filozofkinje, diplomatice, umetnice, pesnikinje itd.). — Treći sastanak 20 aprila ispunjen je bio referatom br. Djordjevića koji je govorio o fondu za zemaljsku odbranu a koji je osnovan novim finansijskim zakonom. Vrlo koristan i poučan referat proširjen je živim učešćem od mnoge braće i bio je razlog, da se je još posle zaključka sastanka u grupama raspravljalo o toj temi. — Četvrti i poslednji sastanak 27 aprila posvećen je bio čitanju programa distriktne konferencije koja će se održati 6 i 7 maja na Bledu, te o izboru naših zvaničnih delegata koji će klub tamo zastupati i potom održao je br. predsednik Mahin predavanje o „Budžetu Sovjetske Rusije za 1938 g.“ kojim je kao uvek vrlo zainteresovao svu braću te dao povoda za interesantnu diskusiju.

OSNOVANO 1876

Medjunarodni spedijski biro u Ljubljani
R. RANZINGER

Brzjavna adr. Ranzinger

Telefon: 20-60, 31-60

Vlastiti konces. carinskoposrednički biro. — Skladišta sa direktnom vezom sa prugom drž. železnica. — Zastupstva u svim trgovačkim i industrijskim centrima u državi i inostranstvu

Ispravak. U martovskom broju štampan je članak br. dr. Ladislava Semze, koji je pogrešno označen kao član R. C. Stara Kanjiža. Stvarno je br. dr. Semze član R. C. Velika Kikinda, što ovim ispravljamo.

GDE SE SASTAJU I GDE OTSEDAJU ROTARI?

<p>BAČKA TOPOLA KAFANA BAKAJI</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>LESKOVAC HOTEL KOSTIĆ</p> <p>tekuća voda u sobama</p> <p>(četvrtak, 20 h)</p>
<p>BANJA LUKA HOTEL PALACE</p> <p>topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, kafana</p> <p>(petak, 20 h)</p>	<p>LJUBLJANA GRAND HOTEL UNION</p> <p>topla i hladna tek. voda, centr. grej., vodeći hotel u Ljubljani</p> <p>(sreda, 20 h)</p>
<p>BEOGRAD HOTEL SRPSKI KRALJ</p> <p>topla tekuća voda, centr. gre- janje, vodeći hotel u Beogradu</p> <p>(poned., 20 h)</p>	<p>MARIBOR KAZINO VEL. KAVARNA</p> <p>Café-Restaurant-Bar</p> <p>(ponedeljak, 20 h)</p>
<p>BITOLJ GRAND HOTEL JEVTIĆ</p> <p>vodeći hotel u Bitolju, tekuća voda u sobama, garaža</p> <p>(sreda, 20 h)</p>	<p>NIŠ HOTEL »PARK«</p> <p>topla i hladna tekuća voda, naj- moderniji komfor, garaža, cen- tralno grejanje itd.</p> <p>(sreda, 20 h)</p>
<p>BRČKO HOTEL JUGOSLAVIJA</p> <p>(četvrtak, 19:50 h)</p>	<p>NOVI SAD TRGOVAČKI DOM</p> <p>(petak, 20 h)</p>
<p>ČUPRIJA-JAGODINA-PARAĆIN KANTINA ŠEĆERANE</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>OSIJEK GRAND HOTEL</p> <p>(četvrtak, 20 h)</p>
<p>DUBROVNIK GRAND HOTEL IMPERIAL</p> <p>vodeći hotel u Dubrovniku</p> <p>(četvrtak, 20 h)</p>	<p>PANČEVO PIVARA WEIFERT</p> <p>(sreda, 20 h)</p>
<p>KARLOVAC VELIKA KAVANA</p> <p>(ponedeljak, 20 h)</p>	<p>PETROVGRAD KANTINA FABRIKE ŠEĆERA</p> <p>(sreda, 20 h)</p>
<p>KRANJ HOTEL STARA POŠTA</p> <p>(utorak, 20 h)</p>	<p>SARAJEVO Vodeći hotel HOTEL EVROPA</p> <p>topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd.</p> <p>(poned., 20 h)</p>

<p>SKOPLJE HOTEL BRISTOL topla i hladna tekuća voda, centr. grejanje, garaža itd. (petak, 20 h)</p>	<p>ŠIBENIK GRAND HOTEL KRKA tekuća voda, centr. grejanje garaža itd. (četvrtak, 20:30 h)</p>
<p>SLAVONSKI BROD HOTEL CENTRAL (utorak, 20 h)</p>	<p>VARAŽDIN GRAND HOTEL NOVAK pionir hotel svih staleža (petak, 20 h)</p>
<p>SOMBOR HOTEL LLOYD (utorak, 20 h)</p>	<p>VELIKA KIKINDA U klupskim prostorijama Francuskog kluba u domu Kralja Petra Oslobodioca (sreda, 20 h)</p>
<p>SPLIT HOTEL CENTRAL topla i hladna tekuća voda: kafana itd. (sreda, 20:30 h)</p>	<p>VINKOVCI HOTEL LERNER (utorak, 20 h)</p>
<p>STARA KANJIŽA HOTEL MOLVAI (ponedeljak, 19:30 h)</p>	<p>VRŠAC HOTEL SRBIJA (utorak, 20 h)</p>
<p>STARI BEČEJ HOTEL IMPERIAL tekuća voda, centralno grejanje, garaža (četvrtak, 20 h)</p>	<p>VUKOVAR GRAND HOTEL (ponedeljak, 20 h)</p>
<p>SUBOTICA RESTAURANT LLOYD (sreda, 20 h)</p>	<p>ZAGREB GRAND HOTEL ESPLANADE vodeći hotel u Zagrebu (ponedeljak, 20 h)</p>
<p>SUŠAK PARK HOTEL (sreda, 20 h)</p>	<p>ZEMUN HOTEL CENTRAL topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd. (četvr., 20 h)</p>

PRISUSTVOVANJE NA KLUPSKIM SASTANCIMA

IZVEŠTAJ ZA MESEC APRIL 1959 GOD.

Redni broj	IME KLUBA	Broj članova konc. meseca	Broj održanih sastanaka	Prosečni broj članova	Prosečni broj pris. članova	Prosečni mes. postotak	Sastanci sa 100% prisust.	Primedbe
1	Bačka Topola . . .	16	4	16.—	13.5	84.37	0	
2	Banja Luka . . .	15	3	15.—	9.33	62.16	0	
3	Beograd	58	3	58.—	34.—	58.62	0	
4	Bitolj	19	4	19.—	13.5	71.05	0	
5	Brčko	15	4	15.—	10.50	70.—	0	
6	Čuprija-Jagodina-Paraćin .	20	4	20.—	13.50	67.5	0	
7	Dubrovnik	21	4	21.—	14.75	70.23	0	
8	Karlovac	27	3	27.—	25.—	92.60	0	
9	Kranj	18	4	18.—	14.5	80.56	0	
10	Leskovac	19	4	19.—	14.2	73.87	0	
11	Ljubljana	39	4	36.75	29.—	78.985	0	
12	Maribor	39	3	39.66	30.66	77.35	0	
13	Niš	17	4	17.—	12.5	72.03	0	
14	Novi Sad	37	2	37.—	27.—	72.97	0	
15	Osijek	31	4	31.—	25.75	83.07	0	
16	Pančevo	28	3	28.—	26.—	92.86	0	
17	Petrovgrad	22	4	22.—	20.75	94.33	0	
18	Sarajevo	27	3	27.—	17.—	62.96	0	
19	Skoplje	28	3	28.—	19.33	69.04	0	
20	Slavonski Brod	16	4	16.—	15.25	95.31	2	
21	Sombor	18	4	18.—	16.—	89.56	0	
22	Split	22	4	21.—	17.75	84.52	0	
23	Stara Kanjiža	21	3	21.—	15.—	71.38	0	
24	Stari Bečej	22	4	22.—	18.5	83.20	0	
25	Subotica	33	4	33.—	23.25	70.45	0	
26	Sušak	28	4	28.75	19.25	67.06	0	
27	Šibenik	18	4	18.—	10.10	56.94	0	
28	Varaždin	24	3	24.—	18.67	76.83	0	
29	Velika Kikinda	18	4	18.—	13.5	74.99	0	
30	Vinkovci	15	4	15.—	12.25	81.58	0	
31	Vršac	21	4	21.—	14.25	67.83	0	
32	Vukovar	15	3	15.—	14.—	93.33	1	
33	Zagreb	54	3	54.—	35.33	65.36	0	
34	Zemun	27	4	27.—	21.25	78.70	0	
	Ukupno	848	123	846.16	635.12	259.595	3	
	Prosečno	×	×	×	×	76.22	×	

NAŠ PONOS

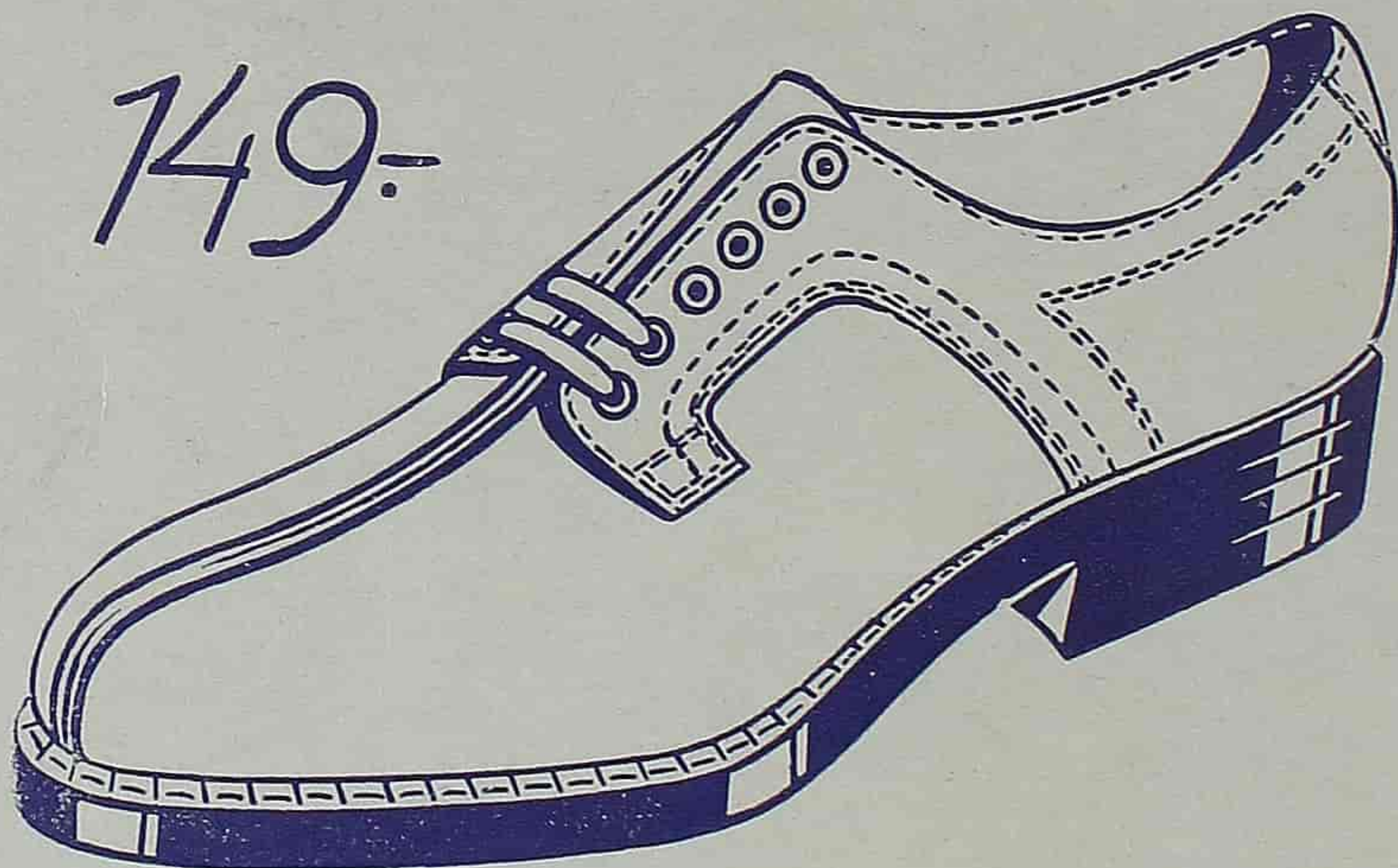
99.-

9655-24673

Bogato ukrašene muške cipele, izrađene od sivog semiše drap kože, sa kožnim đonom. Pristaju uz svako proljetno odijelo.

149.-

9629-57709

Elegantne cipele gospodi za proljeće. Izrađene od najfinijeg boksa, sa kožnim na ram šivenim đonovima. Izdržljive i trajne. Spadaju u kategoriju naših najboljih cipela »Naš ponos«.

Aata